Apud Thesaurum Brandenburgicum, Selectusa, a L. Begero. p. 235

Apud Thesaurum Brandenburgicum, Selectusa, a L. Begero. p. 235

51 L 21

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ

ΑΠΑΝΤΕΣ.

EDITIO ALTERA.

CUI

INTERPRETATIONEM DENUO CASTIGATAM ET NOTAS ALIQUOT

ADJECIT

JOS. STOCK, S.T.B.
TRIN. COLL. DUB. SOCIUS.

TOMUS PRIOR.

DUBLINII:
SUMPTIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBAT R. MARCHBANK.
PROSTANT APUD T. EWING.
MDCCLXXIII.

JUVENTUTI ACADEMICÆ

SALUTEM.

INTEGRAM hanc Orationum ſeriem quas Demoſthenes in Philippum habuit, nec inutilem fore duximus, nec vobis ingratam: præſertim, cum Philippicarum libellus, qui Glaſcuis prodiit non ita pridem, ſpes veſtras prorſus fefellit; mendis nempe compluribus inquinatus. Codicem Morellianum præcipuè, alios melioris notæ, nonnunquam, expreſſimus: quin et harum lectionum, quas e codicibus manuſcriptis collegit Morellius, pauculas admiſimus. Ipſas Orationes eo tandem ordine diſpoſitas invenietis omnes, quem præfinivit Dionyſius Halicarnaſſeus in epiſtolâ ſuâ ad Ammæum. Interpretatione utimur Wolfianâ; eâ verò plurimis in locis caſtigatâ, ubi authoris ſenſum aut minùs accuratè, aut perperam reddidiſſe

reddidiſſe videtur. Et, ut ſubſidii aliquid præterea vobis adeſſet, Notas adjecimus, paucas jam primum editas, plurimas autem ex iis, quas præbuere Ulpianus, Wolfius, interpretes Gallici Tourellius et Olivetus, necnon Mountneius noſter, vir literis inſtructiſſimus, qui, cum apud Cantabrigienſes commoratus eſt, Philippicam orationem primam et tres Olynthiacas nitidiſſimè edidit. Argumenta in orationes haſce quatuor priores, quæ ille ex Tourellio reddidit, interpretationi huic noſtræ accedunt; et exemplo moniti, reliqua ipſi ſupplevimus. In Notis, habita eſt brevitatis ratio. Quicquid Geographiam, quicquid Archæologiam ſpectat, quicquid denique Hiſtoriam perlegenti primo intuitu ſe præbet, aut præterimus, aut parciùs attingimus. Haudquaquam etenim ſuſpicari fas eſt, vos haſce Orationes adituros, niſi his rebus omnibus penitus perſpectis.

Hæc ſunt, quæ vobis præmonenda putavimus. Quòd ſi quid oculis noſtris ſe ſubduxerit, aut ſi quid auſi ſimus infeliciùs, id benignè condonetis. Valete.

IISDEM

S. D. J. STOCK.

QUID in hac alterâ Editione præſtitum ſit, Juvenes Academici, paucis accipite. Græca ex Editionibus Venetis Aldi et Feliciani cum Pariſinâ Benenati collatis excuduntur. Interpretatio Wolfiana, adhibitis Verſionibus Nicolai Carri, Luccheſinii, et aliorum, ita multis in locis emendatur, ut jam quaſi nova exſiſtat. Priorum Editorum Annotationibus pauca, quæ deeſſe videbantur, adjeci; quæ aſteriſco ſignata, et literâ S *ſubſcriptâ, ſtatim ſeſe produnt. Annotationes denique omnes Interpretationi ſubjiciuntur, Græcarum paginarum titulos præ ſe ferentes: quemadmodum nuper factum eſt, cum Æſchinis et Demoſthenis Orationes de Coronâ adverſarias typis mandavi. Data enim opera eſt, ut binæ iſtæ quaſi coaleant Editiones; quò præſtantiſſimæ, plurimoque hominum ſermone celebratæ, Demoſthenis Orationes uno vobis intuitu ſubjaceant. Olynthiacarum ordinem, quem, monente Dionyſio Halicarnaſſeo, priores ſecuti ſunt Editores, non eſſe mutandum cenſui:*

ſui: quia haud magni ſanè momenti res eſt, cum omnes eodem anno Olynthiacas habitas fuiſſe conſtet; et ſecundùm hunc ordinem citavit eas vir doctiſſ. deque re literariâ optimè meritus Lelandus, in opere ſuo, Demoſthenem legentibus apprimè neceſſario, Vitâ Philippi Regis.

ERRA-

ERRATA.

TOM. I.

TEXT. P. 81. l. 14. Dele comma poſt προϋπαρξάντων.

INTERP. P. 131. l. 16. διοικεῖν——διοικιεῖν: et P. 140. invertatur ordo notarum.

TOM. II.

INTERP. P. 16. l. 14. eum, ſubinde——eum ſubinde,

Reliqua, ſi qua ſunt, σφάλματα typographica neutiquam te, candide lector, detinebunt.

Tabula

Tabula Orationum

Quæ in hoc priori Volumine continentur.

	Pag.
Philippica Prima, - - -	3
Philippica Secunda, *vulgo* Olynthiaca Secunda, - - -	32
Philippica Tertia, *vulgo* Olynthiaca Tertia, - - -	51
Philippica Quarta, *vulgo* Olynthiaca Prima, - - -	75
Philippica Sexta, *(cum quinta aut periit, aut primæ annectitur) vulgo* Oratio de Pace, - -	94
Philippica Septima, *vulgo* Secunda in Philippum, - - -	109

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ κατὰ Φιλίππυ πρώτυ Λόγυ.

ΚΑΚΩΣ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι, συνεληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. Ο τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων, ὡδὲν εἶναι θαυμαστὸν, εἰ ῥαθυμοῦντες κεκράτηνται· καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν. Κελεύει δὴ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω πολιτικὴν, ἥτις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει· ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμιγμένων δέ· καὶ κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Αθήνησι μένειν, μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως· ἵνα μὴ τὰς ἐτησίας πνεούσας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Αθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν ἀδύνατον, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Αθηναίων, ἀπάντων κρατῇ· ἀλλ' ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ά. ΕΙ μὲν περὶ καινῦ τινος πράγματος προυτίθελο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήνανλο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τύτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μὴ, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ἕτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγῦμαι καὶ πρῶτος ἀναςὰς, εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν· εἰ γὰρ ἐκ τῦ παρεληλυθότος χρόνυ τὰ δέοντα αὐτοὶ

συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν, οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ· ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπείτοιγε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πρατόντων, οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. Επειτα ἐνθυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν Ελληνικῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. Τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω;

λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλατ-
τομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερὸν, οὔτ', ἂν ὀλι-
γωρῆτε, τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βού-
λησθε, παραδείγμασι χρώμενοι, τῇ
τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς
ἐκραλεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πρά-
γμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τού-
του, δι' ἣν ταραττόμεθα, ἐκ τοῦ μηδὲν
φροντίζειν ὧν ἐχρῆν.

γ'. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθη-
ναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται τὸν Φι-
λιππον εἶναι, σκοπῶν τό, τε πλῆθος
τῆς νῦν ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως,
καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ
πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται. Λογισάσθω
μέντοι τοῦτο, ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς,
ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, Πύδναν, καὶ Ποτί-
δαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα τὸν τό-
πον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ· καὶ πολλαὶ
τῶν μετ' ἐκείνους νῦν ὄντων ἐθνῶν, αὐ-
τονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχεν, καὶ
μᾶλλον

μᾶλλον ὑμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ ἐκείνῳ. Εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Αθηναίοις, ἔχουσι τοιαῦτα ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας, ἔρημος ὢν συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. Αλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἄπαντα τὰ χωρία ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ· φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, τὰ τῶν ἀμελούντων· καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα κατέστραται καὶ ἔχει, τὰ μέν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δέ, σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, ὅς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους, καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή.

δ'. Αν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ

καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ δ' πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν ὃ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματα ἔχων, εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύεσθαι· συνελόντι δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἢν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι, καὶ παύσησθε, αὐτὸς μὲν ὑδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν· καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατερραθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. Μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα· ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπανθ', ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι ταῦτα κἀν

τοῖς

τοῖς μεῖ' ἐκείνυ χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. Καλέπληχε μέντοι ταῦτα πάντα νῦν ὐκ ἔχοντα ἀποστροφὴν, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα κὴ ῥαθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. Ορᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἵ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄνθρωπος, ὃς ὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τῦ πράτ̃ειν, ἢ ἄ̃ειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ, κὴ λόγυς ὑπερηφάνυς, ὡς φασι, λέγει· κὴ ὐχ οἷός τέ ἐστιν ἔχων ἃ καλέστραπται, μένειν ἐπὶ τύτων, ἀλλ' αἰεί τι προσπεριβάλλεται, καὶ κύκλῳ πανταχῆ μέλλοντας ὑμᾶς καὶ καθημένυς περιστοιχίζεται.

ε'. Πότ' ὖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδάν τι γένηται; ἐπειδὰν, νὴ Δία, ἀνάγκη τίς ᾖ; νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. Η βύλεσθε, εἰπέ μοι, περιϊόντες αὐτῶν πυν-

θάνεσθαι

θάνεσθαι καλὰ τὴν ἀγοράν, λέγεταί τι καινόν; γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Αθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ελλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ· τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄν περ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. Καίτοι καὶ τοῦτο (εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξοι, ἥπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτο ἐξεργάσαιτο·) ἴσθ', ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες, ὅπως ἂν βούλησθε διοικήσαισθε· ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Αμφίπολιν, δέξασθαι δύναισθ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις.

ε'. Ως

ς'. Ως μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων. Τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους ὁντινασοῦν χρημάτων, καὶ τἄλλα ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκῇ παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν· δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοσοῦτον, ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνητε, καὶ μὴ πρότερον προλαμβάνητε, μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλεσθαί με τὰ πράγματα ἡγεῖσθε· οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες, μᾶλλον εἰς δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τάγε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλύσαι δυνηθείημεν· ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ, καὶ πόση, καὶ πόθεν, διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα,

λυσώμεθα, πεισθέντες, τὸν πόλεμον, ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ ἀκέλλι τἄλλα πάσχοιμεν ἂν κακῶς. Οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. Ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη· τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.

ζ'. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαι φημὶ δεῖν· εἶτ' αὐτὰς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι· πρὸς δὲ τούτοις, τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγὰς τριήρεις καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὐπρεπίσαι κελεύω. Ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας ἀνάγκας στρατείας, εἰς Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὀλυνθον, καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παρασκευάσασθαι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας

ταύτης

ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν, καὶ πρότερόν ποτέ, φασιν, εἰς Αλίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε. Οὕτοι πανταχῶς γὰρ εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν· ἵν' ἢ διὰ τὸν φόβον, εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς, (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάνθ' ἑξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ· ἢ παριδὼν ταῦτα, ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρός.

ἡ. Ταῦτα μέν ἐστιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρασκευάσασθαι προσήκειν οἶμαι. Πρὸς δὲ τούτοις, δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. Μή μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπισολιμαίους ταύτας δυνάμεις,

μεις, ἀλλ' ἡ τῆς πόλεως ἔγω· κἂν ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους, κἂν τὸν δεῖνα, κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγὸν, τούτῳ πείσεται κ) ἀκολουθήσει· καὶ τροφὴν ταύτην πορίσαι κελεύω. Εστι δ' αὐτη τίς ἡ δύναμις, κ) πόση, κ) πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, κ) πῶς ταῦτ' ἐθελήσειε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. Ξένους μὲν λέγω -- κ) ὅπως μὴ ποιήσητε τοῦθ' ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος; κ) τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν δὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες, κ) πορίσαντες, τούτοις προσλίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται -- λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους· τούτων δὲ, Αθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν,

ἐκ

ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τὰς δ' ἄλλας, ξένας εἶναι κελεύω. Καὶ μετὰ τούτων, ἱππέας διακοσίους· καὶ τούτων ἡγήσονται Ἀθηναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζούς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. Εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; Ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ.

Θ'. Πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδάν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν, καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω. Τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παραταξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν, οὗθ' ὑπέρογκον αὐτήν, (οὐ γάρ ἐστι μισθός, οὐδὲ τροφή,) οὐδὲ παντε-

παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. Πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποθ' ἁκήκω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, ἣν Πολύστρατος ἡγεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβρίας, καὶ ἄλλοι τινὲς, καὶ ὑμᾶς αὐτὰς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδα ἀκήκοα ὅτι Λακεδαιμονίοις, παραλατιόμενοι μεθ' ὑμῶν, ἐνίκων ὅτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. Ἐξ ἧς δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τὰς φίλας νικᾷ καὶ τὰς συμμάχους· οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τῆς δέοντος γεγόνασι· καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον, καὶ πανταχῆ μᾶλλον οἴεται πλέοντα· ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ· εἰκότως· οὐ γάρ ἐστιν ἄρχειν, μὴ διδόντα μισθόν. Τί ἂν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τῆς στρατηγῆς καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας, καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαλεσήσαντας.

στήσαντας. Επεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. Εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἰποιμ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν. Οὐκ ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους, καὶ στρατηγούς, καὶ φυλάρχους, καὶ ἱππάρχους δύο; τί ἦν ἕτοιμα ποιοῦσι, πλὴν ἑνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον; οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν. Ωσπερ γὰρ οἱ πλάτωνες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. Οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦ ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαων ἱππαρχεῖν·

ἱππαρχεῖν· καὶ ὰ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ.

ί. Ισως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι· τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσαι, μάλισα ποθεῖτε ἀκοῦσαι· τοῦτο δὴ καὶ φερανῶ. Χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφὴ, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐννενήκοντα, καὶ μικρόν τι πρός· δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετρακόσια τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μνᾶς τοῦ μηνὸς ἑκάστου· στρατιώτας δὲ δισχιλίοις, τοσαῦτα ἕτερα, ἵνα δέκα ἕκαστος τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνὸς, δώδεκα τάλαντα. Εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα

σαφῶς, ὅτι τοῦτ' ἂν γένηται, προσποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν, οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐπιλεῖ· κἀγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς, πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. Πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω, γενήσεται, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

ια. Α μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτά ἐστιν. Επειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσαντες, ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τρόπον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῆς χώρας πρὸς ἣν πολεμήσετε, ἐνθυμηθείητε, καὶ λογί-

λογίσασθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος· καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα, ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυνώμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα ἐνθυμουμένους, μὴ βοηθείας πολεμεῖν, (ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων) ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ, καὶ δυνάμει. Ὑπάρχει δ' ὑμῖν, χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει, Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες, καὶ σῖτος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάνθ' ὑπάρχει. Τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ χῇ γενέσθαι ῥᾴδιον, καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλὲς, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ, καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι, ῥᾳδίως ἔσαι. Ἃ μὲν ἂν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν, ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν, βουλεύσεται·

ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγὼ γέγραφα.

ιϛ'. Αν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πορίσηλε τὰ χρήμαλα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα πάνλα παρασκευάσαντες, τὰς σραλιώλας, τὰς τριήρεις, τὰς ἱππέας, ἐνλελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νομῳ καλακλείσηλε ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάλων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισαὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τὰ σραληγὰ τὸν λόγον ζητοῦνλες, παύσεσθ' ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βυλευόμενοι, καὶ πλέον ὐδὲν ποιοῦντες. Καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸν μέγισον τῶν ἐκείνυ πόρων ἀφαιρήσεσθε. Εσι δ' ὅτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμελέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τὰς πλέονλας τὴν Θάλατλαν. Επειλα τί πρὸς τοῦτο; τὸ πάσχειν αὐλοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε· ὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόνλα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ιμβρον ἐμβα-

ἐμβαλὼν, αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων· καὶ πρὸς τῷ Γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν, ἀμύθητα χρήματα ἐξέλεξε· τὰ τελευταῖα δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη, καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη· ὑμεῖς δὲ ὅτε ταῦτα ἠδύνασθε κωλύειν, ὅτ' εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν προέλησθε, βοηθεῖν.

ιγ'. Καίτοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίνεσθαι, ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται, οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμελησόμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτα ἀναλίσκετε χρήματα, ὅσα οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ τοσαύτην παρασκευὴν, ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τις τῶν ἁπάντων ἔχει· τοὺς δὲ ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασὰς, τὸν εἰς Πολίδαιαν; Οτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ

μῳ τέτακται, καὶ προεῖδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ, τίς χορηγὸς, ἢ γυμνασίαρχος τῆς Φυλῆς, πότε, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ τί λαβόντα, τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον, οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται· ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τούτου παρασκευῆς, ἄτακτα, ἀόριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα. Τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι, καὶ τριηράρχους καθίσαμεν, καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα, καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν· καὶ μετὰ ταῦτα, ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἶτ' αὐτοὺς πάλιν ἀναμβιβάζειν· εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε, προαπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν· οἱ δὲ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν· ἂν δ' εἰς τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷόν τε οὖ-

σαι

σαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται· ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥς' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ιδ'. Τούτων οὖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων, ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει· οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκοῦσαι. Αλλ' εἰ μὲν ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτούς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων· καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους, οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν

τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, ὅτω καὶ τῶν πραγμάτων τὰς εὖ βουλευομένας ἡγεῖσθαι χρὴ, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζωνται διώκειν. Ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε ἐν δέοντι κέχρησθε, οὐδενὸς δὲ ἀπολείπεσθε· ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε παίσῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δὲ, ἢ βλέπειν ἐναντίον, οὔτε οἶδεν, οὔτ' ἐθέλει· καὶ ὑμεῖς ἐὰν ἐν Χερρονήσῳ τύπτησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω καὶ κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε

γεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνϖ· βεβϖλευσθε δὲ ϖδὲν αὐτοῖς συμφέρον ϖερὶ τϖ̃ ϖολέμϖ, ϖδὲ περὶ τῶν ϖραγμάτων ϖροορᾶτε ϖδέν, ϖρὶν ἂν ἢ γεγενημένον, ἢ γιγνόμενόν τι ϖύθησθε. Ταῦτα δὲ ἴσως ϖρότερον μὲν ἐνῆν ποιεῖν· νῦν δὲ ἐϖ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥϛ' ϖκέτ' ἐγχωρεῖ.

ιέ. Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς ϖόλεως αἰσχυνόμενος, τὴν φιλοϖραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππϖ. Εἰ γὰρ ἔχων ἃ καλέϛραπλαι κ) ϖροείληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ μηδὲν ἔϖρατλεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἂν μοι δοκῇ, ἐξ ὧν αἰσχύνην, κ) ἀνανδρίαν, καὶ ϖάνλα τὰ αἴϛχιϛα ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι, καὶ τϖ̃ ϖλείονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέϛαιθ' ὑμᾶς, εἴϖερ μὴ ϖανλάϖασιν ἑαυλῶν ἀϖεγνώκαλε. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν

μήϖ'

μήτ' ἐνθυμεῖῖαι, μήτε ὀργίζεσθαι, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν αὐτοὺς κακῶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Αλλὰ μὴν ὅτι γε ὑ φήσεται, δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει. Εἶτα τοῦτο ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις κενὰς, καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἐὰν ἀποστείλητε, πάνθ' ἕξειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἐξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσούμεθα; Ποῖ δὴ προσορμιούμεθα; ἥρεμό τις· εὑρήσει τὰ σαθρὰ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέ ποτ' οὐδὲν ἡμῖν ὑ μὴ γένηται τῶν δεόντων. Οποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος

τι

τι τῆς πόλεως συναποσαλῇ, κἂν μὴ πᾶσα σωθῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς, καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεσθαι· ὅποι δ' ἂν σρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψηε, οὐδὲν ἡμῖν τῶν δεόντων γίγνεσθαι· ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καλαγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει, τοὺς τοιούτους ἀποσόλους. Οὐ γάρ ἐσιν, οὐκ ἔσιν ἕνα ἄνδρα ἂν δυνηθῆναί πολε ταῦθ' ὑμῖν σῶξαι ἅπανθ', ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι, μὴ φῆσαι, μὴ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα, ἔσι· τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. Οταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ σραληγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων· οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ σράξῃ, σροὺς ὑμᾶς ψευδόμενοι, ῥᾳδίως ἐνθάδε ὦσιν· ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσηε, ὅ, τι ἂν τύχῃ ῥᾳδίως ψηφίσησθε· τί καὶ χρὴ σροσδοκᾶν; Πῶς ἂν ταῦτα παῦσαι; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς

αὐτοὺς

αὐτὸς ἀποδείξηλε στραλιώτας, καὶ μάρτυρας τῶν στραληγημένων, καὶ δικαστὰς, οἵκαδε ἐλθόντας, τῶν εὐθυνῶν· ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. Νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τῶν στραληγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεσθαι παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου· πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς, οὐδεὶς οὐδὲ ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τοὶ τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱρεῖται τοῦ προστήκοντος. Κακούργου μὲν γάρ ἐστι, κριθέντα ἀποθανεῖν· στραληγοῦ δὲ, μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.

ις'. Ὑμῶν δὲ οἱ μὲν, περιόντες, μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων καταλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν· οἱ δ', ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα· οἱ δ', ἐν Ιλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν· οἱ δὲ, λόγους πλάττοντες, ἕκαστος περιερχόμεθα.

Εγὼ

Εγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, νὴ τὰς θεὰς, ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα, καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον· ὑ μέντοιγε μὰ Δία ὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τὰς ἀνοητοτάτας τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· (ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες·) ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτα, ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος, καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπαντα ὅσα πώποτε ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν, καθ' ἡμῶν ἔυρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐστὶ, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν· ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες, καὶ λόγων μαλαίων ἀπηλλαγμένοι. Οὐ γὰρ ἄτλά πω' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ'

ὅτι

ὅτι Φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχηλε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσήκονλα ποιεῖν ἐθέληλε, εὖ εἰδέναι.

ιζ. Ἐγὼ μὲν οὖν, ὅτ' ἄλλολε πώπολε περὶ χάριν εἰλόμην λέξειν, ὅ, τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὦ· νῦν τε ἃ γιγνώσκω, πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποξειλάμενος, πεπαῤῥήσιασμαι. Ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὸ τὰ βέλτιξα ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλλιξα εἰπόνλι· πολλῷ γὰρ ἂν ῥᾴδιον εἶπον. Νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυλῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν, ἐὰν πράξηλε ταῦτα, πεπεῖσθαι, λέξειν αἱροῦμαι. Νικῶσι δ' ὅ, τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ λόγυ Ολυνθιακῦ πρώτυ,

(κατ' αὐτὸν, δευτέρυ.)

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ολυνθίων οἱ Αθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλυσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδίσιν, ὡς δυσπολεμήτυ ὄντ' τῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τῦ Μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν ἐκ ἰσχυρόν· τὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτύς.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΚΑΤ' ΑΛΛΟΥΣ ΔΕ, ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ά. ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δοκεῖ μοι, τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. Τὸ γὰρ τὸς πολεμήσαντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγάς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν παλρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ πανλάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως

ὅπως μὴ χείρως περὶ ἡμᾶς αὐτὸς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν.

β'. Τὸ μὲν δὴν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. Διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι· ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. Ταῦτα μὲν δὴν παραλείψω· καὶ γὰρ εἴ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Αθη-

ναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ ϖαρ' αὑτῦ. Ων ἕν, ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτῦ πεϖολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τύτων ἐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τῦ λέγειν· ἃ δὲ κ) χωρὶς τύτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐςιν ἀκηκοέναι ϖάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, κατ' ἐκείνυ φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη, βυλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

γ'. Τὸ μὲν ἕν ἐπίορκον κ) ἄπις ον καλεῖν ἄνευ τῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν, δικαίως· τὸ δὲ ϖάνθ' ὅσα ϖώποτ' ἔϖραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τύτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγυ συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τῦ, τ' ἐκεῖνον, ὅπερ κ) ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνέσθαι· καὶ τῦ, τὺς ὑπερεκπεπληγμένυς ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιπ-

ϖον,

πον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος, μέγας νῦν ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῷ. Ἐγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγούμην κὴ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι τὸν Φίλιππον κὴ θαυμαστὸν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν κὴ σκοπῶν, εὑρίσκω, τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τοκαλαρχὰς, ὅτε Ὀλυνθίων ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένων ἡμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τῷ θρυλλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο καλασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενον· τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ Ποτίδαιαν ὅσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν, καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις· Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν

ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. Ολως δὲ ὐδεὶς ἐςιν ὅντιν' ὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάςων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοὑντων αὐτὸν ἐξαπαλῶν καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. Ωσπερ ὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκασλοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυλοῖς ᾤοντό τι πράξειν· ὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τὐτων κ) καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτὖ ποιῶν ἐξελήλεγκλαι.

δ'. Καιρὖ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πρὸς τὖτο πάρεςι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον δὲ ὑμῖν, δειξάτω, ἢ ὡς ὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω· ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιςεύσουσιν αὐτῷ· ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδυλωμένοι Θετλαλοὶ, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν, ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν

τὸν τὰ πράγματα, τῷ πὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. Οταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συγῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν, καὶ φέρειν τὰς συμφοράς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τίς, ὥσπερ ὅτος, ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη προφασις καὶ μικρὸν πλαῖσμα ἅπαντα ἀνεκαίτισε καὶ διέλυσεν. Οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ἐπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀνέχει, καὶ σφόδρά γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ· τῷ χρόνῳ δὲ φθείρεται, καὶ περὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ. Ωσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, ὅτῳ καὶ τῶν

πράξεων

πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. Τοῦτο δὲ ἂν ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

ε'. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν Ολυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, ἅττως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιρεῖν, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. Σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργόν τι δεικνύειν ἔξουσιν, ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὅπλων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον

μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ.

ς'. Πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπέρ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. Κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, ὦ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξεταχθήσεται. Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκης μέρει, ἐστί τις ὦ σμικρά, οἷον· ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ, πρὸς Πολίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς νοσοῦσι, καὶ στασιάζουσι, καὶ ταραττομένοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. Καὶ ὅποι τις ἂν οἴηται προσθῇ, κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. Αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν

ἀσθενὴς

ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή· καὶ γὰρ ὅτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν, ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τὰς ἀρχομένας· ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἠρημένος· τοῖς δὲ, τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων ὑμέτεροι· κοπτόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις τοῖς ἄνω τε καὶ κάτω, λυπεῖσθαι καὶ συνεχῶς ταλαιπωρεῖσθαι, ἔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ἔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐῶμενοι διαλείπειν, ἔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν, ἔτως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι,

θέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

ζ'. Οἱ μὲν δὴ πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο καὶ χαλεπῶς. Οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ πεζέταιροι, δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμασοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἷόν τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. Εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ ἔστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς ὑπερβαλλόντως εἶναι· εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεωρᾶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει

τὸν

τὸν τοιοῦτον· λοιπὸς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῆρος, καὶ κόλακας, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ ὃς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγέστερος ὤντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ῥημάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. Καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. Ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκολεῖ τούτοις τὸ καλορθόν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συσκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πλαίσειε, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ

πάνυ

πάνθ' ἑξῆς ἀσθήσεσθαι· δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖξειν ὄχ εἰς μακρὰν, ἂν οἵτε θεοὶ θέλωσι, χὴ ὑμεῖς βούλησθε. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐῤῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω χὴ τῶν πόλεων, χὴ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

ἡ. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δὲ ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα.

Οὐ

Οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσιν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἅ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνης· πολὺ γὰρ πλείας ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνοῦσας, ἢ ἐκείνῳ. Αλλ' οἶμαι, καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὖ τὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιλάθεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς. Οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ σπουδάζων καὶ πόνων ἐκεῖνος αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. Οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτο ἐγώ· τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὢν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἅ δεῖ περιῆμεν. Αλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ

Λακεδαι-

Λακεδαιμονίοις μέν πολε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ελληνικῶν δικαίων ἀντήραλε, καὶ πολλὰ ἰδία πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν, οὐκ ἠθελήσαλε, ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκελε εἰσφέρονλες, καὶ προεκινδυνεύελε ϛραλευόμενοι· νυνὶ δ' οὐκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλελε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χλημάτων· καὶ τὰς μὲν ἄλλας σεσώκαλε πολλάκις πάνλας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαϛον ἐν μέρει· τὰ δὲ ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε· ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι ϖρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δύναλαι λογίσασθαι, ϖόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί παύντων ὑμῶν, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν ὅτος· ἴϛε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόνλων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόνλων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, χρινόνλων, πάλιν ἐλπιζόνλων,

ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιοῦντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. Εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. Νυνὶ δὲ ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον· κτήσασθαι δὲ δεῖ· αὐτῶν δ' ὑμῶν ἔργον τοῦτο ἤδη.

Θ'. Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτούς. ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίνατε, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν· τὰς προφάσεις

δ'

δ' ἀφελεῖν, ἢ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· ὐ γάρ ἐστι σικρῶς ἐξετάσαι τί σέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ σαρ' ὑμῶν αὐτῶν σρῶτον ὑσάρξῃ τὰ δέοντα. Τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, νομίζετε, τὸν μὲν φεύγειν τὸν σόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψῃ στρατηγός, ἰδίους δ' εὑρίσκειν σολέμους; Εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ σερὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐνταῦθα μέν, ἐστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ σόλεμος, ὑμέτερα· Αμφίπολις κἂν ληφθῇ, σαραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι· μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ, κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ σόλια ἃ συλῶσιν. Επὶ οὗν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. Υμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ σράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα,

τα, τὰς ἐφεξηκότας κρίνετε· ὅταν δὲ δόλες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκύσηλε, τύτυς ἀφίελε. Περίεςι τοίνυν ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν, καὶ διεςάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως. Πρότερον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ πολιλεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκαλέρων, καὶ ςραληγὸς ὑπὸ τύτῳ, καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δὲ ἄλλοι πρυσνενέμηθε, οἱ μὲν ὡς τύτυς, οἱ δὲ ὡς ἐκείνυς. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέλας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένυς, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βυλεύεσθαι, καὶ τὸ πράτλειν ποιῆσαι. Εἰ δὲ, τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάτλειν ἀποδώσετε· τοῖς δὲ ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, ςραλεύεσθαι· τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τύτων μόνον, ἄλλο δὲ

δὲ μηδοτιῶν συμπονεῖν· ὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν ὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἶθ' ὑμῖν τύτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ωεριέσαι.

ί. Λέγω δὴ κεφάλαιον, ωάνλας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκασος ἔχει, τὸ ἴσον· ωάνλας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπανλες ςρατεύσησθε· ωᾶσι τοῖς ωαριῶσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλλιςα ὧν ἂν ἀκύσηλε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. Κἂν ταῦτα ωοιῆτε, ὐ τὸν εἰπόνλα μόνον ωαραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτὺς ὕςερον, ωολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων ωραγμάτων ἡμῖν ἐχόνλων.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ λόγυ Ολυνθιακῦ δευτέρυ,

(κατ' αὐτὸν τρίτυ.)

Επεμψαν βοήθειαν τοῖς Ολυνθίοις οἱ Αθηναῖοι, καί τι κατορθῦν ἔδυξαν δι' αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. Ο δὲ δῆμος περιχαρὴς, οἵ τε ῥήτορες παρακαλῦντες ἐπὶ τιμωρίαν Φιλίππυ. Ο δὲ Δημοσθένης δεδοικὼς μὴ θαρσήσαντες, ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ολυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τῦτο παρελθὼν, ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων ὡ περὶ τῆς Φιλίππυ τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι κὴ Αθηναῖοι, καὶ ἄλλοι πυ τινὲς, τῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προῖσθαι, ποιῦνται φροντίδα· περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τὺς ἐναντίυς ἧττον σπυδάζυσιν. Εν δὲ τύτῳ τῷ λόγῳ κὴ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβυλῆς φανερώτερον ἅπλεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τὺς νόμυς, τὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι γραϊδιώδικα, ἵνα δειχθῇ τὸ συμβυλεύειν τὰ βέλτιστα· παραινεῖ δὲ κὴ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναζῆναι, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις· καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τῦ δήμυ τέως ἐκλελυμένυ, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς ὐκ ὀρθῶς προϊσαμένων τῆς πόλεως.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΚΑΤ' ΑΛΛΟΥΣ ΔΕ, ΤΡΙΤΟΣ.

α'. ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσαλαί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγμαλα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν πρὸς τὺς λόγυς ὓς ἀκύω. Τὺς μὲν γὰρ λόγυς περὶ τῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γινομένυς· τὰ δὲ πράγματα εἰς τῦτο προήκονλα, ὥςε ὅπως μὴ πεισώμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. Οὐδὲν ἂν ἄλλο μοι δοκῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγονλες, ἢ, τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βυλεύεσθε ὑχὶ τὴν ὖσαν παρισάνλες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. Εγὼ δ', ὅτι μὲν ποτὲ ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τὰ αὐ-

τῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γὰρ, οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. Νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν εἶναι ἡμῖν τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν· ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

β'. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτε καὶ νῦν, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. Ἐγὼ δὲ, οὐχ ὅ, τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώταλον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν· πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ

πλείω

πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βέλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, ἀ τῷ μὴ συνιέναι. Ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ ταληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς ὃν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι.

γ'. Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτο, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. Τότε τοίνυν, μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριών. Πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν,

ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. Καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, Ἐκατομβαιῶνος, Μεταγειτνιῶνος, Βοηδρομιῶνος· τούτου τοῦ μηνὸς, μόγις, μετὰ τὰ μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα Χαρίδημον κενὰς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. Ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν, καὶ τεθνεὼς, (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα) οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. Ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος τότε σωθείς.

δ'. Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει. Τίς; οὗτος, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. Τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσητε

βοηθήσηλε ϖαντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατὸν, ϑεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐϛρατηγηκότες ἔσεσθε ϖάνλα ὑπὲρ Φιλίππϑ. Υπῆρχον Ολύνθιοι δύναμίν τινα κεκλημένοι, καὶ διέκειθ' ὅτω τὰ ϖράγμαλα· ὅτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τϑτϑς, ὅθ' ὅτοι Φίλιππον. Επράξαμεν ἡμεῖς, κἀκεῖνοι ϖρὸς ἡμᾶς, εἰρήνην. Ην τϑτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ, καὶ δυσχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτϑ καιροῖς, διηλλαγμένην ϖρὸς ἡμᾶς. Εκπολεμῶσαι δεῖν ὠόμεθα τϑς ἀνθρώπϑς ἐκ ϖαντὸς τρόπϑ· καὶ ὃ ϖάνλες ἐθρύλλϑν τέως, τϑτο ϖέπρακλαι νυνὶ ὁπωσδήπολε. Τί ϑν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ ϖροθύμως, ἐγὼ μὲν ϑχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς ϖερισάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν ϖραγμάτων, ϑδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχϑσι Θηβαίων

Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ, τὰ πρόνλα καλαγρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. Αλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γινόμενα· καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν. Οτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ πρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες ὅπου.

ε'. Αλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς· νομοθέτας καθιστᾶτε. Εν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις, μὴ θῆσθε νόμον μηδένα· ε[illegible]ρ ὑμῖν ἱκανοὶ· ἀλλὰ τοὺς εἰς [illegible]ταρὸν βλέποντας ὑμᾶς

ὑμᾶς λύσατε· λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οἴτωσι, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους· ὧν οἱ μέν, τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά· οἱ δὲ, τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράφοντα ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. Πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε· ἄλλως τε, καὶ τοῦτο μόνον περιγίγνεσθαι μέλλοντος, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. Καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες

Ἀθηναῖοι,

Αθηναῖοι, τὰς νόμους δεῖ τούτους αὐτοὺς ἀζιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν. Οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν· τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἣς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. Πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην· μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς πρᾶγμα κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν.

ς'. Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τάγε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. Εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἐναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ ὧν γράφει διαπράξασθαι, οὐκ ἂν ὑμεῖς

ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράτλετε τούτων, ὅτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. Αλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράτλειν, τοῦ λέγειν καὶ χειρολονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι. Τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύταλοι τὰ ῥηθέντα· καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. Τίνα γὰρ χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ ποτε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν, τὰ χωρία προείληφεν ἄνθρωπος; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα; οὐχ ὃς εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα,

σχνέμεθα, ἕτοι νῦν πολεμᾶνται; ἀκ ἐχθρός; ἀκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; ἀ βάρβαρος; ἀχ ὅ, τι ἂν εἴποι τις; Αλλὰ πρὸς θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μονονυχὶ συγκαλασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τὰς αἰτίας οἵτινές εἰσι τούτων ζητήσομεν; ἀ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. Οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, τῶν φευγόντων ἀδεὶς ἑαυτοῦ καταγορεῖ, ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον· ἥττηται δ' ὅμως διὰ πάντας τὰς φεύγοντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ καταγορῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. Καὶ νῦν, ἀ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. Ετερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. Αλλ' ἀχ ἡδέα ταῦτα; ἀκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ, δέον εὔξασθαι, παραλείπει.

ραλείπει. Εὔξασθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δὲ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον· ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν.

ζ'. Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. Φημὶ ἔγωγε, εἴπερ ἐστὶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι. Αλλὰ θαυμάζω εἴ τῳ ποτε ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. Αλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾷστον ἀπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν.

η'. Ορᾶτε

ή. Ορᾶτε δ᾽ ἂν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταῦθ᾽ ὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ μισθὸν ἔξετε. Οὗτοι σωφρόνων, ὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείψεως τινὸς δι᾽ ἔνδειαν χρημάτων τῦ πολέμυ, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν· ὐδ᾽ ἐκεῖ μὲν Κορινθίυς, καὶ Μεγαρέας, ἀρκάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ᾽ ἐᾶν πόλεις Ελληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι᾽ ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις. Καὶ ταῦτ᾽ ὐκ ἴν᾽ ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τηνάλλως προήρημαι λέγειν· ὐ γὰρ ὕτως ἄφρων ὐδὲ ἀτυχής εἰμι ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βύλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίυ πολίτυ κρίνω, τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. Καὶ γὰρ τὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκύω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, ὕς ἐπαινῦσι μὲν οἱ παριόντες

παριόντες ἅπαντες, μιμεῖσθαι δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἤθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα. Ἐξ ὧν δὲ οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς ἕτοιμοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε, τί γράψω, τί ὑμῖν χαρίσομαι, προωτέπολαι τῆς παραυτίκα ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει· καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς.

Θ'. Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. Ἔστι δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἕξεσι γενέσθαι. Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζοντ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς

ὑμᾶς ὅτοι νῦν, πένλε μὲν καὶ τετλαράκονλα ἔτη τῶν Ελλήνων ἦρξαν ἑκόνλων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον· ὑπήκοε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπέρ ἐσι προσῆκον βάρβαρον Ελλησι· πολλαὶ δὲ καὶ καλαὶ, καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦνλες, ἔσησαν τρόπαια αὐτοὶ σραλευόμενοι· μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείτλω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονοῦνλων καλέλιπον. Επὶ μὲν δὴ τῶν Ελληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς καλὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. Δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήμαλα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα καλεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥσε μηδενὶ τῶν ἐπιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' ὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένονλες, ὥσε

τὴν

τὴν Ἀριστείδου, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴτις ἄρα εἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. Ἐκ δὲ τοῦ, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις. Νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως, ἢ παραπλησίως; καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἄπονοίας ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ

τῶν πρωλείων ὑμῖν ἀνλιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας· πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πενλακόσια τάλανλα ἀνηλώκαμεν εἰς ὑδὲν δέον· ὧς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχυς ἐκλησάμεθα, εἰρήνης ὄσης ἀπολωλέκασιν ὅτοι· ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτὺς τηλικῦτον ἠσκήκαμεν· ἢ Φρασάτω τίς ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος; Αλλ' ὦ 'τὰν, εἰ ταῦτα φαύλως, τάγ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. Καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; καὶ τὰς ὁδὺς ἃς ἐπισκευάζομεν; καὶ κρήνας; καὶ λήρυς; Αποβλέψαλε δὴ πρὸς τὺς τὰ τοιαῦτα πολιλευομένυς· ὧν οἱ μὲν ἐκ πλωχῶν πλύσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔνλιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας

ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνολέρας εἰσὶ καλεσκευασμένοι· ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται. Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων; καὶ τί δήποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; Ὅτι, τὸ μὲν πρῶτον, καὶ ψηφίζεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. Νῦν δὲ τοὐναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται· ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι, καὶ περιῃρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοίδια πέμψωσιν ἔστι· καὶ τὸ πάντων

ἀνανδρόταλον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε· οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς, ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασσεύουσι, χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦντες. Εἰσὶ δ' ὀδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὅπου γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. Ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰρωνία ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεπονηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν· ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

ι'. Εἰ δὲ μὴ ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε, καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ

ἐωὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κλήσαισθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰρ ἐκεῖνα ὅτε ἰσχὺν ἐνλίθησιν, ὅτ' ἀωοθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, ὅτε τοσαῦτά ἐσιν, ὥσε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, ὅτ' ἀπογνόνλας ἄλλό τι πράτλειν ἐᾷ· ἀλλ' ἔσι ταῦτα τὴν ἐκάσε ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνονλα. Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τίς. Καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάνλων, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι· ἵνα τῶν κοινῶν ἕκασος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτε δέοιλο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυλὸν παρέχοι. Ἔξεσιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων εἶ βελλίων, τοῦ δ' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος.

γμένος. Συμβαίνει τὶ τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν; στραλιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσωέρ ἐστι δίκαιον, ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ἐστι τὶς ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι.

ια'. Ὅλως δὲ ὅτ' ἀφελὼν, ὅτε προσθεὶς, πλὴν μικρόν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν, τοῦ λαβεῖν, τοῦ στραλεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει, καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. Οὐκ ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν· οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίνεται.

Καὶ

Καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιῶν τί τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι, τῆς ἀρετῆς, μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κλησάμενοι, κατέλιπον. Σχεδὸν εἴρηκα, ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δὲ ἕλοισθε ὅ, τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΑΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ λόγυ Ολυνθιακῦ τρίτυ,

(κατ' αὐτὸν, πρώτυ.)

ΟΛΥΝΘΟΣ ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης· Ελληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς Αθηναίων ἄποικος. Πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς Ολύνθυ· Αθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχυσι τῶν Ελλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ολύνθιοι ποησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτῦ πρὸς Αθηναίυς τοκαταρχὰς, καὶ τοῦτο μὲν Ανθεμοῦντα παρὰ τῦ Μακεδόνος φιλησάντες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ολυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Αθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος, Ολυνθίοις παρέδωκεν· ὕστερον ὑποπλεύσαντος τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, ἐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. Αποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Αθηναίυς, καλεσάντο τὸν πρὸς αὐτὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετέθειτο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Αθηναίυς, κἂν ἄλλό τι δοξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. Ο δὲ Φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ

πρὺς

πρὸς τὰς ἐχθρὰς τὰς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένους, πόλεμον ἐπήνεγκεν. Οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Αθήνας περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ολυνθίοις· καὶ φησὶ τὴν Ολυνθίων σωτηρίαν, ἀσφάλειαν τῶν Αθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ολυνθίων, ἐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ατλικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Αθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τὰς Αθηναίας ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. Φησὶ δὲ μὴ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φιλίππου ὄγκον, ὡς ὑπείληπται· θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τὰς Αθηναίας. Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. Καὶ τὸ ἔθος δὲ πρόδηλον ὂν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Αθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. Οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καί που καὶ τραύματα. Τοῦτο κωλύσαι βουληθέντες οἱ πρυτάνεις τῶν Αθηναίων, ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους· καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. Ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς. Εντεῦθεν μὲν ἦν τὸ ἔθος ἤρξατο· προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε ἐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο· ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν. Πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον· τότε δὲ, ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς, οἴκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα. Οὐκ ἔτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μεταδοῦναι

θῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. Διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ Δί' ἐκ ἔγωγε. Τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. Διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτὸς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναί φησι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΤΡΙΤΟΣ·

ΚΑΤ' ΑΛΛΟΥΣ ΔΕ, ΠΡΩΤΟΣ.

α'. ΑΝΤΙ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. Οτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. Οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν· ὥς' ἐξ ἁπάντων ῥᾴδιαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

β'. Ο μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες

ἄνδρες Αθηναῖοι, μονονυχὶ λέγει Φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. Ημεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. Εστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν, ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμψειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ, καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν, καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκὼν, ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν, (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων, καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασκάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

γ'. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπικαίρως, ὦ ἄνδρες

ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦθ' ὅπερ δυσμαχώταλόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. Τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ ῥᾳθῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ολυνθίους, ἐναντίως ἔχει. Δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ολυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης, οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν ἃ τ' Αμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, ἄλλως τε κἂν ὁμορον χώραν ἔχωσι.

δ'. Ταῦτ'

δ'. Ταῦτ' ἂν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τἄλλ' ἃ προσήκει πάνλα ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπέρ ποτε, καὶ νῦν, χρήμαλα εἰσφέρονλας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξιόνλας, καὶ μηδὲν ἐλλείπονλας. Οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέονλα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. Νυνὶ γὰρ οἱ πάνλες ἐθρυλλεῖτε, ὡς Ολυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόμαλον· καὶ ταῦτα, ὡς ἂν ὑμῖν μάλιςα συμφέροι. Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρί του ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως. Επειδὴ δὲ ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον,

ὦ ἄν-

ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, παραπεπλωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, ὑδὲ παθεῖν ταὐτὸ, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθαλε. Εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες, καὶ παρῆσαν Αμφιπολιτῶν Ιέραξ καὶ Στραλοκλῆς ἐπὶ ταυτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς πλεῖν, καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωληρίας, εἴχετ' ἄν Αμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. Καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαὶ, τἄλλα (ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω) πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως, καὶ ὡς προσῆκεν, ἐβοηθήσαμεν αὐτοὶ, ῥᾳόνι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. Νῦν δὲ

τὸ

τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, καὶ ἠυξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ κατεσχήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. Νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει· τίς; ὅτος, ὁ τῶν Ολυνθίων αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν πρότερον ἐκείνων.

ε΄. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηρξμένων καλαξὰς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν· εἰκότως. Τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπωλωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον, τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς πα-

παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. Αλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κλήσεως. Αν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν· ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν. Καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ὥστως· οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ', εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων, ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται. Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι, τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀπολιψώμεθα. Εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ολυνθον ἐκεῖνος καταιρέψεται, φρασάτω τις ἐμοὶ, τί

τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσαι βαδίζειν ὅπωι βούλεται;

ς'. Ἀρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τοπαλαρχάς, Φίλιππος; Τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη. Μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς Θράκην· εἶτ' ἐκεῖ, τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων, ἠσθένησε· πάλιν βαίσας, οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. Τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτῶι, καὶ πρὸς Ἀρύμβαν, καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, παραλείπω στρατείας. Τί οὖν, ἄν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθη-

αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προϊέσθαι καθ' ἕκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ᾗ πρὸς ἅπαντας χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως, ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν ἄξει. Εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔστι· ὑμεῖς δὲ, ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρῥωμένως τῶν πραγμάτων· σκοπεῖτε, εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτήσει. Πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν; Ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν

ἐῤῥαθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπά, ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

ζ'. Τὸ μὲν οὖν ἐωτιμᾶν, ἴσως φήσαι τίς ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ, τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας, ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοπουμένους ὑποστέλλεσθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. Φημὶ δὴ, δικῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν· καὶ

καὶ τῷ τὴν ἐκείνῳ χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι, καὶ στρατιώταις ἑτέροις. Εἰ δὲ θατέρῳ τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. Εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνῳ κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο, Ὀλυνθον παρασκήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. Δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι. Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω.

ή. Περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς, ὅτως ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. Εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώ-

ἀποδώσεἰε, ὑδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μὴ, προσδεῖ· μᾶλλον δ' ἅπανἰος ἐνδεῖ τῦ πόρυ. Τί ὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι ςραλιωτικά; μὰ Δί', ὐκ ἔγωγε. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγῦμαι ςραλιώτας δεῖν καἰασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι ςραλιωτικὰ, καὶ μίαν σύνἰαξιν εἶναι, τὴν αὐτὴν, τῦ τε λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέονἰα. Ὑμεῖς δὲ ὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνεἰε εἰς τὰς ἐορἰάς. Ἐςι δὴ λοιπὸν, οἶμαι, πάνἰας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τύτων οὐδέν ἐςι γενέσθαι τῶν δεόντων. Λέγουσι δὲ καὶ ἄλλυς τινὰς ἄλλοι πόρυς· ὧν ἔλεσθε, ὅςις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ· καὶ ἕως ἐςὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Θ'. Ἀξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγμαἰα ἐν ᾧ καθ-

ἑςηκε

ἔσηκε νυνὶ τὰ τοῦ Φιλίππου. Οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἄν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐωρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχῃ· οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν πολὺ τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτὸν· ἀλλ' ὡς ἑτοίμων, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κἄτα διέψευσται. Τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει, παρὰ γνώμην γεγονὸς, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει. Εἶτα, τὰ τῶν Θετταλῶν. Ταῦτα γὰρ ἅπασα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ ἀεὶ, πᾶσιν ἀνθρώποις· κομιδῇ δ' ὥστερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. Καὶ γὰρ Παγασὰς ἁπάντων εἰσὶν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν· ἦκον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν,

οὐ

οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. Αν δὲ τούτων ἀποστερηθῇ τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καλαστήσεται. Αλλὰ μὴν τόν γε Παίονα, καὶ τὸν Ιλλυριὸν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν ἢ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι. Καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ καλακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς, ὥς φασι· καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου, καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτούς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας· λογιζομένους,

μένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν; Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ, μηδ' ἃ πάθοιτ' ἂν εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες, οὐ τολμήσετε;

ί. Ετι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. Εαν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ολυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν ἢ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. Αλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ' οἷοί τε ὄντες

φυλάττειν,

φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς. Η ἄλλος τις; Αλλ', ὦ 'τὰν, ὐχὶ βυλήσεται· τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν *ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. Αλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐςὶ τὰ διάφορα, ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, ὐδὲ λόγυ προσδεῖν ἡγῦμαι· εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτὺς τριάκονλα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη ςραλοπέδῳ χρωμένυς, τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄνλος ἐν αὐτῇ πολεμίυ λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τὺς γεωργῦνλας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἄωανλα τὸν πρὸ τῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. Εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι; καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις, καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, ὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία, τοῖς γε σώφροσι.

ια'. Πάνλα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας

ιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τὰς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν, ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς· τὰς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται· τὰς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθύναι ῥᾴδιαι γένωνται. Ὡς ὅπωσ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. Χρησταὶ δὲ εἴη, παντὸς εἵνεκα.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ περὶ τῆς εἰρήνης λόγυ.

ΜΗΚΥΝΟΜΕΝΟΥ τῦ πολέμυ τῦ περὶ Αμφιπόλεως, εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὅ, τε Φίλιππος, καὶ οἱ Αθηναῖοι· οἱ μὲν Αθηναῖοι, κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι· ὁ δὲ Φίλιππος, βυλόμενος ἃ ὑπέσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι. Υπέσχετο δὲ, τοῖς μὲν Θηβαίοις, Ορχομενὸν παραδώσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας· ἀμφοτέροις δὲ, τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. Τῦτο δὲ ἦν ἀδύνατον αὐτῷ, πολεμίων ὄντων Αθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βυληθεὶς εἰσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Αθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλυμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκωλύθη τῆς εἰσόδυ. Νῦν τοίνυν εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τὺς Αθηναίυς, μηδενὸς κωλύσαντος, παρελθὼν εἴσω Πυλῶν, τὸ Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκέων ἐν τοῖς Αμφικτύοσι χώραν, καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφυς παρὰ τῶν ἄλλων Ελλήνων εἵληφε. Πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Αθηναίυς πρέσβεις, ἀξιῶν καὶ αὐτὺς ταῦτα συγχωρεῖν. Καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν, ὑ τῷ πράγματι συνιςάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, ὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ελληνικῦ συνεδρίυ τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων, μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τὺς Ελληνας ἔχειν. Προσκεκρυκέναι γὰρ λέγει τοῖς Αθηναίοις ἄλλυς δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας, τύτυς δὲ

κοινῇ

κοινῇ πολεμήσειν αὐτάς· δώσομεν, φησὶ, κοινὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Αμφικτυόνων ἐνισάμεθα δόγμασιν· ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἴσω Πυλῶν, καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῇ Ατθικῇ, ἢ περὶ μικρῷ τηλικοῦτον κίνδυνον ἄρασθαι. Οὗτος δὲ ὁ λόγος παρεσκευάσθη μὲν, ὡ μὴν εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ· κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αισχίνου, καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε, Φίλιππον Αμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτο εἰσηγήσασθαι, μηδὲ Φιλοκράτους τοῦ πάντων ἀναιδεστάτου. Οὐκ ἂν δὴ αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκὼς, τὸν Αισχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν. Αλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδεισε, μὴ δόξῃ φιλιππίζειν, καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς, τοιαύτην γνώμην ἀποφήνασθαι. Επεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ ὑπόνοιαν ἰσάμενος φαίνεται, συνιστὰς ἑαυτὸν ὡς εὔνουν τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΛΟΓΟΣ.

α'. ΟΡΩ μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχήν, οὐ μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι, καὶ μηδὲν εἶναι πρόσοδον περὶ αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ τῶν ὑπολοίπων καλὰ ταὐτὰ μηδὲ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὧδὶ, τοῖς δὲ ἑτέρως δοκεῖν. Δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεπῶς τοῦ βουλεύεσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι· ὑμεῖς δὲ,

δὲ, μετὰ τὰ πράγματα. Εκ δὲ τύτ τ συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον, ὃν οἶδ' ἐγὼ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἁμάρτητε ἐπιτιμῶντα, εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν· τὰ δὲ πράγματα, καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθε, ἐκφεύγειν ὑμᾶς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τύτων ὕτως ἐχόντων, οἶμαι, καὶ πεπεικὼς ἐμαυτὸν ἀνέςηκα, ἂν ἐθελήσητε τῦ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀποςάντες ἀκύειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βυλευομένοις καὶ τηλικύτων πραγμάτων προσήκει, ἔξειν καὶ λέγειν καὶ συμβυλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντα ἔσται βελτίω, καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται.

β'. Ακριβῶς δὲ εἰδὼς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸ λέγειν περὶ ὧν αὐτὸς εἴπέ τις, καὶ περὶ αὐτῦ, παρ' ὑμῖν ἀεὶ τῶν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν, ὕτως ἡγῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθὲς, ὥςε ἀνάγκην οὖσαν ὁρῶν,

ὁρῶν, ὅμως ἀσοκνῶ· νομίζω δ' ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κρῖναι, μικρὰ τῶν πρόλερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας. Ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἡνίκ' ἔπειθόν τινες ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ταρατλομένων πραγμάτων, βοηθεῖν Πλυτάρχῳ, καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον· καὶ μονονὸ διεσπάσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασι πολλὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνῳ βραχέος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσόφλειν αἰσχύνην, καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων δεινότατα πέπονθασιν ὑπὸ τούτων οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε, τήν τε τῶν ταῦτα πεισάντων κακίαν, καὶ τὸν τὰ βέλτιστα εἰρηκότα ἐμέ. Πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν, τῷ μὲν τῆς τέ-

χνης

χνης προσχήματι τυφλάνοιλα ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, καὶ τὰ παρ' ὑμῖν διοικοῦνλα Φιλίππῳ, καὶ πρυτανεύονλα, παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ὀδεμιᾶς ἕνεκα ὅτ' ἔχθρας ὅτε συκοφανλίας ἰδίας, ὡς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων γέγονε δῆλον. Καὶ ὀκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπολέμου λέγοντας, (οὐδὲ εἷς γὰρ ἦν) ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς. Εἰ γὰρ ἐν Διονύσου τραγῳδοὺς ἐθεάσασθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν ὅτως ὅτε ἐκείνου πρὸς χάριν, ὅτε ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούελε. Καίτοι τοῦτό γε ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἄπανλας ἠσθῆσθαι, ὅτι τὴν τότε ἄφιξιν εἰς τοὺς πολεμίους ἐποιήσαλο, ὑπὲρ τοῦ τὰ ἐκεῖ χρήμαλα ὀφειλόμενα, ὡς ἔφη, κομίσας δεῦρο λειτουργεῖν· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρησάμενος, ὡς δεινὸν εἴ τις

ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν· ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδε ἐκέκλητο οὐσίαν φανεράν, ταύτην ἐξαργυρίσας, πρὸς ἐκεῖνον ἀπάγων ᾤχετο.

γ'. Δύο μὲν δὴ ταῦτα ὧν προεῖπον ἐγώ, μαρτυρεῖ τοῖς τότε γεγενημένοις λόγοις ὀρθῶς καὶ δικαίως, οἷάπερ ἦν ἀπεφανθέντα ὑπ' ἐμοῦ. Τρίτον δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μόνον ἔν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι, καὶ δὴ καὶ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ. Ηνίκα τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειληφότες ἤκομεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιὰς τινῶν καὶ Πλαταιὰς ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας τὸν Φίλιππον, ἂν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ Θηβαίων πόλιν διοικιεῖν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμούς, οἷς ὑπαχθέντες

αχθένλες ὑμεῖς, ἤτε συμφερόνλως ἤτε ἴσως οὔτε καλῶς προεῖσθε Φωκέας, οὐδὲν τούτων ἔτ' ἐξαπαλήσας ἤτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι· ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, (ὡς εὖ οἶδ' ὅτι μνημονεύελε) ὅτι ταῦτα ἤτε οἶδα ἤτε προσδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγονλα ληρεῖν. Ταῦτα τοίνυν πάνλα, ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν ἄλλων προορῶν, ἁθ' εἰς μίαν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἤτε δεινότηλα, ἤτε ἀλαζονείαν ἐπανοίσω, οὐδὲ προσποιήσομαι δι' οὐδὲν ἄλλο γινώσκειν καὶ προαισθάνεσθαι, πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω δύο. Εν μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις ἅπσης δεινότηλος καὶ σοφίας ὁρῶ κρατοῦσαν· ἕτερον δὲ, ὅτι προῖκα τὰ πράγμαλα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμα οὐδεὶς ἂν ἔχοι, πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι ἢ λέγω, δεῖξαι προσηρλημένον. Ορθὸν ἦν, ὅ, τι ἂν πολε ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχῃ

τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον φαίνεται μοι· ὅταν δ' ἐωὶ θάτερα, ὥσπερ εἰς τρυλάνην, ἀργύριον προσενέγκῃς, οἴχεται φέρον, καὶ καθείλκυσε τὸν λογισμὸν ἐφ' αὑτὸ, καὶ ὑκέτ' ἂν ὀρθῶς ὑδ' ὑγιῶς ὁ τᾶτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιλο.

δ'. Εν μὲν ᾗν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν· ὅπως, εἴτε σύνλαξιν, εἴτε συμμάχυς, εἴτ' ἄλλό τι βύλεταί τις καλασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑωάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων τᾶτο ποιήσῃ· οὐχ ὡς θαυμαςὴν, οὐδ' ὡς ἀξίαν ᾗσαν ὑμῶν· ἀλλ' ὁποία ωότ' ἐςιν αὕτη, μὴ γενέσθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρὸν, ἢ γεγενημένη νῦν δι' ὑμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόνλων, τότ' ἄν, ἢ νῦν, ἀσφαλέςερος καὶ ῥᾴων ἦν ἡμῖν ὁ πόλεμος. Δεύτερον δέ, ὁρᾶν, ὅπως μὴ προαξώμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰς συνεληλυθότας τύτους, καὶ φάσκονλας

σκοπὰς Αμφικτύονας νῦν εἶναι, εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοινῦ πολέμου πρὸς ὑμᾶς. Εγὼ γὰρ, εἰ γένοιθ' ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Αμφίσσολιν, ἢ τι τοιοῦτον ἔγκλημα ἴδιον, ὃ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ, μηδὲ Αργεῖοι, μηδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἴομαι τούτων οὐδένα πολεμῆσαι, καὶ πάντων ἥκιστα, (καί μοι μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς, πρὶν ἂν ἀκούσῃ) Θηβαίους· οὐχ ὡς ἡδέως ἔχουσιν ἡμῖν, οὐδ' ὡς οὐκ ἂν χαρίζοιντο Φιλίππῳ· ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάνυ φήσειέ τις αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι εἰ γενήσεται πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἕξουσιν αὐτοὶ, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται· οὐκουν προέντο ἂν ἑαυτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς αἰτίας οὔσης τοῦ πολέμου. Οὐδέ γε, εἰ πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαιμεν δι' Ωρωπὸν, ἢ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς

ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνοις τὰς βοηθήσονλας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴ τις ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστραλεύσειν ἀδελφοῖς. Καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὃν καὶ φρονλίσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐχ ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὔνους, ἄθ' ἡμῖν, ἅτε Θηβαίοις, ὥστε εἶναι μὴ κρατεῖν τῶν ἄλλων· ἀλλὰ σῶς μὲν εἶναι ἀπανλες ἂν βούλαινλο ἕνεκα ἑαυτῶν· κρατήσανλας δὲ τὰς ἑτέρας, δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν, οὐδὲ εἷς.

ε'. Τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερὸν; καὶ τί φυλάξασθαι φημὶ δεῖν ὑμᾶς; ὅπως μὴ κοινὴν πρόφασιν, καὶ κοινὸν ἔγκλημα ὁ μέλλων πόλεμος πρὸς ἅπανλας λάβῃ. Εἰ γὰρ Αργεῖοι μὲν, καὶ Μεσσήνιοι, καὶ Μεγαλοπολίται, καί τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι γε δὴ τὰ αὐτὰ τούτοις φρονοῦσι, διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκείαν

κηρυκείαν ἐχθρῶς σχήσουσι, καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων· Θηβαῖοι δὲ ἔχουσι μέν, ὡς λέγουσιν, ἀσεχθῶς, ἔτι δὲ ἐχθρολέρως σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ' ἐκείνων φεύγοντας σώζομεν, καὶ πάντα τρόπον τὴν δυσμένειαν ἐνδεικνύμεθα αὐτοῖς· Θετταλοὶ δὲ, ὅτι τοὺς Φωκέων φυγάδας σώζομεν· Φίλιππος δὲ, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας· Φοβοῦμαι μὴ πάντες, περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος, κοινὸν ἐφ' ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων δόγματα προσῆσάμενοι, εἶτ' ἐπισωσασθῶσιν ἕκαστοι πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς ἡμῖν πολεμῆσαι, ὥσπερ καὶ περὶ Φωκέας. Ἴσε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι νῦν Θηβαῖοι, καὶ Φίλιππος, καὶ Θετταλοὶ, οὐχὶ τὰ αὐτὰ μάλιστα ἕκαστοι ἐσπουδακότες, τὰ αὐτὰ πάντες ἔπραξαν· οἷον Θηβαῖοι, τὸν μὲν Φίλιππον παρελ-

παρελθεῖν, καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους, οὐκ ἠδύνατο κωλύσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς πεπονημένων ὕστερον ἐλθόντα τὴν δόξαν ἔσχεν. Νυνὶ γὰρ Θηβαίοις, πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι, κάλλιστα πέπρακται· πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν, αἴσχιστα· εἰ γὰρ μὴ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι. Ταῦτα δ' οὐκ ἐβούλοντο· ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ δύνασθαι δὲ, ταῦτα πάνθ' ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δήπου τολμῶσι λέγειν, ὡς οὐκ ἐβούλετο Θηβαίοις Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παραδοῦναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη. Ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐρρῶσθαι λέγω· ἐκεῖνο δὲ οἶδα, ὅτι οὐ μᾶλλόν γε ταῦτ' ἔμελεν αὐτῷ, ἢ τὸ τὰς παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο, καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου, τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια ἆθεῖναι δι' ἑαυτοῦ·

τῦ· καὶ ταῦτ' ἦν ὧν μάλιστα ἐγλίχετο. Θετταλοὶ δέ γε οὐδέτερα ἐβούλοντο τούτων, οὔτε Θηβαίους, οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γενέσθαι· πάντα γὰρ ταῦτα ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγοῦντο εἶναι· τῆς Πυλαίας δὲ ἐπεθύμουν, καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς πλεονεκτημάτων, δυοῖν κύριοι γενέσθαι· τῷ δὲ τούτων γλίχεσθαι, τάδε συνκατέστρεφαν. Τῶν τοίνυν ἰδίων ἕνεκα ἕκαστον εὑρήσεις εἰς τὰ πολλὰ προνενομένον, ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ὅτι τοιοῦτόν ἐστι, φυλακτέον ἡμῖν.

ς'. Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἆρα δεῖ ποιεῖν, ταῦτα φοβουμένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε καὶ δέω. Αλλ' ὡς ὅτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν, ὅτ' ἔσται πόλεμος, νοῦν τε δόξομεν πᾶσιν ἔχειν, καὶ τὰ δίκαια λέγειν, τοῦτ' οἶμαι δεῖξειν. Πρὸς δὲ τοὺς θρασέως ὁτιοῦν οἰομένους ὑπομένειν δεῖν, καὶ μὴ προορωμένους τὸν

πόλεμον,

πόλεμον, ἐκεῖνα βύλομαι λογίσασθαι. Ημεῖς Θηβαίυς ἐῶμεν ἔχειν Ωρωπόν· καὶ εἴ τις ἔροιλο ἡμᾶς, κελεύσας εἰπεῖν τἀληθῆ, διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαίημεν ἄν. Καὶ Φιλίππῳ νυνὶ, κατὰ τὰς συνθήκας, Αμφιπόλεως παρακεχωρήκαμεν· καὶ Καρδιανὺς ἐῶμεν ἔξω Χερρονησίλων τῶν ἄλλων τετάχθαι· καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσυς καλαλαμβάνειν, Χίον, καὶ Κῶ, καὶ Ρόδον· καὶ Βυζανλίυς κατάγειν τὰ πλοῖα· δηλονότι, τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες, ἢ τὸ προσκρύειν, καὶ τὸ φιλονεικεῖν περὶ τύτων. Οὐκῦν εὔηθες, καὶ κομιδῇ σχέτλιον, πρὸς ἑκάςυς καθ' ἕνα οὕτωσὶ ἤδη προσενηνεγμένυς περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς ἅπανλας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ καλὰ Φιλίππυ λόγυ δεύτερυ.

ΠΑΡΑΙΝΕΙ διὰ τύτου τῦ λόγυ τοῖς Αθηναίοις ὁ Ρήτωρ, πολέμιον ὑποπτεύειν τὸν Φίλιππον, καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι, καὶ προσέχειν τὸν νῦν τοῖς πράγμασι, καὶ εὐτρεπίζεσθαι εἰς πόλεμον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιᾶται καὶ τοῖς Αθηναίοις καὶ πᾶσι τοῖς Ελλησι τὸν Φίλιππον· καὶ τῦτο αὐτῦ κλαμαρτυρόμενος, πράξειν φησίν. Εισαγγέλλεται δὲ καὶ ἀποκρίσεις δώσειν πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ἀπορούντων τῶν Αθηναίων ὁπότε ἀποκρίνασθαι δεῖ. Πόθεν δὲ ἔτοι, καὶ περὶ τίνων ἥκασιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν ἐ δηλῦται, ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν. Κατὰ γὰρ τῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τὺς Αθηναίυς, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλλυσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς Ελληνας, ὡς ἐσαγγειλάμενον αὐτοῖς πολλὰ κ) μεγάλα, ψευσάμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχῆσθαί φησιν, οὐδὲ ἐψεῦσθαι· καὶ περὶ τύτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. Επεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου καὶ Αργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Αθήνας, αἰτιώμενοι καὶ ἔτοι τὸν δῆμον, ὅτι Λακεδαιμονίοις καθεδουλωμένοις τὴν Πελοπόννησον εὔνους τέ ἐστι καὶ συγκροτεῖ, αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμῦσιν ἐναντιῦται. Απορῦσιν ὖν οἱ Αθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς πόλεις· ὅτι εὖνοι μέν εἰσι Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν τῶν

Αργείων

Αργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου σύγασιν καὶ μισθοῖσι καὶ ὑποπλεύσιν, ἐ μὴν ἀποφήνασθαι δύναιλαι δίκαια πράττειν τὰς Λακεδαιμονίους· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον, διημαρτήκασι μὲν ὧν ἤλπισαν, οὐ μὴν ὑπ' ἐκείνου γε αὐτῷ δικῆσιν ἐξηπατῆσθαι· ὅτε γὰρ ταῖς ἐπιγολαῖς ἐνέγραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγγελίαν οὐδεμίαν, ὅτε διὰ τῶν ἰδίων πρεσβειῶν ἐποιήσατό τινα ὑποσχεσιν, ἀλλὰ Αθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταγήσανλες, ὡς Φίλιππος Φωκέας σώσει, καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καλαλύσει. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης, τῶν ἀποκρίσεων μνησθεὶς, ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώσειν· φησὶ δὲ, ὅτι δίκαιον ἦν, τοὺς τὴν δυσχέρειαν πεποιηκότας, ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τὰς ἀπατήσανλάς φησι τὸν δῆμον, καὶ ἀνοίξανλας Φιλίππῳ Πύλας. Ταῦτα δὲ εἰς τὸν Αἰσχίνην αἰνίτλεται, προκαλασκευαζόμενος, ὥς φασι, τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνεγήσατο, καὶ προδιαβάλλων αὐτὸν πρὸς τὰς Αθηναίους.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

α'. ΟΤΑΝ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην ἀεὶ, τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς καταγορεύοντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' οὐδὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν ἕνεκα ταῦτα ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προηγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥστε ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγ-

χῃ

χη Φίλιππον, καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, καὶ πᾶσι τοῖς Ελλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεῦσαι χαλεπώτερον εἶναι. Αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον, πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες, τούτων μὲν ἀφέσαμεν καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες· οἷα ποιεῖ δὲ, ὡς δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίως λόγους, καὶ λέγοντος ἄλλου συνήτε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα, ἐφ' ὧν ἐστι νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. Συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκὸς, ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε, καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις

τέροις ἔχειν· ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. Εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥάδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντα ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ προελθόντα ἔτι πορρωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μηδ' ἐπισήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλεύσασθαι· ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι, καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντ' ἀντὶ τῶν ῥᾳστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, θαρρεῖ, ὁρῶν ἡλίκος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα ταῦτα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι,

τοὺς

τὺς λογισμὺς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' ὧς τὰ ἐναντία μοι παρέσηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον· ἵν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον τῶν ἄλλων προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε· ἐὰν δ' οἱ θαρρύνλες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τύτοις πρόσθησθε. Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μελὰ τὴν εἰρήνην κατέση, Πυλῶν, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. Τί ὖν; πῶς τούτοις ἐχρήσαλο; ἃ Θηβαίοις συμφέρει, καὶ ὐχ ἃ τῇ πόλει, πράτλειν προείλελο. Τί δήωολε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τὺς λογισμὺς ἐξετάζων, καὶ ὐ πρὸς εἰρήνην, ὐδ' ἡσυχίαν, ὐδὲ δίκαιον ὐδέν, οἶδε τῦτο ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ τοῖς ἡμελέροις ἤθεσιν, ὐδὲν ἂν ἐνδείξαιλο τοιῦτον, ὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' ὧ πεισθέντες

σθένλες ὑμεῖς, τῆς ἰδίας ἕνεκα ὠφελείας, τῶν ἄλλων τινὰς Ελλήνων ἐκείνῳ πρόεισθε· ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίου λόγον ποιύμενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγμαλι φεύγονλες, καὶ πάνθ' ἃ προσήκει προορώμενοι, ὁμοίως ἐνανλιώσεσθε, ἄν τι τοιοῦτον ἐπιχειρῇ πράτλειν, ὥστερ ἂν εἰ πολεμύνλες τύχοιτε. Τὺς δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀνλὶ τῶν ἑαυλοῖς γιγνομένων, τὰ λοιπὰ ἐάσειν ὅπως βούλλαι πράτλειν αὐτὸν, καὶ ὐχ ὅπως ἀνλιπράξειν ϗ διακωλύσειν, ἀλλὰ καὶ συμπαλεύσειν, ἂν αὐτὺς κελεύῃ. Καὶ νῦν τὺς Μεσσηνίους καὶ τὺς Αργείυς, ταῦτα ὑπειληφὼς, εὖ ποιεῖ· ὃ καὶ μέγιςόν ἐςι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι. Κέκριθε γὰρ ἐκ τύτων τῶν ἔργων, μόνοι τῶν πάνλων, μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ελλήνων προέσθαι, μηδὲ ἀνλαλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ' ὠφε-

λείας τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὔνοιαν. Καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπειλήφε, καὶ κατ' Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως· οὐ μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος. Εὑρίσκει γάρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει, τοὺς μὲν ὑμετέρους προγόνους, ἑξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὥς' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνασχομένους τὸν λόγον τοῦτον, ἡνίκα ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτου πρόγονος περὶ τούτων κήρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν προελομένους, καὶ παθεῖν ὁτιοῦν ὑπομείναντας, καὶ μετὰ ταῦτα πράξαντας ταῦτα, ἃ πάντες μὲν ἀεὶ γλίχονται λέγειν, ἀξίως δ' εἰπεῖν οὐδεὶς δεδύνηται· διόπερ κἀγὼ παραλείψω δικαίως· ἔστι γὰρ μείζω τὰ ἐκείνων ἔργα, ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι· τοὺς δὲ Θηβαίων καὶ Ἀργείων προγόνους, τοὺς μὲν συστραλεύσαντας

τῷ

τῷ βαρβάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας. Οἶδεν ἂν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τὸ λυσιτελοῦν ἀγανακήσοντας, ἢ χ ὅ, τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ελλησι σκεψομένους. Ηγεῖτο ἂν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἕλοιτο φίλους, ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἱρήσεσθαι· εἰ δ' ἐκείνοις πρόσθοιτο, συνεργοὺς ἕξειν τῆς αὐτοῦ πλεονεξίας. Διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἱρεῖται. Οὐ γὰρ δὴ τριήρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν ἐνοῦσας· οὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τινὰ ἀρχὴν εὕρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

γ'. Αλλὰ νὴ Δία εἴποι τις ἄν, ὡς, πάντα ταῦτα εἰδώς, οὐ πλεονεξίας ἕνεκεν, οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ, τότε ταῦτ' ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιότερα ἀξιοῦν τοὺς Θηβαίους ἢ ἡμᾶς. Αλλὰ τοῦτον καὶ μόνον τῶν λόγων

πάντων ὑπ ἔνες' αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίοις ἀφιέναι κελεύων, πῶς ἂν Ορχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παραδοὺς, τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶναι πεποιηκέναι, σκήψαιτο; Αλλ' ἐβιάσθη νὴ Δία· (τοῦτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον) καὶ παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν Θηβαίων ὁπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνεχώρησε ταῦτα· καλῶς. Οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσί τινες περιϊόντες, ὡς Ελάτειαν τειχιεῖ. Ο δὲ ταῦτα μὲν μέλλει, καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω· τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Αργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συνεισβάλλειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, καὶ χρήματ' ἀποστέλλει, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι προσδόκιμος. Τοὺς μὲν δὴ ὅπλας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ·

ἀναιρεῖ· οὓς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον, Φωκέας νῦν σώζει· καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν; Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, εἴτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεὶς ἄκων ἔωραζεν, οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπεγίνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι· ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, κἀκεῖνα ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας· ἐκ πάντων δ' ἄν τις ὀρθῶς θεωροίη, ὅτι πάντα πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως συνάπτων. Καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει. Λογίζεσθε γάρ· ἄρχειν βούλεται· τούτου δ' ἀναγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. Ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον· καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄρισα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ ὕστιν ἠμελέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις πάντα τἄλλα ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν πρόοιτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἡγοῖτο. Ἀμφότερα

φότερα ἂν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζοι, καὶ παρώξυνται, πείσεσθαί τι κακὸν προσδοκῶν, ἐὰν καιρὸν λάβητε, ἐὰν μὴ πρότερον φθάσῃ ποιήσας. Διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν ἐπὶ τῇ πόλει, θεραπεύει τινὰς Θηβαίων, καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταὐτὰ βουλομένους τούτοις· οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν, τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων, τῶν μετὰ ταῦτα οὐδὲν προόψεσθαι. Καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως, ἐναργῆ παραδείγματά ἐστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργείους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη· βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶ καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι.

δ'. Πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τις λέγοι κατὰ Φιλίππου,

λίππε, κατ' ἐκείνους τὺς χρόνους, ὅτ' Ανθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἠφίει, οὗ πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο· Ποτίδαιαν δὲ ἐδίδου, τὺς Αθηναίων ἀποίκους ἐκβαλών· καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνήρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρπουῦσθαι; ἆρα προσδοκᾶν αὐτὺς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντος ἄν τινος πιστεῦσαι; οὐκ οἴεσθέ γε. Αλλ' ὅμως, ἔφην ἐγὼ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι, πολὺν τῆς ἑαυτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσχρῶς ἐκπεσόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων, καὶ πραθέντες· οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι. Τί δ' οἱ Θετταλοί; ἆρ' οἴεσθε, ἔφην, ὅτε αὐτῶν τὺς τυράννους ἐξέβαλε, καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσ-

δοκᾶν

δοκᾶν τὴν καθεςῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὸν τὴν Πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι; οὐκ ἔςι ταῦτα. Αλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσίν ἐςιν εἰδέναι. Υμεῖς δὲ, ἔφην ἐγὼ, διδόντα μὲν καὶ ὑποσχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον· ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ παρακεκρουσμένον, ἀποβλέψατε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν. Εςι τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγὼ, παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα· καὶ ταῦτα μέν ἐςιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται. Εν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐςιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιςα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. Τί ἦν ἐςι τοῦτο; ἀπιςία.

Ταύτην

Ταύτην φυλάτ̃ετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἐὰν ταύτην σώζητε, ὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε. Τί οὖν ζητεῖτε; ἔφην· ἐλευθερίαν; εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος. Οὐ φυλάξεσθε ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι, δεσπότην εὕρητε;

ε'. Ταῦτα ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβῶντες ὡς ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκούσαντες, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀπωσχήσονται τῆς Φιλίππου φιλίας, οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται. Καὶ οὐ τοῦτό ἐστιν ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελοποννησίων τινὲς, παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτιστ' ὁρῶσι, τί πράξουσιν· ἀλλ' ὑμεῖς, οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς

ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιτειχίζεσθε, ἐκ τοῦ μηδὲν ἤδη ποιῆσαι, λήσεσθε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάντα ταῦτα ὑπομείναντες· οὕτως ἡ παραυτίκα ἡδονὴ καὶ ῥᾳστώνη μεῖζον ἰσχύει τοῦ πόθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος. Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων, καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι, τὰ δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω.———

ς'. Ην μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς ἐνεχόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν. Οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν ποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, οὔτε ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν τυχόντα εἰρήνης Φίλιππον ᾠήσεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. Καὶ πάλιν γ' ἑτέρους καλεῖν. Τίνας; τοὺς ὅτ' ἐγὼ,

ἐγὼ, γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἦκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, αἰσθόμενος· φενακιζομένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ οὐκ εἴων προέσθαι Πύλας, οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων, εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπος εἰμί τις ἄνθρωπος· Φίλιππος δὲ, ὅπερ εὔξασθ' ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει· καὶ· Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίους δὲ παύσει τῆς ὕβρεως, Χερρόνησον δὲ τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διορύξει, Εὔβοιαν δὲ καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει. Ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταυθοῖ μνημονεύετε οἶδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνῆσθαι. Καὶ τὸ πάντων αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐγγόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην προσεψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπ-

ήχθητε.

ήχθηλε. Τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω, καὶ καλεῖν φημὶ δεῖν τύτους; ἐγὼ νὴ τὺς θεοὺς τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. Οὐχ ἵνα εἰς λοιδορίαν ἐμπεσὼν, ἐμαυτῷ μὲν ἐξίσου λόγον παῤ ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρύσασιν ἐξαρχῆς καινὴν παράσχω πρόφασιν τῦ πάλιν γέ τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου· οὐδ' ἵνα τηνάλλως ἀδολεσχῶ· ἀλλ' οἶμαί ποθ' ὑμᾶς λυτωήσειν ἃ Φίλιππος πράτλει, μᾶλλον ἢ τὰ νυνί. Τὰ γὰρ πράγματα ὁρῶ προβαίνονλα, καὶ οὐχὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς· φοβῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγὺς ἢ τοῦτ' ἤδη. Οταν δ' ἂν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηλαι τῶν συμβαινόντων, μηδ' ἀκύηλε, ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐςιν, ἐμοῦ, μηδὲ τῦ δεῖνος, ἀλλ' αὐτοὶ πάνλα ὁρᾶτε, καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλυς καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω.

Φοβοῦμαι

Φοβοῦμαι δὲ, μὴ, τῶν πρέσβεων σεσιωπηκότων ἐφ' οἷς αὐτοῖς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθῶν τὶ πειρωμένοις τῶν διὰ τοῦτους ἀπολωλότων, τῇ παρ' ὑμῶν ὀργῇ περιπεσεῖν συμβῇ. Ορῶ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἐνίους, οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας.

ή. Εως ἔστ' ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα, καὶ καλακύομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας καὶ Πύλας πείσας ὑμᾶς προέσθαι· ὧν καλεσὰς ἐκεῖνος κύριος, τῆς ἐπὶ τὴν Ατλικὴν ὁδοῦ καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποιήκεν ὑμῖν, μήτε περὶ τῶν δικαίων, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι τὴν βουλὴν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τοῦ πρὸς τὴν Ατλικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν

μὲν ἕκαστον ἐπειδὰν παρῇ, γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε τόθ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα. Οὔτε γὰρ ναυσὶ δήπου κρατήσας, εἰς τὴν Ατ-τικὴν ἦλθεν ἄν ποτε ϛόλῳ Φίλιππος, οὔτε ωεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύ-λας καὶ Φωκέας· ἀλλ' ἢ τὰ δί-καια ἂν ἐποίει, καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παραχρῆμα ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν τότε πρό-τερον τῆς εἰρήνης ἐωεθύμησε. Ταῦτ' ἴσθ', ὡς μὲν ὑωομνῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται· ὡς δ' ἂν ἐξετασθείη μάλιϛα ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο, ὦ πάνλες θεοί. Οὐδένα γὰρ βελοίμην ἂν ἔγωγε, ὐδ' εἰ δίκαιός ἐϛ' ἀωολωλέναι, μελὰ τοῦ πάνλων κινδύνυ καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

DEMOSTHENIS

Orationum Philippicarum

INTERPRETATIO.

LIBANII
ARGUMENTUM
PRIMÆ IN PHILIPPUM
ORATIONIS.

ATHENIENSES, *cum bellum infeliciter contra Philippum gererent, in concionem convenerunt desperabundi. Orator igitur et erigere abjectos animos conatur, (neque enim esse mirum, si in tantâ socordiâ victi sint) et qua ratione bellum rectissimè administrent, docet. Jubet geminas copias comparari: alteras majores urbanas, quæ domi maneant, in omnem eventum paratæ; alteras minores, quæ militibus peregrinis constent, permistæ civibus; et eum exerci-*

tum non Athenis manere, neque ex urbe opèm conferre jubet; ſed circa Macedoniam verſari, belligerantem continenter: ne flatû Eteſiarum Philippus obſervato, aut etiam hyeme, cùm Athenis in Macedoniam navigari non liceat, rem aggrediatur, et per abſentiam Athenienſium omnia obtineat: ſed exercitum, qui cum eo dimicet, vicinum potiùs ei eſſe oportere cenſet.

ALIUD

ALIUD

ARGUMENTUM

EX

TOURELLIO.

DEMOSTHENES, *triginta annos natus, primam contra Philippum Orationem habuit; Archonte Ariſtodemo, regni Philippi anno nono, Olympiadis autem centeſimæ ſeptimæ primo. Philippo, ſub initia ejus regni, obſtiterant Athenienſes; Argæumque, qui cum eo de ſummâ rerum certabat, ſtrenuè adjuverant. Vicit Philippus; pacem tamen cum iis, ut erat verſutus, miſſis legatis ultrò iniit: ſive ut novum imperium ſtabiliret, ſive ut in eo proferendo feliciùs procederet. Igitur initium cepit ab Illyriis et Pæonibus ſubjugandis; deinde loca plurima, diverſaſque regiones, quæ Macedoniæ erant confines, quæque adeò plurimùm ei conducebant, occupavit. Brevi ejus victoriæ commodum locum obtulere iis conſiliis exequendis, quæ contra Græciam meditabatur.*

batur. Theſſali eum advocabant, ut ſe a tyrannis liberaret; iſque, ſub liberatoris nomine, ipſum quod ſuſtuliſſe viſus eſt, in eos imperium exercuit. Eorum oppidis in ditionem ſuam receptis, facilem inde atque opportunam in Phocenſes invadendi occaſionem arripuit; hoc maximè prætextu, quòd Theſſalorum hoſtes eſſent, Athenienſibus verò amicitiâ conjunctiſſimi. Bellum itaque iis indixit; annoque hanc orationem præcedente, magno eos prælio ſuperavit. Hac victoriâ elatus, eos ſubjugandi ſpem cepit; adque Thermopylas profectus eſt, quà unicus patet tranſitus ex Theſſaliâ in Phocidem euntibus. Athenienſes, audito ejus itinere, quòd quò tenderet, cùm ipſis tum Græcis omnibus erat pertimeſcendum, ad anguſtias Thermopylarum confluxerunt; iiſque opportuno tempore occupatis, Philippo, ne in Græciam tranſiret, viam obſtruxere. Periculi tam magni, a quo recens liberati ſunt, memoria uſque animis inhærebat; utque rebus ſuis vel adhuc diffiderent, effecit. Demoſthenes, hac eorum diſpoſitione uſus, vivam iis imaginem depingit imminentis periculi, quod iis effrænata Philippi ambitio minitatur, quàmque maturè cauto opus ſit, in animos ſtudet ingerere. Quoniam igitur, ob rapidum Philippi progreſſum, armorumque ejus ſucceſſum, Athenienſes tantùm non deſperarent; primùm animos iis addere aggreditur Orator; unicam calamitatum cauſam eorum ignaviam eſſe dicens: deinde belli gerendi rationem proponit, aptam ſanè cum eorum negligentiæ corrigendæ, tum ipſi infortu-

niorum

niorum fonti et origini auferendæ, atque adeò ſpei faciendæ melioris in poſterum fortunæ. Ejus ſumma eò redit, ut duos colligant exercitus; quorum unus, iſque major, ex civibus ſolis conflatus, ſemper in procinctu ſtet, ad defendendam Atticam; alter minor, quique partim civibus, partim peregrinis conſtet, circa Macedoniæ confinia ſine ullâ intercapedine volitet, hoſtem obſervet, vexet, atque ex propinquo aggrediatur; ne abſentibus Athenienſibus, quum aut anni tempeſtas aut venti impediant quo minùs in ejus regnum claſſe applicent, liberè conſilia capiat, nulloque negotio exequatur quicquid aggredi in animum induxerit. Quod ad Chronologiam attinet, in eo quòd primam Philippicam ante Olynthiacas ponam, de communi opinione diſcedo: nequis tamen ſingularia me affectare ideò exiſtimet; quum optimos duces ſecutus fuerim, Dionyſium *nempe* Halicarnaſſenſem, *et* Diodorum Siculum. *Rationes in Notis reddentur; ubi hujuſce orationis ordinem validiſſimis inſuper, ni fallor, conjecturis ſtabilivimus.*

CON-

CONVERSIS a me in noſtram linguam Demoſthenis Orationibus, diu dubitavi, earum ordinem chronologicum attingerem necne. Tandem apud me Dionyſii Halicarnaſſenſis prævaluit auctoritas. Hanc, ex promiſſo, rationibus fulcire jam aggrediar; neque eas aliunde quàm ex ipsâ oratione petam. Ibi de Athenienſium ad Thermopylas expeditione, tanquam quæ recenter admodum obtigerat, loquitur Demoſthenes. Hæc expeditio, ſi Diodoro fides, in eum quo Archon erat Ariſtodemus annum cecidit: eoque Archonte, primò Demoſthenes in Philippum orationem habuit. Inde palam eſt primam Philippicam ante Olynthiacas eſſe collocandam, ſi modò tempus expeditionis, quæ in primâ Philippicâ quaſi recens adhuc memoratur, ipſi quadrare velimus. Minimè verò id fiet, ſi eam poſt Olynthiacas remiſeris; quippe quæ Archonte Callimacho, id eſt triennium illinc, habitæ fuerunt. Quin inſuper Demoſthenes, Philippi res geſtas quum recenſet, leviſſimam de Olyntho mentionem facit; ex quo colligere eſt, nondum a Philippo obſeſſam, nedum captam, fuiſſe eam urbem. Quam ſi tunc temporis expugnâſſet, quis credat quin Demoſthenes rem tanti momenti, eamque recentem adhuc, multò vehementiùs urgeret, qui præſertim de eâ in aliis ubique locis tam fusè et elatè diſſerit, maximumque inde argumentum ſumit, cur Philippi progreſſibus ſtrenuè obſiſtant.

TOURELLIUS.

DEMOSTHENIS PHILIPPICA I.

1. SI de novâ aliquâ re dicere propoſitum eſſet, Athenienſes, continens *me*, dum plurimi eorum quibus mos eſt ſententiam ſuam aperuiſſent, ſi quid mihi ab illis dictum placuiſſet, quieviſſem; ſin minùs, tum et ipſe quæ ſentio conatus eſſem fari. Quoniam verò ita accidit, ut quibus illi de rebus jam antè ſæpe-

Pag. 3. l. 7. ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων] Lege Solonis cautum erat, ut inter oratores, ſeniores ſententiam priores dicerent. Lex autem illa abrogata fuiſſe dicitur 57 annis antequam habita fuerit hæc oratio. Decori tamen ratione mos adhuc viguit. Propterea Demoſthenes excuſationem hanc callidam profert, qua ſimul odium propulſat, et attentionem captat: cum ſignificet ſe aliquid melius cæteris, quorum conſilia rempublicam nihil juverant, in medium allaturum.

ſæpenumerò dixerunt, hæ nunc in deliberationem vocentur, arbitror me, quamvis primus ad dicendum ſurrexerim, jure tamen veniam nacturum eſſe: ſi enim ſuperiori tempore opportunè iſti conſuluiſſent, nihil vos nunc neceſſe eſſet deliberare.

2. Primùm igitur, Athenienſes, non eſt de præſentibus rebus, ne ſi vehementer afflictæ eſſe videantur, deſperandum vobis. Nam quod in eis ex præterito tempore eſt peſſimum, id ipſum eſt ad ea quæ reſtant optimum. Quid igitur hòc eſt? Veſtrâ nimirum, Athenienſes, factum eſſe ſocordiâ et officii neglectu, ut res noſtræ ſint adverſæ. Nam ſi, vobis omnia quæ decuit agentibus, res ita ſe haberent, ne ſpes quidem reliqua eſſet, fore eas aliquando meliores. Deinde cogitandum, id quod partim ex aliis auditis, partim ipſi ex memoriâ veſtrâ ſcitis, quantâ aliquando potentiâ præditis Lacedæmoniis, idque non ita olim, quàm præclarè, atque ut vos decebat,

P. 4. l. 16. ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων] Bellum, quod et hîc et in aliis locis Demoſthenes magnificè prædicat, initum eſt Olympiadis centeſimæ anno quarto, hoc eſt viginti quatuor annis circiter,

cebat, nihil hujus reipublicæ dignitati alienum admisistis, verùm pro *communi* Græcorum jure bellum contra illos sustinuistis. Quorsum igitur hæc dico? Ut perspicere possitis, Athenienses, atque animadvertere, neque præcaventibus vobis quicquam esse formidabile, neque si negligentes sitis, tale quid quale vos vultis, eventurum esse; exemplis utentes, potentiâ quæ tum fuit Lacedæmoniorum, quam, rebus vestris animos applicando, superâstis; et hujus, quæ nunc est, insolentiâ, propter

circiter, ante hanc orationem. Historia hæc est. Lacedæmonii, victâ apud Cnidum eorum classe, et pace exinde factâ, superbire tamen et civitates Græciæ injuriis afficere haud cessant. Cadmæam occupabant Thebanorum arcem, horum multis patriâ privatis. Exules autem revertuntur, et auxiliantibus sibi Athenisibus, Lacedæmonios ejiciunt. Exinde Thebani exercitum ingentem conflant. Athenienses, ut inimicos veteres et imperii æmulos frangerent, primas sibi belli partes sumunt. Legatos mittunt ad civitates Lacedæmoni subjectas, qui hortentur, ut communis libertatis asserendæ occasionem amplectantur. Deficiunt itaque Chii, Byzantini, Mytelenii, aliique. Sub hoc tempus Sphodrias, Lacedæmoniorum jussu, Piræum noctu tentat: unde novam belli occasionem sumunt Athenienses; quod iis prosperè cessit.——Consulat lector eruditus *Xenoph.* lib. 5. et *Diodor.* lib. 15.

propter quam æſtuamus, eò quòd nihil eorum quæ oportuit, curavimus.

3. Quòd ſi quis veſtrûm, Athenienſes, difficilem eſſe oppugnatu Philippum arbitretur, conſiderans cum multitudinem copiarum quæ nunc illi competunt, tum omnia præſidia urbi noſtræ periiſſe; rectè ſanè exiſtimat. Idem tamen hoc cogitet, fuiſſe aliquando in noſtrâ poteſtate Pydnam, Potidæam, Methonam, et omnem illam undique adjacentem regionem: plurimas etiam, quæ cum illo nunc ſunt, gentes ſuis legibus ac liberas vixiſſe, vobiſque maluiſſe, quàm illi, amicitiâ conjungi. Si igitur Philippus in hac tum opinione fuiſſet, difficile eſſe bellum gerere cum Athenienſibus, qui tales arces ad ditionem ipſius oppugnandam haberent, cum eſſet ipſe ſociis deſtitutus, nihil eorum quæ nunc fecit, egiſſet; neque tantam potentiam eſſet conſecutus. Sed hoc, Athenienſes, præclarè

P. 5. l. 13. σκοπῶν τό τε πλῆθος] Philippus eo tempore 20000 pedites, equites 3000 habuit; ingentem ſanè exercitum, ſi Græcorum exercitibus eum conferas. Notum eſt Athenienſes ad Marathonem 10000 milites, plures nunquam in pugnam eduxiſſe.

clarè ille novit, hæc loca omnia esse belli præmia, in medio posita; naturam etiam ita ferre, ut præsentibus cedant quæ sunt absentium, et volentibus labores ac pericula adire, quæ sunt negligentium. Hac ille sententiâ usus, omnia subegit et tenet, alia ut bello capta quis teneat, alia societatibus atque amicitiis sibi devinciens. Etenim cum his societatem inire, atque his adhærere, volunt omnes, quos instructos esse vident, et ea quæ oportet agere paratos.

4. Si igitur vos etiam, Athenienses, hoc animo esse nunc velitis, quando quidem priùs non *fuistis*; et unusquisque vestrûm, quibus in rebus debet et potest reipublicæ se utilem præstare, omni omissâ dissimulatione, *aliquid* navare sit paratus; *nimirum*, qui dives est, tributa conferre, qui verò in ætate est bello aptâ, militare; denique ut uno verbo simpliciterque dicam, si vestrî compotes ipsi fieri volueritis, et desieritis quisque vestrûm, se quidem nihil facturum esse sperare, alium verò pro se omnia præstiturum; tum et ea quæ vestra sunt, deo volente, percipietis, et amissa per socordiam recuperabitis, et illum ulciscemini. Neque enim

enim exiſtimetis, illi, tanquam deo cuidam, præſentem ejus fortunam immobiliter fixam eſſe in perpetuum: eſt enim qui illum odit, quique metuit, Athenienſes, quique invidet, etiam ex iis qui jam illi amiciſſimi eſſe videntur: et profectò omnia, quæcunque in aliis quibuſvis hominibus reperiuntur, hæc in iis etiam, qui cum illo ſunt, ineſſe exiſtimandum eſt. Hæc verò omnia præ metu nunc ſe abſcondunt, cum nullum habeant confugium, propter veſtram tarditatem et ſocordiam, quam *vobis* jam eſſe abjiciendam dico. Videtis enim rem, Athenienſes, quò protervitatis evaſit homo, qui ne quidem optionem vobis dat aut belli gerendi, aut otium agendi; ſed minitatur, et ſuperbis, ut fama eſt, ſermonibus utitur; neque adduci poteſt ut, quæ jam ſubegit retinens, his acquieſcat; ſed perpetuò quid amplius molitur, et circùm undique cunctantes vos, atque ſedentes, *velut* indagine cingit.

5. Quando igitur, Athenienſes, quando quæ oportet facietis? ubi aliquid acciderit? ubi credo neceſſitas aliqua fuerit? De præſenti igitur rerum ſtatu quæ vobis opinio eſſe debet? Ego enim arbitror, liberis

beris hominibus maximam esse necessitatem, ex rebus gestis susceptum dedecus. Num vultis, quæso, circumcursitantes alius alium percontari in foro, diciturne aliquid novi? Ecquidnam magis novum esse potest, quàm hominem Macedonem Atheniensis bello subigere, Græciæque res administrare? Mortuusne est Philippus? Non hercle, sed ægrotat. Quid verò hoc vestrâ interest? Etsi enim aliquid ei acciderit, brevi vos alium Philippum *vobis* facietis, si animos rebus *vestris* hoc modo adhibeatis. Neque enim is tantum suis viribus crevit, quantum nostrâ negligentiâ. Itaque illud etiam (si quid ei acciderit, nobisque fortuna faverit, quæ semper meliùs nos *curavit*, quàm curamus ipsi, atque hoc effectum

P. 9. l. ult. τέθνηκε Φίλιππος;] Gliscebant hi rumores, eò quòd in obsidione Methones vulneratus erat Philippus, anno precedente. [Vide infra, Olynth. II. 3.] Totum hunc locum maximè miratur *Longinus*; quem vide, §. 18. Edit. Pearse.

* Ibid. l. 15. κὴ τοῦτο ἐξεργ[άσαιτο] *atque hoc absolvat, quod incæpit:* sc. Philippum ad exitum vitæ perducendo. Alii legunt, κὴ γὰρ ἐξεργάσαιτο, et exponi possit, inquit *Wolfius*, εὐκτικῶς, *et utinam absolvat:* quanquam si adesset particula ἂν, κὴ γὰρ ἐξεργάσαιτ' ἂν, hanc tutiùs sententiam complecti possemus; notante *Luccheſinio*. S.

effectum reddiderit) ſcitote quòd, ſi in propinquo ſitis, rebus turbatis omnibus imminentes, ita ut voletis eas adminiſtrare poteritis: ut verò nunc eſtis, nec ſi vobis tempora darent Amphipolim, accipere *eam* poſſetis, veſtris et apparatibus et ſententiis fluctuantes.

6. Oportere igitur omnes paratos eſſe quæ *in ſingulos* conveniunt ultro facere, tanquam ſcientibus vobis atque perſuaſis, diutiùs dicendo non immoror. Rationem verò apparatûs, quem talibus vos negotiis liberaturum eſſe putem, et magnitudinem quantam *eſſe oportet*, aç rationes pecuniæ comparandæ quaſnam, cæteraque quomodo mihi optimè atque celerrimè videntur inſtruenda, utique conabor dicere; hoc tantùm vos, Athenienſes, precatus: poſtquam omnia audieritis, judicate; nec *quæ ego dicturus ſum* anticipate, neque, ſi cui initio videar novum apparatum dicere, res a me procraſti-

P. 9. l. 19. ἐδὶ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Αμφίπολιν] Nihil ardentiùs cupiebant Athenienſes, quàm hanc urbem recipere. Itaque cùm hoc dicit orator, ſummam eſſe eorum ſocordiam ſignificat. Simul talis eventûs, tanquam poſſibilis, callidè factâ mentione, captat attentionem, et ſpem erigit.

procraſtinari *is ideo* exiſtimet. Quippe non qui "illico" atque "hodie" dicunt, maximè ad utilitatem loquuntur; (neque enim poſſumus quæ jam extiterunt *mala*, his quæ nunc mittimus auxiliis, reprimere) verùm quiſquis oſtenderit, qualis apparatus *vobis* comparatus, quantuſque, et unde *ſuſtentatus* durare poterit, quoad aut bellum perſuaſi finiverimus, aut hoſtes ſuperaverimus: ita enim nullis in poſterum injuriis laceſſemur. Ego igitur hæc dicere me poſſe arbitror, non impediens ſi quis alius pollicetur aliquid. Promiſſum igitur adeò magnum: ipſa verò res in examen jam veniet: judices vos eritis.

7. Primùm igitur, Athenienſes, triremes quinquaginta inſtrui oportere dico: deinde vos eo animo eſſe, ut, ſiquid opus fuerit, ipſis in eas conſcendentibus ſit navigandum. Præterea, dimidiæ equitum parti triremes quæ equos vehant, et ſatis multas inſuper naves ornari jubeo. Hæc equidem cenſeo præſtò eſſe oportere, contra repentinas ejus e ſuâ regione expeditiones, ad Thermopylas, et Cherſoneſum,

P. 11. l. 19. Χερρόνησον] Anno præcedente Cerſobleptes,

atque Olynthum, nec non quò libet. Namque hæc in ejus animo excitanda eſt opinio, vos ex immodicâ hac negligentiâ, ſicut ad Eubœam, et priùs aliquando, ut ferunt, ad Haliartum, et poſtremò nuper ad Thermopylas, fortaſſe erupturos. Non omnino, tametſi non

ſobleptes, cum per ſe hanc regionem contra Philippum defendere minùs valuiſſet, Athenienſibus eam dediderat. Cardia, ejus civitas primaria, eorum imperium recuſavit, et a Philippo auxilium petiit, qui ſpecie hujus civitatis tuendæ arma in Cherſoneſum intulit.

P. 11. l. 20. καὶ Ὀλυνθον] Philippus jam quædam hoſtilia in Olynthum admiſerat, nondum verò hanc urbem obſidione cinxerat, neque aliquid eò ſpectans aggreſſus erat. Nam ſi hoc factum eſſet, Demoſthenes non adeò leviter attingeret rem, cui poſtea ſæpiſſimè et vehementiſſimè inſtat.

P. 12. l. 1. εἰς Εὔβοιαν] Opem tulerant Athenienſes, ſeptem annis antea, Eubœenſibus contra Thebanos: cùm quinque diebus exercitum in Eubœam induxerint, et triginta vix elapſis, coegerint Thebanos pacem petere, et ab inſulâ decedere.

Ibid. l. 2. καὶ πρότερόν ποτέ, φασιν, εἰς Ἀλίαρτον] Lacedæmonii hanc Bœotiæ urbem oppugnabant. Athenienſes, Thebanis opem petentibus, eam obſidione liberârunt, occiſo Lyſandro duce Lacedæmonio.

non feceritis, ut ego faciendum esse dico, fuerit *hoc* contemnendum: ut vel præ metu, si scierit paratos esse vos, (certò enim sciet: sunt enim, sunt apud vos ipsos, qui de omnibus rebus eum certiorem faciunt, plures quàm expedit) otium agat: vel his despectis, incautus opprimatur; nihilo obstante quo minùs in ejûs regnum, si per occasionem licuerit, navigetis.

8. Hæc igitur sunt, quæ a vobis decerni oportere dico, quæque ut instruantur convenire arbitror. Præter hæc, copias aliquas, Athenienses, in procinctu habendas censeo, quæ continenter belligerent, et illum infestent. Ne mihi *quis dicat* decies mille, neque vicies mille peregrinos; neque epistolares illos exercitus: eas volo

nio. Facta est hæc expeditio annis 43 ante hanc orationem habitam, (πρότερόν ποτέ φασιν, inquit Demosthenes) atque eò insignior fuit, quòd tum Athenienses nuperrimè excussérant jugum triginta Tyrannorum.

Ibid. l. 8. εἰσιν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ] Hîc Aristodemum et Neoptolemum obscurè perstringit. Æschines nondum se Philippo dederat.

Ibid ult. ἐπισολιμαίους ταύτας δυνάμεις] Hujusce locu-

copias, quæ civibus conſtent; quæ, ſive vos unum, ſive plures, ſive illum, ſive quemcumque ducem creaveritis, ei pareant, et ſequantur: et his commeatum curari jubeo. Quæ autem erunt hæ copiæ, et quantæ, et unde commeatum habituræ ſint, et quomodo hæc facere poſſitis, ego dicam, et horum ſingula ſeorſum explicabo. Peregrinos dico—neque id feceritis, quod ſæpè vobis nocuit, dum minora putatis omnia quàm oporteat, et maxima in decretis ſuſcipientes, cum ad rem ventum eſt, ne parva quidem facitis: ſed ubi parva feceritis et comparaveritis, illis adjicite, ſi minora videbuntur—dico igitur univerſos milites eſſe oportere bis mille. Ex his, Athenienſes oportere eſſe dico

locutionis (quæ mirè torſit interpretes) hanc explicationem propoſuit Olivetus. " Athenienſi-
" bus uſitatum erat literas undique mittere ad
" copias accerſendas. Reſcriptum itaque erat ex
" alio atque alio loco, hunc et illum militum nu-
" merum comparatum fore. Cum verò ad rem
" ventum eſſet, nequaquam tantæ repertæ ſunt
" copiæ, quantæ in literis hinc petentibus, illinc
" promittentibus, nominantur. En, ergo, quid
" ſignificat ἐπισολιμαίους δυνάμεις: magnificos hos
" apparatus, qui in literis ſolummodò utrinque
" ſcriptis exiſtunt."

dico quingentos, e quacunque illi deligendi vobis ætate videbuntur, qui certum tempus

P. 13. l. 18. τούτων δὲ, Αθηναίοις φημὶ δεῖν εἶναι στρατιώτας] Athenienſibus olim nulli milites erant niſi cives, quibus omnibus militandum erat per vices. Temporibus oratoris noſtri, dux, qui prævalidâ factione creabatur, exercitum ex colluvie mercenariorum et peregrinorum conflabat.

Ibid. l. 19. ἐξ ἧς ἄν τινος] Cives, qui ætatem quadraginta annorum exceſſerant, immunes erant a militiâ. Demoſthenes iis judicandum relinquit, annon emeritorum privilegia ſuſpendere ex re eſſet, ut eò exercitatiores habeant milites.

* Ibid. ἐξ ἧς ἄν τινος ἡλικίας] Ut hæc verba intelligantur, pauca ſunt de ratione militum Athenis conſcribendorum explicanda: præſertim, cùm ea res vix ſatis mihi videtur fuiſſe, vel a *Petito*, vel ab aliis quos vidi recentioribus, intellecta. Ætas militaris ab decimo octavo anno pertingebat uſque ad ſexageſimum: quod et clarè teſtatur Harpocratio, voce Επώνυμοι, temere a Petito ſolicitatus; et ex iis quæ ſequuntur, ulteriùs patebit. Omnes, quorum ætas intra hos limites ſtetit, albis inſcripti erant, quæ ſervabant 42 Magiſtratus, Eponymi nuncupati; ita ut unuſquiſque Eponymus eorum civium nomina albo ſuo inſcripta teneret, qui per idem annorum ſpatium militaverant; unus nempe eorum, qui unicum ſtipendium fecerant, alter eorum qui bina, et ſic deinceps. (Quot igitur annos, quotamque ætatis partem, militandum fuerit, vel horum magiſtratu-

um

tempus militent; non longum illud, ſed quantum commodum eſſe videbitur, ut ſubinde aliis alii ſuccedant: reliquos peregrinos

um numerus indicat; cum inter omnes conſtet tempus, a quo ſtipendia merere cœperint.) Inſtituti autem iſtius hic uſus fuit. Populus, quandocunque expeditionem decerneret, ætatem ſimul eorum definire ſolebat, quibus erat in hoſtes egrediendum: ἐξ ἧς ἄν τινος αὐτῷ ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ: deinde qui fuerint, qui hoc decreto eſſent obſtricti, inſpectis Eponymorum catalogis ſtatim patebat. Atque hoc eſt, quod innuit Ariſtoteles, *de Rep. Athen.* ab Harpocratione citatus in voce στρατεία ἐν τοῖς Επωνύμοις· Χρῶνται δὲ τοῖς Επωνύμοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας· καὶ ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπωσι, προσγράφουσι, ἀπό τινος ἄρχοντος ἐπωνύμου μέχρι τίνος δεῖ στρατεύεσθαι: *Utuntur autem Eponymis etiam ad militiam; et cum juventutem emittunt, adſcribunt, a quo Archonte Eponymo uſque ad quem ſtipendia merere oporteat:* hoc eſt, a quo *catalogo* uſque ad quem.—Quanquam autem ſexagenariis ſolis militiæ erat vacatio, (unde ἀστρατεύτοι, et ὑπὲρ τὸν καταλογον, vocantur a Polluce, *Onom.* II. 11.) in more tamen poſitum fuit, (non lege ſancitum, quod falsò credit Ulpianus) ut etiam quadragenariis eadem immunitas concederetur, niſi in difficilibus reipublicæ temporibus: unde ait infrà Demoſthenes, (p. 53. penult.) 45 *annos natis indictum fuiſſe, ut naves conſcendant,* ob flagrantem in Philippum indignationem. Narrat Plutarchus Phocionem, juſſum a populo, alieniſſimo (ut ipſi viſum eſt) reip. tempore, bellum ſuſcipere, per præconem

grinos esse jubeo. Et cum his, equites ducentos, quorum quinquaginta sint Athenienses minimùm, eodem quo pedites modo militaturi; et hippagines, quibus hi utantur. Esto: quid ad hæc ampliùs? Celeres triremes decem: opus enim nobis est, cum ille classem habeat, etiam velocibus triremibus, ut tutò copiæ navigent.

9. Unde

nem edixisse, ut omnes ab adolescentiâ ad sexagesimum usque annum statim a concione sese in castra subsequerentur. Adversùs hoc edictum nullâ se lege defendere potuerunt seniores: maluit itaque populus a bello ipso desistere, quàm obmurmurantes et graves annis ad arma retrahere. S.

P. 14. l. 1. τὸς δ' ἄλλως, ξένους εἶναι] In militiâ Athenienſi, omnes extra Atticam nati pro peregrinis habebantur. Peregrini itidem a Μισθώτοις distinguebantur: illo nomine ii milites vocabantur, quos a ſociis mutuata eſt reſpublica; hôc verò, ii quos mercede conduxit.

Ibid. l. 7. ταχείας τριήρεις] Wolfius vertit *celeres triremes:* Tourellius intelligit præſidiarias; quem ſenſum ex verbis ſequentibus confirmat, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ, et ex Thucydidis l. 6. ubi τριήρεις ταχείαι et ὁπλιταγωγοὶ ſibi mutuò opponuntur.

Ibid. l. 8. ἔχοντος ἐκείνου ναυτικὸν] Ex fœdere cum Theſſalis inito, eorum claſſibus et portubus potitus eſt Philippus.

9. Unde igitur hæ alentur? Ego et hoc dicam et oſtendam, poſtquam, cur tantulas copias ſatis eſſe putem, et cives militare jubeam, docuero. Tantulas, Athenienſes, propterea quòd nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis ſignis cum eo dimicet; ſed prædari eſt neceſſe, et hac gerendi belli ratione uten dum primùm: quare nec immenſas eas, (nec enim ſtipendia et commeatus ſuppetunt) nec prorſus exiguas eſſe oportet. Cives autem adeſſe, et navigare unà propterea jubeo, quòd priùs etiam aliquando audio peregrinum aluiſſe Corinthi militem *noſtram* urbem, cui Polyſtratus præfuerit, et Iphicrates, et Chabrias, et alii quidam, et voſmetipſos unà militaſſe: et, ut auditione cognovi, peregrini illi vobiſcum conjuncti, et vos cum illis, Lacedæmonios viciſtis. Poſtquam autem ipſi peregrini per ſeſe bella vobis obeunt, amicos vincunt et fœderatos: hoſtes autem facti ſunt majores quàm expediret: et cum ad bellum *noſtræ* urbis obiter reſpexerint, ad

P. 15. l. 4. ἐν Κορίνθῳ] Idem hoc bellum eſt, de quo initio orationis: (vide Not. ad P. 4. l. 16.) Corinthus erat locus, Græcis contra Spartam fœderatis ad conveniendum edictus.

ad Artabazum et quovis gentium potiùs abeunt: imperator eos ſequitur; non injuriâ: neque enim is imperare poteſt, qui ſtipendia non ſolvit. Quid igitur jubeo? Cauſas adimi et duci et militibus, mercede numerandâ, et domeſtico milite, velut eorum inſpectore quæ a duce gerùntur, adjungendo. Nam ut nunc fit, ridicula eſt noſtra rerum adminiſtratio. Si quis enim vos roget, pacemne agitis, Athenienſes? Minimè verò nos quidem, dicturi ſitis; ſed cum Philippo bellum gerimus. Nonne verò creâſtis e veſtris civibus decem centuriones, et duces, et tribunos,

Ibid. l. 15. πρὸς Αρτάβαζον.] Chares dux Athenienſis, qui paulò antea exercitum tenuit apud Helleſpontum, iis omnibus poſthabitis quæ a republicâ in mandatis habuit, opem tulit Artabazo Satrapæ Aſiatico rebelli, cùm jam regio exercitu obſeſſus eſſet. Chares mercedem beneficio parem accepit. Id verò factum ejus pro capitali crimine habebatur; quippe quòd non ſolùm reipublicæ negotia omiſiſſet, verùm etiam regem Perſarum infenſum reddidiſſet. Demoſthenes nihilominus culpam hîc a Charete transfert in milites immorigeros, ſeu potiùs in populum, qui ſtipendia miniſtrare neglexerat.

P. 16. l. 6. δέκα ταξιάρχας] Unaquæque tribus unum deligebat imperatorem, qui antiquitùs (quando

tribunos, et magiſtros equitum duos? Iſti verò quid agunt, uno illo excepto, quem ad bellum miſeritis? reliqui pompas vobis ducunt cum ſacrificulis. Ut enim ii, qui ſtatuas ex argillâ fingunt, ad forum creatis centuriones et tribunos, non ad bellum. An non oportuit, Athenienſes, centuriones cives, magiſtros equitum cives, prætores domeſticos eſſe, ut revera eſſent copiæ civitatis? At in Lemnum *ſcilicet* oportet magiſtrum equitum qui e vobis eſt, navigare; eorum autem qui pro reipublicæ poſſeſſionibus prælïantur, Menelaum eſſe magiſtrum equitum.

do omnes ad bellum ierant) ſingulis diebus imperabant per vices: et ne ſententiis paribus inter ſe diſcreparent, populus aliquando Polemarchum creabat, qui (cum res ita eſſet) rem in alteram partem inclinaret. Taxiarchus peditibus propriæ tribûs, Phylarchus equitibus imperavit. Equitatus totus in alas duas dividebatur, quibus ſingulis præfuit ſuus Hipparchus, ſive magiſter equitum.

P. 16. l. 19. εἰς μὲν Λῆμνον] In bello nempe ſociali, quando ii ab Athenis defecerant, in eam inſulam cum claſſe 100 navium impetum fecerunt.

Ibid. ult. Μενέλαον] Hunc Philippi fratrem fuiſſe ait Tourellius, ex alio conjugio natum. Meliùs

tum. Neque hæc hominis reprehendendi causâ dico: ſed a vobis eum creatum eſſe oportebat, quiſquis tandem ſit.

10. Fortaſſis autem hæc rectè dici putatis; de pecuniâ verò, quanta erit, et unde *comparanda*, maximè audire cupitis: et illud utique expediam. Quod ad pecuniam igitur attinet, requiruntur ad alendum

liùs autem Olivetus judicare videtur, hunc eſſe alium Menelaum, nobis aliàs ignotum. Quamvis enim Philippus et Menelaus non inter ſe amicitiâ conjunctiſſimi eſſent, tamen veriſimile non eſt, Athenienſes hoſtis ſui fratri Atticæ curam et Thermopylarum cuſtodiam committere voluiſſe.

P. 17. l. 2. ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον] Populum ſolum penes erat hæc munera conferre. Hoc tamen imperatorum arbitrio nonnunquam permiſere.

Ibid. l. 8. Χρήματα τοίνυν] Collocatio verborum inſolentior. Sic autem accipio: περὶ χρημάτων τοίνυν, *de pecuniâ, quod ad pecuniam attinet*, ἡ μὲν τροφὴ τῇ δυνάμει ταύτῃ (quod ſequitur κατ' ἐπιξήγησιν accedit, σίτησιν μόνον τοῖς στρατευομένοις) ἐστι, id eſt ἀπαιτεῖ, τάλαντα ἐννενήκοντα—Talentum minas 60, mina drachmas 100 valuit. De valore communis Attici talenti diſcrepant authores. Juxta Tourellium valet noſtrâ monetâ 187 lib. 10 ſol. Prideaux

id

alendum hunc exercitum, ad cibaria duntaxat militibus comparanda, nonaginta talenta, et paulò amplius: navibus decem celeribus quadraginta talenta, vicenæ minæ in navem ſingulis menſibus: militum duobus millibus totidem alia, ut duas ſinguli milites drachmas in menſem pro cibariis accipiant: equitibus ducentis numero, ſi tricenas drachmas in menſem accipiant ſinguli, duodecim talenta. Si quis verò putat, commeatum parvo eſſe ſubſidio iis qui militant, non rectè ſentit. Ego enim compertum habeo, ſi hoc factum fuerit, ipſum exercitum e bello ſibi reliqua comparaturum, ſine ullâ, vel Græcorum vel ſociorum, injuriâ, ut integrum ſtipendium habeat: atque ego ultro navigans unà, quidvis pati paratus *ſum*, niſi hæc ita erunt. Unde igitur pecunia, quam requiro a vobis, comparabitur, jam dicam.

PECU-

id exæquat 188 lib. ſol. 6. Arbuthnotus lib. 193. ſol. 15. Ex Demoſthenis computo patet in unum annum duraturum eſſe, quem ille poſtulat, commeatum.

PECUNIARIA RATIO.

11. Quæ nos, Athenienſes, excogitare potuimus, hæc ſunt. Poſtquam autem ſententias comprobaveritis, iis quæ libuerit vobis decreto juſſis, *videte* ut non tantùm

P. 18. l. 10. ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ] Hîc γραμματεὺς, ſive ſcriba quidam, Demoſthenis de pecuniâ comparandâ ſententiam publicè perlegit. Quæ ſequuntur, aliam orationem facit Dionyſius Hal. ſextam nempè Philippicam, quæ Archonte Themiſtocle habita fuit. Niſi fortè cum Mountneio credendum ſit, Philippicam illam ſextam vitio temporis periiſſe, eodem autem modo initium habuiſſe cum hac primæ Philippicæ parte. Præcipuè, cum ſolenne fuit oratoribus eaſdem propè periodos diverſis in locis repetere.

Ibid. l. 12. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε] Verbum hoc majorem habet vim quàm χειροτονεῖν, idemque ſignificare videtur ac ſi dictum eſſet ἐπικυροῦτε, *cum ex diverſis ſententiis aliquam ſuffragiis veſtris comprobaveritis*. Ideoque ſequi debere Mountneius opinatus eſt, non præcedere: et totam hanc ſententiam ita refingendam vult, ἐπειδὰν δ' ἐχειροτονήσατε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ ἐπιχειρῆτε. Si conjecturis indulgere fas eſſet, aliud in hac periodo vocabulum immutarem; et pro ἀρέσκῃ legerem ἀρκέσῃ, *quæ vobis ſufficiant*. Levis hæc mutatio ſenſum præſtat optimum, et argumento maximè congruum.

* Ibid. l. 14. χειροτονήσατε] Cum ita perperam in

tantùm decretis et literis belligeretis cum Philippo, ſed etiam factis. Multò autem meliùs, ut mihi videtur, de bello et totâ inſtructione deliberabitis, ſi ſitum, Athenienſes, regionis cui bellum inferetis, conſiderabitis; et cogitabitis, ventis et anni temporibus anticipatis, pleraque perficere Philippum; et exſpectatis Eteſiis aut hyeme,

in pleriſque libris impreſſis ederetur, ſenſum hujus commatis Interpretes haud aſſecuti ſunt. Legendum omnino cum Edit. Paris. χειροτονήσαντες, et ſubaudiendum ὁρᾶτε, σκοπεῖτε, aut verbum aliquod ſimile. Frequens admodum apud ſcriptores Græcos eſt hæc Ellipſis: (vide L. Bos. *Ellipſ. Græc.* verbis βλέπειν et σκοπεῖν) quanquam plura ejus occurrant exempla ante τὸ ὅπως, quàm ἵνα. Unum tamen, quod ſatis ſit, protulit doctiſs. *Hoogeveen*, in præſtanti illâ, qua nuper Græcitatis ditavit ſtudioſos, *Doctrinâ particularum linguæ Græcæ*, c. 23. §. 2. Καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας, inquiunt Judæi, fratribus ſuis ſcribentes, II. Macchab. initio: ubi reticeri potiùs duxerim τὸ ὁρᾶτε, (et mecum ſentiunt Interpretes Angli) quàm quod ſupplet vir eruditus, ταῦτα γράφομεν: *et nunc* curate, id agite, *ut celebretis feſtum tabernaculorum*. S.

P. 19. l. 4. Ετησίας;] Ventos ſcilicet, qui ſingulis annis ſub ortum caniculæ flabant; (quo tempore Græcis propter ingentem calorem in æſtiva ſe recipere mos erat) quique a ſeptentrione flantes obſtabant in Macedoniam invaſuris.

eme, bellum aggredi, cum nos illuc pervenire non poſſumus. His itaque conſideratis, oportet vos, non repentinis ſubſidiis bellare, (præveniemur enim ubique) ſed inſtructione perpetuâ, atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni, et Thaſi, et Sciathi, et in aliis illius loci inſulis hybernare cum exercitu; in quibus et portus, et frumentum, et omnia quæ requirit exercitus, parata ſunt. Anni autem tempus, cum et appellere ad terram facile *ſit*, et a ventis juxta ipſam regionem, et emporiorum fauces, *verſantibus* nihil ſit periculi, *intellectu* facile erit. Quomodo igitur, et quando utendum ſit exercitu, *id* dux a vobis deſignatus pro temporis ratione conſtituet. Quæ autem a vobis præſtari

Ibid. l. 7. μὴ βοηθείαις πολεμεῖν] Βοηθεῖα, manus tumultuaria, ad reprimendos hoſtes ſubitò coacta; συνεχὴς παρασκευὴ καὶ δύναμις, conſtans et perpetuus exercitus, qui ſemper in procinctu ſtet, quovis in loco paratus ad vim et inferendam et repellendam.

*Ibid. l. 19. ῥᾳδίως ἔσαι] Scil. γνῶναι. Suprà voces illas πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ cum τῷ ῥᾳδίως ἔσαι conjungit Luccheſinius; ut ſenſus ſit, *qua anni tempeſtate nihil erit a ventis timendum, hoc utique, cum in ipsâ regione et in oſtiis maritimarum urbium commorabimini, nullo negotio diſcernetis.* S.

præſtari debeant, hæc ſunt quæ ego ſcripſi.

12. Quòd ſi has, Athenienſes, pecunias comparabitis, primùm iis quas dico, deinde cæteris omnibus expeditis, milite, triremibus, equite; ſi integras denique copias lege obſtringetis, ut bello continenter incumbant, pecuniarum ipſi vos quæſtores ac præbitores conſtituti, rerum autem geſtarum ab imperatore rationem repetentes; deſinetis aliquando iiſdem de rebus perpetuò deliberare, nihilque proficere. Accedit illud etiam, Athenienſes: maximum ex emolumentis ſuis homini auferetis. Quid iſtud? Veſtrorum ſociorum opibus vos oppugnat, captis direptiſque navigantibus. Quid ultra? Vos illud eritis conſecuti, ut vobis noceri non poſſit: non ea fient, quæ ſuperiori tempore, cum in Lemnum et Imbrum factâ impreſſione, veſtros cives captivos abduxit; et ad Geraſtum captis *veſtris* navibus, immenſam pecuniæ vim coegit; poſtremò in Marathonem exſcendit, et ſacrâ triremi e noſtrâ

P. 21. l. 5. τὴν ἱερὰν—τριήρη] Intelligo τὸ θεωρικὸν πλοῖον, quo ſacrificia Delum ab Athenienſibus pervehebantur.

è noſtrâ ditione abreptâ, abiit: vos autem neque hæc prohibere potuiſtis, nec quibus maximè velletis temporibus, opitulari.

13. Verùm cur tandem putatis, Athenienſes, Panathenæorum ferias et Bacchanalium ſemper convenienti tempore fieri, ſive peritis harum utrarumque curatio ſorte obvenerit, ſive imperitis; in quas tantos ſumptus facitis, quantos nec in unam claſſis emiſſionem; et tantam turbam adhibetis, et tantum apparatum, quantum haud ſcio an ulla omnium habeat: claſſes autem omnes veſtras occaſionibus demum amiſſis venire, illa Methonem, illa Pagaſas, illa Potidæam *miſſa?* Quòd illa omnia lege ſancita et ordinata ſunt, et quiſque veſtrûm multò antè novit, quis ædilis, aut gymnaſiarchus ſuæ tribûs, quando, et a

Ibid. l. 10. Παναθηναίων ἑορτὴν, καὶ τὴν τῶν Διονυσίων] Conſulat lector Potteri Archæol.

P. 22. l. 2. χορηγὸς] Civis qui chorum tribûs ſuæ curabat, victum, veſtem, et ornamenta miniſtrabat.

Ibid. γυμνασίαρχὸς] Qui pugilibus præerat, atque ei ludo neceſſaria præbebat.

quo, et quid accipiendum, quidque faciendum ſit: nihil non exquiſitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum eſt. In rebus autem bellicis, et belli apparatione, inordinata, indefinita, incompoſita omnia. Quapropter ſimulatque audivimus aliquid, et triremium præfectos conſtituimus, et inter eos permutationes opum inſtituimus, et de parandæ pecuniæ ratione deliberamus: poſtea decernitur, ut inquilini conſcendant, et libertini qui ſuam ipſi rem

P. 22. l. 9. τριηράρχες—ἀντιδόσεις] Τριήραρχοι, cives locupletiores, qui tenebantur non ſolùm triremi præeſſe, ſed et eam propriis ſumptibus inſtruere et armare. Interdum unus, interdum duo vel plures conjunctim, hoc munus obierunt. Quod cum oneroſum eſſet, licebat ei qui trierarchus conſtituebatur alium locupletiorem monſtrare, qui id obiret; dummodo ille, permutatis cum hôc facultatibus, navem inſtruere velit. Hæc eſt ἀντιδόσις, *permutatio opum*, de qua loquitur Demoſthenes; quæque multum certè turbarum et moræ afferret reipublicæ. Si de hiſce plura velit lector, conſulat Potteri Archæol. et Sigon. de Rep. Ath.

Ibid. l. 13. μετοίκες] Inquilinos, quibus permiſſum erat ſub quibuſdam legibus Athenis commorari.

* Ibid. τὲς χωρὶς οἰκοῦντας] Liberti *qui ſeorſim habita-*

rem familiarem adminiſtrant: deinde rurſus, ut eorum loco cives navigent. Interea dum hæc cunctantes geritis, perierunt jam ea, ad quæ *conſervanda* navigamus. Nam rei gerendæ tempus in apparando conſumimus: rerum autem occaſiones non exſpectant noſtram tarditatem et ſocordiam. Quas verò interjecto tempore copias nos habere putamus, eæ, cum ad ipſam rem ventum eſt, nihil poſſe gerere deprehenduntur. Ille autem eò venit inſolentiæ, ut ſcribat Eubœenſibus hujuſmodi jam literas.

LITERÆ.

14. Hæc igitur, Athenienſes, quæ lecta ſunt, vera pleraque ſunt, ſecus quàm eſſe debebat: non autem fortaſſe jucunda

habitabant, a dominorum familiis dimiſſi, eodem cum *inquilinis* jure cenſebantur, idemque tributum annuum, τὸ μετοίκιον, ærario pendebant. (Petit. II. 6. et Harpoc. in μετοίκιον.) Unde ad eadem quoque cum his munia præſtanda adiguntur. S.

P. 23. l. 5. ΕΠΙΣΤΟΛΗ.] Hæ literæ non ad nos pervenerunt. Videtur tamen Philippus in iis de opibus Athenienſium contemptim diſſeruiſſe, et Eubœenſes monuiſſe, ne nimium iis fiderent.

ſunt auditu. Verùm ſi omnia, quæ oratione quis prætergreditur, ne moleſtiam afferant, re etiam verâ prætergredientur, ad voluptatem *audientium* conciones inſtituendæ ſunt: ſin orationis jucunditas, alieno tempore uſurpata, reipſa damnum fit; turpe eſt ſemetipſum decipere, et ea omnia quæ moleſta ſunt, differendo, negligere omnes rei gerendæ occaſiones; ac ne illud quidem poſſe intelligere, eorum eſſe qui rectè bellum adminiſtrant, non ſequi res, ſed rebus antecedere; et quemadmodum exercitui cenſeat aliquis ducem præcedere oportere, ita et negotiis cordatos homines præire, ut quæ ipſis viſa fuerint, gerantur, non ut eventum ſequi neceſſe habeant. Vos autem, Athenienſes, cum copias habeatis omnium maximas, triremes, legiones, equites, pecuniæ reditus, harum quidem rerum in hunc uſque diem nullâ unquam opportunè eſtis uſi, et nemi-

P. 24. l. 8. πλείσην δύναμιν] Inſtruere poterant 300 triremes, quæ cum hoſtium claſſe vel duplò majore pugnam conſerere valerent. Fuere iis quoque vicies mille pedites, et bis mille octingenti equites. Reditus autem annui eorum fuere 1200 talenta.

neminem non ſequimini: et ut barbari pugiles dimicare ſolent, ita vos bellum geritis cum Philippo: ex iis enim, is qui ictus eſt, ictui ſemper attendit; quòd ſi eum alibi verberes, illò manus transfert; ictum autem depellere, aut contrà intueri, neque ſcit, neque vult. Ita et vos: ſi eſſe in Cherſoneſo Philippum auditis, illuc mittenda eſſe auxilia decernitis; ſi in Pylis, illuc; ſi alibi uſpiam, aſſectamini ſurſum et deorſum; et eum, ut ducem milites, ſequimini: neque ullum vobis utile de belli gerendi ratione conſilium initis; neque quicquam proſpicitis, antequam aut factum eſſe aliquid, aut fieri audiatis. Iſta verò factitare olim fortaſſe licuit: nunc in ipſum diſcrimen rerum ventum eſt: quare non jam idem licet.

15. Videtur autem mihi, Athenienſes, deorum aliquis, quem *noſtræ* urbis gratiâ, eorum quæ fiunt, pudet, illum rerum gerendarum ardorem injeciſſe Philippo. Qui ſi

* Ibid. l. 12. ἀδεινὸς δὲ ἀπολείπεσθε] *a nemine diſceditis*, ita omnibus currendo adhæretis, ut neminem prævertere poſſitis. Idem eſt quod infrà συμπεριαθεῖτε. S.

ſi quæ ſubegit et intercepit, ea tenere, et quieſcere vellet, neque quicquam præterea moliretur; veſtrûm quidam ea non ægrè laturi mihi viderentur, quæ reipublicæ dedecus, et ignaviæ crimen, et ſumma omnia probra attuliſſent: nunc, dum ſemper aggreditur aliquid et plus appetit, fortaſſe vos evocabit, niſi de vobis omnino deſperâſtis. Ego verò miror, ſi nemo veſtrûm neque cogitat, neque indignatur, quando videt, Athenienſes, bellum cœpiſſe initium de ulciſcendo Philippo; finem autem in eo jam verſari, ne ipſi cladibus afficiamur a Philippo. Verùm eum non quieturum, perſpicuum eſt, niſi ab aliquo coerceatur. Id igitur nos exſpectabimus; et triremes vacuas, et ſpem a neſcio quo factam ſi miſeritis, omnia præclarè ſe habere putabitis? Non conſcendemus *naves?* non exibimus ipſi parte ſaltem aliquâ domeſticorum militum nunc, ſiquidem id priùs factum non eſt? non ditionem ejus claſſe invademus? At quò appellemus, roget aliquis? Aperiet quâ vitioſæ ſint res Philippi bellum ipſum, Athenienſes, modò aggrediamur. Verùm ſi domi ſedebimus, conviciantes audituri et criminantes inter ſe oratores; non fieri ullâ ratione unquam poteſt,

poteſt, ut quicquam ritè conficiamus. Ubicunque enim, opinor, pars aliqua civitatis ablegetur, tametſi tota non adſit, ibi et deorum et fortunæ benevolentia nobiſcum militat. Cum autem imperatorem, et decretum inane, et factas e ſuggeſtu ſpes mittitis, nihil a vobis feliciter geritur: ſed *ut* hoſtes derident iſtiuſmodi expeditiones, *ita* ſocii metu emoriuntur. Non enim poteſt, non poteſt fieri, ut unus vir unquam vobis ea conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem, et affirmare, et accuſare hunc et illum licet: ſed hiſce *rationibus* negotia perierunt. Nam cum ducat quidem imperator miſeros ſtipendio fraudatos peregrinos; qui verò de rebus illic ab eo geſtis falſa vobis renuntient, nullo negotio hîc reperiantur; vos autem ex auditu, quicquid in mentem venerit, temerè decernatis; quid, quæſo vos, exſpectandum eſt? Quonam igitur modo exitum hæc invenient? Cum vos, Athenienſes, eoſdem voſmet oſtenderitis et milites, et

* P. 27. l. 15. ἡγῆται] Ita dedit Mountneius ex fide MSS. Morell. et Felician. Nam vulgata lectio ἡτῆται minimè iis videtur congruere, quæ mox de Imperatoribus dicuntur: πρὸς τὰς ἐχθροὺς ὑδεὶς ὐδὲ ἅπαξ αὐτῶν ἀξιωτίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ. S.

et teſtes actorum ducis, et ubi domum reverſi fueritis, judices rationum referendarum: ita ut non tantùm quæ veſtra ſunt audiatis, verùm etiam præſentes intueamini. Nunc eò res devenit turpitudinis, ut quiſque ducum veſtrorum bis terque capitis apud vos ſubeat judicium; cum hoſtibus autem eorum nemo vel ſemel de vitâ dimicare ſuſtineat: utque plagiariorum et furum interitum honeſtæ morti præferant. Malefici enim eſt, judicum ſententiâ mori; imperatoris, cum hoſtibus præliantem.

16. Veſtrûm autem alii circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Philippum de Thebanorum everſione, et liberas civitates divellere: alii, eum miſiſſe legatos ad regem *Perſarum*; alii oppida munire in Illyriis: alii, ſuas quiſque commenti

P. 28. l. 18. κατάλυσιν] Ubicunque pollerent Lacedæmonii, oligarchiam conſtituere affectârunt.

Ibid. l. 20. βασιλέα.] Ita appellatur Rex Perſarum. Videtur Philippus hac legatione cauſas quæſiviſſe belli contra Perſam denuntiandi, quod olim (impulſu Iſocratis) animo agitârat.

Ibid. l. 21. ἐν Ιλλυριοῖς] Decem abhinc annos Philippus magnam hujus regionis partem ſubegerat. Haud

ti fabulas, obambulamus. Ego verò equidem exiſtimo, Athenienſes, ebrium eſſe eum rerum geſtarum magnitudine, et ejuſmodi ſomnia multa ſuo cum animo agitare; cum quia videt neminem eſſe qui impediat, tum ſucceſſibus elatum: non tamen eum ſic agere inſtituiſſe, ut qui apud nos ſunt ſtolidiſſimi, norint quid ille ſit facturus: ſtolidiſſimi enim ſunt iſti rumigeruli. At ſi, his omiſſis, illud ſpectemus, hominem eſſe nobis inimicum; et noſtras nobis opes eripere; et longo jam tempore inſolenter ſe geſſiſſe; et quæcunque ſperavimus aliquem pro nobis eſſe acturum, ea, ut conſtat, contra nos eſſe omnia; et cætera in nobiſmet ipſis eſſe poſita; et, ſi nunc illic belligerare noluerimus cum eo, idem fortaſſe nobis hîc facere neceſſe fore: hæc ſi ſtatuerimus, et rectè ſentiemus, et inanes fabulas miſſas faciemus. Neque enim quæ ſint futura, quærendum eſt: ſed adverſa futura, niſi rebus gerendis intenti fueritis, et fungi officio volueritis, pro comperto habendum.

17. Ego

Haud veri abſimile eſt, eos iſtiuſmodi rumores eo animo ſparſiſſe, ut Philippo eſſent utiles, cum perſuaſum darent ſcilicet, longè ab Athenis eſſe remotas ejus cogitationes atque conſilia.

17. Ego igitur, nec unquam aliàs ad gratiam loqui inſtitui, niſi idem et profuturum vobis perſuaſum haberem; et nunc quæ ſentio, ſimpliciter omnia, ſine ullâ tergiverſatione, liberèque ſum elocutus. Velim autem, ſicuti explorátum habeo, e re veſtrâ eſſe, ut ea quæ optima ſunt audiatis; ita ſcire me etiam, fideliſſimo ſuaſori idem profuturum: multò enim libentiùs dixiſſem. Nunc quanquam obſcurum eſt, quidnam hinc conſecuturus ſim, tamen quia perſuaſum habeo hæc factu vobis fore utilia, dicere inſtitui. Vincat autem id, quod vobis omnibus profuturum eſt.

LIBA-

LIBANII ARGUMENTUM IN OLYNTHIACAM (*Juxta ipsum*) SECUNDAM.

ADMISERANT *legationem Olynthiorum Athenienses, et auxilia eis decreverant: sed expeditionem differentes eos, ac Philippum tanquam difficilem expugnatu reformidantes, Demosthenes progressus confirmare studet; atque ostendit, quàm infirmæ sint opes Macedonis: nam et sociis eum suspectum esse ait, et suis viribus parùm valere, cum Macedones per se infirmi sint.*

ARGU-

ARGUMENTUM
OLYNTHIACÆ PRIMÆ
EX
TOURELLIO.

INTER *primam Philippicam primamque Olynthiacam orationem, quatuor annorum intervallum interceſſerat. Id quidem ex* Diodoro Siculo *atque* Dionyſio Halicarnaſſenſi, *quibus ſemper uſus ſum in re Chronologicâ auctoribus, planè colligendum eſt. Hic nempe docet, quo quamque orationem Archonte dixerit Demoſthenes; ille quo anno ſinguli Archontes magiſtratum habuerint. Itaque eorum auctoritate fretus, tres Olynthiacas orationes duodecimo regni Philippi anno, ſive quarto Olympiadis centeſimæ ſeptimæ, Archonte autem Callimacho, habitas fuiſſe ſtatuo.* Dionyſius Halicarnaſſenſis *parum ſe feciſſe ratus, quòd illarum epocham tradiderit, quo etiam dictæ ſunt ordine definit: dicitque primæ initium eſſe* ἐπὶ πολλῶν, *ſecundæ,* οὐχὶ ταὐτὰ παρίσασθαι, *tertiæ verò,* ἀντὶ πολλῶν. *Nihil expreſſius, nihil clarius dici poteſt. Scholiaſtæ tamen atque interpretes ipſius teſtimonio omnino nihil tribuunt, omneſque quaſi conjurant ad hunc ordinem turbandum, quem denuò reſtituere mihi viſum eſt; quippe qui hac*

hac in re autorum ſuffragia potiùs perpendenda eſſe, quàm numeranda, duxerim. Iis, qui auctoritatibus modò laudatis noluerint obtemperare, rationibus, quas in Notis reddidimus, me ſatisfacturum ſpero. Quin ut ad rem veniamus. Olynthus Thraciæ urbs, a Græcis Chalcide, Eubœæ oppido, coloniâ verò Athenienſi, oriundis occupata, eò paulatim magnitudinis pervenit, ut in magna ſæpe bella et cum Athenienſibus, et cum Lacedæmoniis, inciderit. Circumſpectiùs ne quidem cum Philippo egerunt Olynthii, quum ille ingreſſus imperium, omnibus quibus poſſet modis, in eo ſe confirmare ſtuderet: duos enim fratres ejus, quos ex novercâ genitos, veluti participes regni, interficere geſtiebat, profugos apertè receperunt. Interea Philippus, parum adhuc in regno confirmatus, iracundiæ diſſimulandæ maturè artem exercuit, et illatæ injuriæ memoriam minimè retinere viſus, ſocietatem cum iis ultro petiit, imo potiùs mercatus eſt, non ſolùm Anthemuntem iis cedendo, de qua cum regibus Macedoniæ diu illis contentio fuerat, verùm datâ etiam Potidæâ, quam conjunctis ſibi eorum copiis, ideo ut iis eam traderet, ab Athenienſibus præripuerat. Citò periit beneficiorum quæ ab illo acceperant memoria; ſubitiſque ejus potentiæ incrementis perterrefacti, tum magis adhuc quòd infidum eum eſſe manifeſtè deprehenderent, id unicè curabant Olynthii, ut opportuno tempore ejus ſe ſocietate extricarent; quod ni facerent, ne ſeſe aliquando in ſervitutem redigeret, verebantur. Itaque abſentem nacti Philippum,

pum, miſſiſque ad Athenienſes legatis, privatam illico cum iis pacem confecere. Reverſus Philippus eos perjurii incuſat, quippe qui mutuam pactionem violâſſent, qua, cùm in bello tum in pace, cum ipſo conjunctim agere tenerentur: minas deinde factis hoſtilibus inſecutus eſt, læſæque fidei ulciſcendæ prætextu, Olynthios obſidione cingit. Ii, ſimul atque ingruentem procellam ſentirent, ad Athenienſes ſtatim confugiebant, utque auxilia celeriter mitterent, orabant. Legati, prout mos erat, mandata ſua in comitiis populo exponebant, quem ſolum penes erat, aut comprobare poſtulatum, aut repudiare. Rei momentum de qua erat deliberandum effecit, ut frequentiſſimus eſſet Oratorum concurſus. Suggeſtum ordine conſcendebant, proque ætatis ratione ſententiam ſeriùs aut ocyùs dicebant. Demoſthenes, quum triginta tantùm et quatuor annos natus eſſet, non niſi poſt ſenes illos, quibus ea res diu fuerat agitata, orationem habet. Itaque quaſi de novo aliquo negotio haud verba facit, nec de quo ſit deliberandum exponit; verùm iis, tanquam qui de eo ſatis eſſent eruditi, tantùm quid decernere oporteat, declarat; validiſque conſilium ſuum rationibus confirmat, in quibus non minus ineſt artis ſuæ ſubtilitatis atque elegantiæ, quàm vehementis ipſius ingenii impetûs. Orator igitur, quo meliùs finem propoſitum aſſequatur, alternis terrorem incutit, animoſque addit Athenienſibus. Quod quidem tam induſtriè ac peritè tractat, ut neque eos in deſperationem impellat, nec nimiam iis excitet con-

confidentiam, ſed neutrobique ad extrema excurrens, cum timoris tum fiduciæ cauſas ſolerti admodum temperamento intertexit. Propterea duas Philippi, eaſque valde diverſas, imagines ob oculos ponit. Hac eum ambitioſum, arrogantem, omnibus occaſionibus intentum, bello indefeſſum, intrepidum depingit; omnia non minùs auro ſubruentem, quàm expugnantem ferro, nulliſque non obſtaculis ſuperiorem; regem denique feliciſſimum, cui fortuna tam profusè beneficia accumulat, ut inconſtantiæ ſuæ penè oblita eſſe videatur. Alterâ eum imprudentem, temerarium deſcribit, quippe qui non viribus ſuis, verùm ambitione ſolâ conſilia ſua metiatur, quique adeò ſuam ipſe potentiam aliquando deſtructurus ſit; turpiſſimum veteratorem, cujus magnitudo fundamentis maximè ruinoſis nititur, perfidiâ ſcilicet, omniſque generis improbitate; tyrannum omnibus tam domi quàm foris execratum; perjurum denique impiumque, diis, pariter atque hominibus, inviſum, quemque omnino perdituri ſint, modò eorum vindictam quiſquam exequi voluerit. Concludit Orator certam, eamque unicam, rationem iſtius Coloſſi evertendi in eo ſitam eſſe, ut quæ malè habent in præſenti rerum adminiſtratione corrigant, ut privatis diſſenſionibus compoſitis, reipublicæ ſaluti conſulant, publiciſque ſumptibus omnes, juxta ſuas quiſque facultates, ad communem hoſtem ſubvertendum uno animo conſpirent.

DEMOS-

HAS orationes Olynthiacas eodem ordine collocamus, quo Dionyſius Hal. in Epiſtolâ ad Ammæum. Eique ratio ipſa ſuffragatur: namque initio hujus Olynthiacæ, quam nos primam facimus, Orator Athenienſibus inſtat, de fœdere citò cum Olynthiis ineundo: in duabus autem reliquis id fœdus initum ſupponit, inque id ſolum incumbit, ut oſtendat quàm neceſſe ſit, quæ ex eo tenebantur facere, ut faciant. *Tourel.*

* Plurimum certè deferendum eſt Dionyſii, graviſſimi et diligentiſſimi ſcriptoris, auctoritati; præſertim cum hunc ſe Olynthiacarum ordinem *ex illuſtrium virorum hiſtoriis* deſumpſiſſe dicat. Sed neque aliud quodlibet ſententiæ ſuæ teſtimonium affert, neque deſunt ſatis multæ rationes, ex ipſis Orationibus petitæ, cur veterem potiùs ordinem ſequendum eſſe cum Luccheſinio arbitremur. " Enimvero quæ tertia Dionyſio, vulgo autem " prima eſt, quamvis parum ſententiis differat a " ſecundâ, attamen non levia præfert indicia, qui- " bus natalis ſui prærogativam oſtendit. In iſtâ " enim Demoſthenes non ſolùm cives inflammat ad " ferendum Olynthiis auxilium, ſed monet, ut il- " luc legatos mittant, qui hujus ſpe confirmet ani- " mos metu fractos: quod conſilium ſi Orator pro- " vidus ac ſolertiſſimus in tertiam concionem diſtu- " liſſet, ejus profectò prudentia deſideraretur. In " ſecundâ verò, quid ſibi vult exordium illud " calliditatis atque artis plenum, quo conatur oſ- " tendere, plures adhuc virium nervos eſſe reipub- " licæ, niſi commotos priori ſermone cives fuiſſe " ad opem ferendam, ſed timere ne, cum minùs " potentiâ valeant, id fieri poſſit? Tertia deni-

" que

" que hoc ſuo loco dimoveri nequit. Quippe pa-
" rum iſthîc Orator commoratur in ſuadendâ opi-
" tulandi neceſſitate, ſed veluti id jam fuerit
" conſtitutum, quempiam ita dicentem inducit,
" (p. 56. l. 14.) *Quem noſtrûm fugit, iis opem fe-*
" *rendam eſſe? nec ferre utique recuſamus. At quo*
" *conſilio id a nobis curari poſſit, explanare opus eſt,*
" &c. Quod idem animadvertit Ulpianus, vetus
" autor, de ſecundâ: *Argumentum et capita hu-*
" *jus* (ſecundæ) *orationis gemina ſunt primæ. In*
" *hoc ſolùm differunt, quòd in primâ quæritur, an*
" *auxilium Olynthiis mittendum ſit: in hac, jam con-*
" *ſtat mittendum eſſe.* Eſt, qui affirmet, in ſe-
" cundâ multum differi de ſanciendo cum iiſdem
" Olynthiis fœdere; in reliquis duabus de cuſ-
" todiendo, veluti jam confecto: proinde illam
" iſtis præponendam eſſe. At, qui hoc dicit,
" non ſatis animadvertit, in *primâ* potiùs agi de
" hac ſocietate conſtabiliendâ, ubi ſtatim Athenien-
" enſes admonentur, ne hanc feriendi fœderis
" opportunitatem negligant, quod fœdus jampri-
" dem ſummopere deſideraverant: *ſi quidem nunc*
" *ſponte accidit* (ſunt orationis verba, p. 78. l. 11.)
" *quod maximè omnium rumore celebrabatur, Olyn-*
" *thios ad bellum cum Philippo gerendum impellen-*
" *dos eſſe.* Contrà verò in ſecundâ dicitur, (p. 33.
" l. 2.) *eſt quidem turpe—nos eo rumore percelli, ut*
" *deſeramus non ſolùm urbes et loca, quibus antea po-*
" *tiebamur, verùm et occaſiones bellorumque ſocios,*
" *quos nobis fortuna comparaverat.* Quis hîc initam
" quoque cum Olynthiis ſocietatem non videat?"
His Cl. Luccheſinii argumentis duo liceat ſubnec-
tere. I. Aut omnes Olynthiacas conciones habuit
Demoſthenes, antequam Olynthus ipſa obſidione

cincta fuit, (quod veri abſimillimum eſt, cum per aliquod tempus obſidionem eam durâſſe certum ſit:) aut ea, quæ Dionyſio tertia Olynthiaca eſt, reliquis anteceſſit. Namque in iſtâ hortatur ſuos Orator, (§. 7.) ut auxilia mittant, quæ poſſint ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ τοῖς Ολυνθίοις ΣΩΖΕΙΝ, *urbes Olyntho ſubjectas ſervare*, quas omnes in poteſtatem ſuam ante redegit Philippus, quàm Olynthum obſedit. (Vide *Leland.* V. Phil. Vol. II. p. 9.) Quid, quod dicit in eâdem oratione Noſter, §. 3. Philippum libenter pacem compoſiturum cum Olynthiis? quæ res, poſtquam urbs ipſa circumvallari cœpit, ex omnium jam ſpe et animis exciderat; ſiquidem Philippus, *cùm* 40 *ſtadiis ab urbe diſtaret*, manifeſtò edixerat Olynthiis, *aut iis cedendum eſſe Olyntho, aut ſibimet Macedoniâ*. Phil. III. 3. II. In hac eâdem quæ Dionyſio tertia eſt, concione, pecuniæ theatralis adminiſtrationem leviter tantùm perſtringit Orator, pedemque ſtatim retrahit: τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι χρήσιμα; μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. At in eâ, quam ſecundo loco ponit, eidem rei multò et apertiùs et diutiùs inſtat; quod notat in illius orationis argumento Libanius. Jam utrum vero propius eſſe videtur, ingraveſcente periculo clariùs elocutum fuiſſe Oratorem; an (quod dicant fortaſſe ii, qui in Dionyſii partes abeunt) Demoſthenem, cum audax illud quod in *priori* concione expoſuerat conſilium, vel ab accuſatore aliquo petitum videret, vel populo diſplicuiſſe evidentibus indiciis colligeret, in *alterâ* demum ſubmiſiſſe ſe ac tergiverſatum eſſe? Hujus etenim rei fides ſolâ nititur conjecturâ; ſanæque critices legibus repugnat, ut conjecturis locus ſit, quæ arbitrio fiunt ad tuendam opinionem. S.

DEMOS-

DEMOSTHENIS OLYNTHIACA I.

Vulgò autem SECUNDA.

1. CUM multis ex rebus, Athenienſes, perſpici mihi poſſe videtur deorum immortalium benevolentia declarata erga *hanc* rempublicam, tum verò maximè ex præſenti rerum ſtatu. Quòd enim hoſtes Philippi extiterint ii, qui et finitimam ei regionem tenent, et potentiâ nonnullâ præditi ſunt, et quod omnium maximum eſt, de hoc bello ita ſentiunt, ut omnem quæ cum illo fiat reconciliationem, primùm infidam, deinde patriæ ſuæ everſionem eſſe putent, admirabile quoddam ac divinum prorſus beneficium eſſe videtur.

lud igitur jam providendum erit, Athenienſes, ne ipſi de nobis pejus mereri, quàm fortuna, videamur. Nam turpe, imo potiùs omnium turpiſſimum fuerit, non modò urbes et loca, quæ aliquando tenuimus, palàm abjicere, verùm etiam a fortunâ comparatos et ſocios et occaſiones.

2. Ac Philippi quidem vires recenſere, Athenienſes, et ejuſmodi oratione ad officium faciendum vos exhortari, non conſultum eſſe exiſtimo. Quamobrem? quia quicquid eâ de re dixeris, id, ut ei aliquid afferre laudis, ſic nobis res non præclarè adminiſtratas exprobrare videtur. Quò enim is plura ſupra dignitatem ſuam geſſit, eò admirabilior apud omnes habetur: vos, quanto deteriùs quàm decuerat uſi rebus eſtis, tanto majorem ignominiam ſuſcepiſtis. Hæc igitur omittam: etenim ſi quis verè conſideret, Athenienſes, hinc eum videat magnum eſſe factum, non a ſemetipſo. Proinde quas ille res acceptas iis referre debeat, qui ex ejus commodo rempublicam adminiſtrarunt, et quarum vos pœnas oporteat ſumere, nunc non eſſe video narrandi locum. Quæ autem etiam præter hæc licet, et vobis omnibus utiliſſimum

mum ſit audire, et magno, Athenienſes, illi eſſe probro videantur, ſi qui rectè æſtimare velint; ea dicere conabor.

8. Eum igitur perjurum et perfidum vocare, ſine demonſtratione facinorum, convicium eſſe inane quivis jure dicat. Quæ autem unquam geſſit, ea recenſeri ac coargui omnia, orationem non longam poſtulare, et mihi quidem duabus de cauſis utilia eſſe dictu videntur: tum ut illum, id quod res eſt, improbum eſſe conſtet; tum ut qui Philippi timore attoniti ſunt, quaſi is ſuperari non poſſit, videant, eum percurriſſe omnia, quibus dudum homines ludificatus, in hanc magnitudinem excrevit, et ad ipſum accedere finem res ejus. Equidem, Athenienſes, valde ducerem et ipſe formidabilem eſſe et admirabilem Philippum, ſi honeſtis eum creviſſe rationibus viderem. Nunc verò, cum rem diligenter conſidero, reperio, *eum* noſtram primò ſimplicitatem, (quo tempore Olynthios quidam hinc repulerunt, cupidos nobiſcum communicandi) cùm ſe Amphipolim nobis traditurum diceret, et arcanum illud quod ali-

P. 35. l. 14. Ἁλοὺς πόλιν ἀπόῤῥητον] Philippus Amphipolim

aliquando jactabatur, ſubdolè contexeret, ita pellexiſſe: Olynthiorum deinde amicitiam *ſibi adjunxiſſe*, expugnandâ Potidæâ noſtro oppido, et ereptam nobis prioribus ſociis per injuriam, illis tradendo: Theſſalos nunc poſtremò *ſibi conciliaſſe*, promittendo, ſe eis Magneſiam traditurum, et recipiendo, ſe Phocenſe bellum pro eis geſturum. Denique nemo eſt eorum qui ipſo uſi ſunt, quem non deceperit: his enim artibus crevit, ut ſemper eorum a quibus ignora-

Amphipolim liberam dimiſerat. Athenienſes itaque hujus urbis recipiendæ cupidi, legatos ad Philippum mittunt, opem in hac re petentes, et ſe Pydnam illi pro tali beneficio daturos promittentes. Sed ne Pydnæi, imperium Philippi aſpernantes, aliquid interea molirentur, res in ſenatu clam acta erat, neque, ut ſolitum eſt, ad populum relata.—— Hanc narrationem citant Ulpianus et Suidas ex Theopompo.

* Ibid. τῷ θρυλλέμενόν] Alii legunt, ΤΟ θρυλλέμενόν π. ἀ. ἰ. κατασκευάσειν, et ſic interpretandum erit, Philippumque *jactatum illud aliquando arcanum confecturum*. S.

P. 35. l. 20. τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν] Hanc urbem occupaverat, quando in Theſſaliam contra tyrannos profectus eſſet. Theſſali eam vindicarunt: pollicitationibus autem Philippi (ſe nempe urbem illico redditurum) decepti quieverunt.

ignoraretur imprudentiam circumveniret atque aſciſceret. Ut igitur per hos altè aſcendit, dum quiſque aliquo ſe ab eo beneficio affectum iri putabat, ſic per eoſdem hoſce etiam dejici rurſus eum oportet, poſtquam compertum eſt, eum ad ſuam utilitatem referre omnia.

4. In eo igitur loco res Philippi nunc ſunt, Athenienſes: aut prodeat aliquis, et mihi, ac potiùs vobis, oſtendat, vel hæc a me non verè dici; vel qui ante decepti ſunt, de reliquo ei fidem habituros; vel contra ipſorum dignitatem ſervitute oppreſſos Theſſalos, nunc non teneri

P. 36. l. 6. διὰ τούτων ἦρθη μέγας] Interpretationem noſtram in hoc loco ab aliis diſſentire obſervabit lector. Conſulat Wolfium et Tourellium; dumque ſuo utitur judicio, eandem veniam benignè concedat, ſi quid hîc aut alibi temere immutatum fuiſſe putet.

* Ibid. διὰ τούτων] Nimirum ſubaudiri poteſt vel ἀνθρώπων, vel (quod malunt plures) τεχνῶν. *Eædem artes quæ celatæ extulerunt, jam patefactæ deprimant oportet Philippum.* S.

Ibid. l. 19 δεδουλωμένοι Θετταλοὶ] Philippus, ubi Theſſaliæ tyrannos ejeciſſet, ipſe in eorum locum ſuccedere

neri desiderio recuperandæ libertatis. Quòd si quis vestrûm hæc quidem ita esse ducit, sed eum vi retenturum imperium opinatur, quòd loca, et portus, et alia ejus generis præoccupârit; non rectè opinatur. Cùm enim benevolentiâ res componantur, et omnibus belli sociis eadem expediant, *tum* et conferre operam, et ferre ærumnas, et perseverare volunt homines: si quis autem per avaritiam et improbitatem, ut ille, fit potens; prima quæque occasio et levis offensio omnia jam excussit et dissolvit. Non enim fieri, non fieri potest, Athenienses, ut per injurias, et perjuria, et mendacia stabilem quis potentiam comparet: sed talia quidem semel et ad breve tempus consis-

sucedere aggressus est. Neutiquam verò vi apertâ: sed adeò callidè comitatem et benignitatem simulavit, etiam erga victos, ut Thessali omnium rerum ei fidem haberent; quod ille in sua commoda dirigere probè norat.

P. 37. l. 11. ἀνεχαίτισε] Rectè exponit scholiastes per ἀνέτρεψε. Metaphoræ autem vim et venustatem vocabulum ne ullum aliud quidem vel leviter attingere potest. Imaginem nobis exhibet equi generosi, jubis erectis se efferentis, et onus suum superbè dejicientis. Hujusce vocabuli vim maximè mirantur Plinius aliique.

conſiſtunt, et magnopere fortaſſe ſpe efflo-reſcunt; tempore autem furtim ſubruun-tur, et ad primordia ſua recidunt. Nam, meâ quidem ſententiâ, ut ædium, et navis, et aliarum rerum ejus generis, infimas partes firmiſſimas eſſe oportet, ſic etiam actionum principia et fundamenta vera et juſta eſſe convenit. Id verò non ineſt nunc in rebus a Philippo geſtis.

5. Itaque cenſeo a vobis et opem feren-dam eſſe Olynthiis, (quod quo pulchriùs et celeriùs quis fieri juſſerit, eo magis mihi probabitur) et ad Theſſalos legationem mittendam, quæ alios hæc edoceat, alios exhortetur: nunc enim Pagaſas repoſcere, et de Magneſiâ cum eo agere decreverunt. Illud tamen providete, Athenienſes, ne verba duntaxat afferant legati noſtri; ſed ut opus aliquid oſtendere poſſint, profectis nobis pro dignitate civitatis *ad bellum*, et ipsâ re ſuſceptâ. Nam cum omnis oratio, ſi res abſint, frivolum quiddam habeatur et inane,

* Ibid. l. 19. περὶ αὐτὰ καλαῤῥεῖ] *ultro delabun-tur*, plerique vertunt. Rectius fortaſſe, *eódemque re-cidunt*; unde exſtructa ſunt, ſcilicet. Tranſlata eſt metaphora (teſte Schol.) a veteri aliquo pariete, qui diuturnitate temporis pereditur. S.

inane, tum verò maximè ea quæ a noſtrâ urbe proficiſcitur: quanto enim promptiùs eâ uti videmur, eo magis ei diffidunt omnes.

6. Oſtendenda igitur eſt inſignis converſio, et magna mutatio, conferendo *tributa*, militando, omnia alacriter gerendo, ſi modò quiſquam vobis fidem eſt habiturus. Quæ ſi voletis, ut convenit et oportet, abſolvere; non ſolùm, Athenienſes, fœderatos infirmos et infidos apparebit eſſe Philippo, ſed etiam domeſticum ejus imperium et copias laborare deprehendetur. Omnino enim Macedonica potentia et imperium, additamenti quidem vice, non parvum quiddam eſt: cujuſmodi vobis aliquando fuit, imperatore Timotheo, contra Olynthios: atque iterum, contra Potidæam Olynthiis viſum eſt eſſe aliquid utrumque conjunctum: nunc Theſſalos laborantes, ac diſſentientes, et conturbatos, idem contra tyrannicam *Aleuadarum* familiam adjuvit. Quin ubicunque aliquis, opinor, vel parvas adjecerit vires, ſummæ rei prodeſt. Ipſum verò per ſe infirmum, ac multis malis eſt refertum: etenim iſte his rebus omnibus, ob quas magnum

magnum eum putes, bellis et expeditionibus, ruinoſius etiam id, quàm ſuâpte naturâ fuerat, ſibimet effecit. Neque enim putetis, Athenienſes, iiſdem delectari rebus et Philippum et populum ejus. Ille enim gloriam appetit, eamque rem ſectatur; atque inſtituit, gerendis rebus, et periculis adeundis, nullum caſum recuſare; et hanc opinionem, ut ea perfeciſſe dicatur, quæ nullus alius Macedonum rex, vitæ ſecuritati anteponit: ad hos verò, illarum rerum gloria nihil attinet; quin aſſiduis illis ſurſum deorſum expeditionibus attriti moleſtiâ afficiuntur, et perpetuis ærumnis vexantur, ut qui nec operibus incumbere, nec facultatibus ſuis frui permittantur, nec partam quomodocunque prædam addicere poſſint, clauſis propter bellum Macedonicis emporiis.

7. Quomodo igitur vulgus Macedonum erga Philippum ſit affectum, ex his facilè intelligitur. Qui autem cum eo verſantur peregrini milites et phalangitæ, opinionem

P. 41. l. 6. πεζέταιροι] *commilitones:* ita appellati ſunt milites phalangis Macedonicæ, cujus auctor extitit Philippus.

nionem illi quidem excitarunt, ſe admirandos eſſe ac ſtrenuos bellatores: ſed, ut ego e quodam in Macedoniâ nato audivi, optimæ fidei viro, nihilo ſunt aliis præſtantiores. Nam ſi quis inter illos vir ſit rei militaris et certaminum peritus, eos omnes inquit iſtum cupiditate gloriæ a ſe dimovere, cum omnia velit facinora videri ſua eſſe; præter enim cætera, et ambitionem hominis eſſe immenſam: ſi quis autem modeſtus, aut alioqui vir bonus, quotidianam vitæ intemperantiam, et ebrietatem, et ſaltationes obſcœnas ferre nequeat, eum negligi et nullo eſſe numero: reliquos autem quibus familiariter utatur, latrones eſſe, et adulatores, et ejuſmodi homines, qui inebriati tales ſaltare ſaltationes non recuſent, quales ego nunc apud vos dicere vereor. Perſpicuum autem eſt, hæc eſſe vera: etenim quos hinc omnes expellebant, ut multò præſtigiatoribus nequiores,

P. 41. l. 8. συſκευοθημένοι τὰ τῦ πολέμου] Phalangem intelligit, quæ confertis ordinibus in acie ſtabat inſtar valli, et (partibus ſe mutuo ſuſtentantibus) difficillimè perrumpi poterat.

Ibid. penult. κορδακισμὸς] *Saltationes impudicæ*, nomen ſuum mutuatæ a ſatyro qui eas inſtituit. In nequitiâ

quiores, Calliam iſtum *miniſtrum* publicum, et ejus generis homines, qui ridiculis de rebus mimos agunt, obſcœnasque cantilenas in ſodales ſuos componunt, ridendi causâ, hos amat et ſecum habet. Quæ, tametſi parva quis exiſtimet, magna ſunt tamen, Athenienſes, indicia, ſi quis verè cogitet, illius ingenii et miſeriæ. Verùm hæc nunc ejus ſucceſſibus obſcurantur; quandoquidem res ſecundæ magnam vim habent ad occultanda et obumbranda talia probra. At ſi paulùm impegerit, tum in omnem ejus vitam et fortunas inquiretur. Id quod ipſe, meâ quidem opinione, videtur, Athenienſes, brevi oſtenſurus, ſi et dii annuent, et vos voletis.

nequitiâ et luxu Philippi deſcribendis, verum excedere forſan videretur Demoſthenes, ni eadem, vel etiam graviora, ab hiſtoricis traderentur. Videat lector eruditus *Athen.* lib. 6.

P. 42. l. 9. Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον] Servum publicum, ex eorum numero, quos Athenienſes cum ducibus ſuis emittere ſolebant, ut iis in quibuſdam rebus adeſſent, et munera quædam ad exercitum pertinentia obirent. Servos ad hæc munera deligebant, ut ab iis veritatem (ſi occaſio eſſet) tormentis extorquere liceret: quod in cives haud conceſſum fuit.

voletis. Ut enim in corporibus noſtris, dum valeas, nullum adeò ſenſum doloris afferunt ſingulæ partes labefactæ; ſin in morbum incideris, omnia moventur, ſive ruptum ſit, ſive luxatum, ſive quid aliud vitiatum: ſic et civitatum et tyrannorum, dum foris bella gerunt, obſcura vulgo mala ſunt; quando autem finitimum bellum conſeritur, omnia eluceſcunt.

8. Si quis autem veſtrûm, Athenienſes, eò difficilem eſſe oppugnatu Philippum exiſtimet, quòd fortunatum eſſe videat; utitur is quidem ſobrii hominis cogitatione: nam multum in fortunâ momenti eſt, ac ea potiùs ſola in omnibus mortalium rebus dominatur. Ego tamen, ſi optio mihi detur, noſtræ urbis fortunam (modò vos ipſi vel paululum officio fungi velletis) illius fortunæ anteferrem: multò enim plures vobis cauſas ad divinam benevolentiam obtinendam ineſſe video, quàm illi. Verùm ſedemus, ut opinor, otioſi: non poteſt autem, qui piger eſt, ne amicis quidem mandare, ut aliquid ſui causâ faciant, nedum ſanè diis. Non igitur eſt mirandum, ſi ille, cum ipſe militet et laboret, et omnibus rebus interſit,

et

et nullam vel occaſionem vel horam præ-termittat, nos cunctantes, et decreta facientes, et *quid novi ſit* ſciſcitantes, ſuperet. Ego quidem hoc non miror. Contrarium potiùs admiratione dignum eſſet, ſi nihil agendo nos, quod bellum gerentibus convenit, eum qui ubique officio fungitur, vinceremus. Illud autem demiror, quòd cum olim vos Lacedæmoniis, Athenienſes, pro *communi* Græcorum jure reſtiteritis, et multa ſæpe privata emolumenta, quæ arripere licuit, ſitis aſpernati, utque alii jus ſuum obtinerent, veſtras opes impenderitis, tributum conferendo, et pericula pro aliis adieritis militando; nunc contrà dubitetis exire, et ſegniter conferatis pro ipſis veſtris poſſeſſionibus: et cum ſæpe alios ſervaveritis, quâ univerſos, quâ ſingulos, veſtris amiſſis opibus deſideatis: hæc miror: atque illud etiam, ſi veſtrûm nemo reputare poſſit, Athenienſes, quanto jam tempore cum Philippo bellum geratis, quidque vobis facientibus, omne id tempus præterierit. Noſtis enim hoc ſcilicet, ceſſantibus vobis,

P. 44. ult. εἰ Λακεδαιμονίοις μέν] In eodem bello ſcilicet, de quo in principio Philippicæ primæ.

bis, alios quoſdam rem geſturos ſperantibus, aliis alios culpantibus, in judicium vocantibus, rurſus ſperantibus, eadem ferè, quæ nunc, agentibus, univerſum tempus abiiſſe. Deinde adeòne deſipitis, Athenienſes, ut quibus rationibus e ſecundis adverſæ res factæ ſunt civitatis, iis ipſis ſperetis eas ex adverſis fore ſecundas? At neque rationi conſentaneum neque naturæ hoc eſt: multò enim faciliùs adepta ſervantur omnia, quàm comparantur. Nunc poſſeſſionum veterum quod tueamur, nihil a bello eſt reliquum: ſed de integro parandæ ſunt. Veſtrûm igitur ipſorum id jam officium eſt.

9. Quare ſuadeo, ut pecuniam conferatis, ipſi militetis alacriter, neminem culpetis priuſquam rerum compotes ſitis: ut tum ab ipſis rebus geſtis facto judicio, et laude dignos honoribus, et maleficos pœnis afficiatis; cauſaſque omnes *negligentiæ* præcidatis, et veſtrûm ipſorum omiſſiones: neque enim fas eſt in aliorum facta acerbè inquirere, niſi a vobis imprimis ſuppetant omnia quæ oportet. Quid enim cauſæ putatis eſſe, Athenienſes, cur fugiant quidem hoc bellum omnes, quos mittitis,

titis, imperatores; privatim autem exquirant bella? Si, quod res eſt, etiam de ducibus eſt dicendum; quòd hîc præmia, de quibus bellum geritur, veſtra ſunt: Amphipolis ſi capta fuerit, vos eam e veſtigio recipietis: pericula autem ſunt imperatorum privata, merces nulla: illic, ut pericula minora, ſic emolumenta ducum ſunt et militum: *ut* Lampſacus, Sigeum, navigia quæ ſpoliarint. Id igitur quique ſequuntur, quod e re ſuâ eſt. Vos autem, cum in res intuemini parum proſperas, præfectos in judicium arceſſitis: ubi verò factâ dicendi poteſtate, neceſſitates *relicti belli* audieritis, eos abſolvitis. Nobis igitur id eſt reliquum, ut inter nos litigemus, et diſſideamus, aliis aliud ſentientibus; reſpublica verò malè habeat. Olim enim,

P. 47. l. 18. Λάμψακος, Σίγειον.] Artabazus Satrapa Perſicus hiſce duabus Aſiæ minoris urbibus remuneratus erat officia Charetis in bello contra Regem. Vide ſuprà, Not. ad p. 15. l. 15.

Ibid. l. 19. τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν] Chares, omiſsâ Amphipoli, quam recipere in mandatis erat, tranſiit cum claſſe ſuâ ad prædones quoſdam, et piraticam exercuit in Ægeo mari. Delatus poſt reditum, ſe ſubduxit: tandem verò (prævalente ejus factione) reverſus, exercitibus denuò præfectus eſt.

Athenienſes, tributa conferebatis per claſſes; nunc rempublicam geritis per claſſes: orator utrarumque dux eſt, et imperator illi ſubjectus, et trecenti, qui ſuffragentur: reliqui attributi eſtis, partim his, partim

P. 48. l. 8 κατὰ συμμορίας] Ex unaquaque tribu educebantur 120 cives locupletiores, qui munia publica obire, et ex ſuis facultatibus ſumptus civitati ſuppeditare obſtricti erant. Mille et ducenti, hoc modo delecti, in duas partes dividebantur; atque harum utraque iterum in denas claſſes, quæ συμμορίαι vocabantur. Hæ rurſus in binas diſtinguebantur partes, pro ratione censûs: atque ita tandem ex decem prioribus claſſibus delecti ſunt *trecenti*, τριακόσιοι, hoc eſt numerus civium locupletiorum, qui, quandocunque opus erat, pecuniâ rempublicam adjuvare tenebantur. Ex 1200 reliqui muneribus extraordinariis fungebantur per vices.———Veriſimile eſt tamen, tempore Demoſthenis, haſce claſſes varias cauſas excogitaſſe, quò ſe a tributo ſolvendo immunes facerent, atque de toto onere munerum publicorum in ſe invicem rejiciendo certaſſe.

* Ibid. l. 10. ῥήτωρ ἡμιμοιρίων ἑκατέρων] Habebant enim ſinguli quadrantes, in quos univerſus ſymmoritarum numerus tributus eſt, ſuum ducem ſuumque oratorem. Reprehendit igitur eos Orator, quòd cum olim ſe dividerent in ſymmorias, ut tributa tempeſtivè conferrentur, nunc contrà ſymmoriæ factionibus tantùm inſerviant in rep. adminiſtrandâ; et princi-

partim illis. His igitur nunc ſaltem relictis, vobiſque ad voſmetipſos redeuntibus, tum dicendi, tum conſultandi, tum agendi *munus* commune faciendum eſt. Sin aliquibus, tanquam regnum poſſideant, imperandi vobis licentiam permiſeritis; aliis inſtruendarum triremium, *tributi* conferendi, militandi, neceſſitatem imponetis; aliis *id negotii dabitis*, ut contrà hos decreta duntaxat faciant, aliâque re nullâ operam navent; nihil, quod uſus poſtulat, unquam tempeſtivè geretur: ſemper enim ea pars, quæ affecta fuerit injuriâ, ceſſabit: itaque demum vobis ſupererit, ut eos, relictis hoſtibus, puniatis.

10. Quamobrem in ſummâ jubeo, ut omnes, pro ſuis quiſque facultatibus, conferatis: ut omnes exeatis per vices, donec omnes militaveritis: ut omnibus iis qui ſuggeſtum conſcendunt dicendi poteſtatem detis, et ex auditis optima

principatum teneant, non divites, non duces qui rem bene geſſerant, ſed oratores, quibus adſtipulentur primi trecenti, laudantes ea quæ a ſuis oratoribus dicta fuerint. *Ulpian.* S.

amplectamini, non ea quæ hic vel ille dixerit. Quæ ſi feceritis, non oratorem duntaxat in præſentia laudabitis, ſed et poſtea voſmetipſos; rebus univerſis meliori loco, *quàm quo nunc ſunt*, conſtitutis.

LIBA-

LIBANII ARGUMENTUM

IN OLYNTHIACAM

(Juxta ipsum) TERTIAM.

ATHENIENSES *Olynthiis auxilia miserant, quibus aliquid profecisse videbantur. Quod cùm eis nunciaretur, et populus gaudio exultabat, et oratores ad Philippum ulciscendum hortabantur. Demosthenes autem veritus ne fiduciâ pleni, ut qui vicissent omnia, et auxilia satis magna misissent Olynthiis, reliqua negligerent, eâ de causâ progressus, eorum arrogantiam retundit, et ad modestam cautionem animos traducit: quòd non de Philippi ultione nunc eis deliberandum sit, sed de salute sociorum. Sciebat enim et Athenienses, et alios fortasse nonnullos, sua quidem retinendi curam suscipere velle, de ulciscendis autem adversariis minùs laborare. In hac oratione illud etiam consilium de theatrali pecuniâ attingit apertiùs, et leges postu-*

lat

lat abrogari, quæ mulctam imponant iis, qui decernerent ut ea fieret militaris; quò ſuadere optima liceat. Monet eos denique, ut ad majorum æmulationem excitentur, et ipſi cives militent; graviterque objurgat et populum, eo tempore remolleſcentem atque effœminatum, et magiſtratus, ut qui non rectè præſint reipublicæ.

ARGU-

ARGUMENTUM

OLYNTHIACÆ II.

EX

TOURELLIO.

SUPERIORIS *orationis is fuerat eventus, ut Demoſthenis, valdè licet adverſante Demade, ſententia vicerit. Itaque ad Olynthios defendendos, (quibus, quum tanta eos premeret neceſſitas, quæ ad univerſam item Græciam ſpectabat, a nemine alio auxilium fuit) triginta triremes, militumque duo millia, Charete duce, miſerant Athenienſes. Hæc verò ſubſidia neque Philippi progreſſum impedire, nec eum a conſiliis initis poterant divertere. Itaque in Chalcidem profectus, plurima ibi loca occupat, Zeiram caſtellum expugnatum diruit, omnibuſque per totam iſtam regionem magnum ſui terrorem injicit. Olynthii igitur, quippe qui maximè peterentur, quibuſque graviſſimæ ab eo calamitates imminerent, Athenas iterum mittunt, qui nova illinc ſubſidia implorent. Demoſthenes eorum poſtulato ſtrenuè patrocinatur, evincitque debere Athenienſes, cum gloriæ, tum utilitatis causâ, ratum probatumque id habere. In eo maximè hærebat res, quod ad ſumptus ſuppeditandos pertinebat: quare Orator vehementer*

invehit

invehit in perniciosum istum morem militaris pecuniæ in ludos publicos insumendæ. Ad textum rectè intelligendum necesse est, ut res altiùs repetatur. Igitur sciendum est, eodem ardore Athenienses, quo Græcis naturale erat spectacula omnis generis appetere, ad theatrum confluxisse; nec rarò ad plagas etiam et verbera deveniſſe, modò ut locum alterius occuparent, modò ut tuerentur suum. Magistratus, huic malo remedium adhibere quum studerent, ut venalia in posterum essent loca edixere, utque duos quisque obolos theatri architecto penderet, ad præstandam ei pecuniam quam in anteceſſum erogaverat: custodes etiam portæ ut ponerentur curabant, ita ut plures non intrarent quàm quos facilè capere posset amphitheatrum. Qui primi venerint, iis quocunque vellent licitum est considere. Itaque sola ipsorum diligentia quo sederent ordine præfinivit; quique uno die repulsi fuerant, se postero die spectandi spe consolabantur. Quum verò, ex eo quòd venalia essent loca, pauperiores cives oppressi viderentur, omnem iis querelæ aut invidiæ causam præripere studebant: atqui id cum ærarii damno factum est, quod cùm commune esset omnium, ut eum cùm pauperibus tum divitibus sumptum suppeditaret constitutum est. Insana hæc prodigentia aliis corruptelis viam patefecit, moremque introduxit variis publicos reditus prætextibus dissipandi. Exinde evenit, ut Athenienses, voluptatibus dediti, ad militiæ labores perferendos prorsus remolleſcerent; etiamque peregrinis militibus,

ex

ex quibus eorum exercitus conflatus erat, ſtipendia præbere parum curarent. Eubulus, princeps ejus factionis quæ Demoſtheni adverſabatur, quo populi captaret benevolentiam, iſtam duorum obolorum de publico ſolutionem perpetuam eſſe voluit, legemque ſanxit, quæ capitalem ei pœnam minitabatur, qui auctor eſſet ut illud a populo beneficium detraheretur. Demoſthenes huic legi abrogandæ inſtat, quippe quæ gravamini ſit optimis civibus, quos propter eam neceſſe eſt, aut fideli conſilio dando ſui capitis periculum adire, aut timidâ reticentiâ patriæ ſuæ perituræ turpiter deeſſe. Quod ſupereſt orationis, explicatione haud indiget.

DEMO-

DEMOSTHENIS OLYNTHIACA II.

Vulgò autem TERTIA.

1. NON idem ſtatuere poſſum, Athenienſes, cum in res intueor, et in orationes quas audio. Nam orationes quidem de ulciſcendo Philippo haberi, res autem eò progreſſas video, ut, ne ipſi priùs infortunium feramus, ſit providendum. Quamobrem nihil aliud niſi errare mihi videntur ii, qui iſta dicunt, cum argumentum tractent prorſus ab hac veſtrâ deliberatione alienum. Ego verò aliquando licuiſſe civitati et ſua tenere tutò, et Philippum ulciſci, præclarè novi: meâ enim ætate,

* P. 51. l. 15. ἢ τὴν ὑπόθεσιν] Τὴν ὑπόθεσιν οὐχὶ τὴν οὖσαν, (id eſt, οὐ τὴν ἀληθῆ) περὶ ἧς βουλεύεσθε: *proponunt vobis argumentum non verum illud, de quo deliberatis.* Erat autem ἡ οὖσα, ut Olynthii ſtrenuè juvarentur: quo clamoſi oratores omiſſo, ad Philippum ulciſcendum hortabantur. *Wolf.* S.

ætate, non olim contigerunt hæc utraque. Nunc autem ſic arbitror, ſatis eſſe nobis, ſi hoc primum anteverterimus, ut ſocios conſervemus. Horum enim ſalus ſi in tuto collocata fuerit, tum et qua ratione illum ulciſci poſſitis, diſpicere licebit: antequam autem principium rectè conſtituatur, ſupervacaneum eſſe duco de fine ullum facere ſermonem.

2. Ac tempora quidem hæc, Athenienſes, ſi unquam, nunc in primis magnam ſolicitudinem, et prudentiam requirunt. Ego verò, non quid in hiſce rebus ſuadendum ſit, difficillimum eſſe duco: ſed illud dubito, quo ſit pacto, Athenienſes, apud vos de eis dicendum. Perſuaſum enim habeo, ex iis quæ coram audivi et intellexi, pleraque vobis effluxiſſe negotia, eo quòd nolitis officio fungi, non quòd neſciatis. Quare peto a vobis, ut me, ſi paulò liberiùs verba fecero, feratis; et id ſpectetis, an vera dicam, eâque de causâ, ut reliqua fiant meliora: videtis enim ex eo quòd quidam ad gratiam conciones habent, res noſtras in omnem progreſſas eſſe calamitatem. Neceſſarium autem exiſtimo, pauca vobis ex iis quæ facta ſunt, in memoriam revocare.

3. Me-

3. Meminiſtis, Athenienſes, nuntiatum fuiſſe vobis, Philippum in Thraciâ, tertio aut quarto abhinc anno, Heræum oppidum obſidere. Tunc igitur menſis erat November. Multis autem verbis et tumultu facto apud vos, decreviſtis ut quadraginta triremes deducerentur; utque qui infra annum ætatis eſſent quintum et quadra-

P. 53. l. 17. Ηραῖον τεῖχος] Heræum caſtellum. Locus in Thraciâ a Samiis ædificatus, cuique hi nomen indiderunt a Junone ipſorum numine tutelari.

* Ibid. l. 18. Μαιμακτηριών] Cùm annis Athenienſes uterentur lunaribus, et tertio quoque anno unum menſem intercalarent, definiri nullo modo poteſt, quinam eorum menſes Julianis noſtris ad amuſſim reſpondeant. Poſt tempora Metonis, annum inchoabant Attici novilunio, quod proximè ſequebatur ſolſtitium æſtivum: unde primus eorum menſis Hecatombæon ad Julium noſtrum propiùs accedebat, quàm ad Junium. Menſium autem Atticorum ſeriem et valorem, annis non intercalatis, hunc eſſe ſtatuit Joſ. Scaliger, cui (utut in paucis refragetur Petavius) vulgò jam aſſentiunt eruditi:

Ἑκατομβαιών,	Julius.	Γαμηλιών,	Januarius.
Μεταγειτνιών,	Auguſtus.	Ἀνθεστηριών,	Februarius.
Βοηδρομιών,	September.	Ἐλαφηβολιών,	Martius.
Πυανεψιών,	October.	Μουνυχιών,	Aprilis.
Μαιμακτηριών,	November.	Θαργηλιών,	Maius.
Ποσειδεών,	December.	Σκιροφοριών,	Junius. S.

quadrageſimum, *eas* ipſi conſcenderent; utque talenta ſexaginta conferrentur. Pòſt, eo anno elapſo, Quintilis, Sextilis, September *erat*: eo vix tandem menſe, confectis myſteriis, Charidemum cum decem navibus vacuis ablegaſtis, et quinque talentis argenti. Ut enim nuntiatum fuit, Philippum ægrotare, et eſſe mortuum, (nam uterque rumor afferebatur) nihil jam opus eſſe auxilio rati, omiſiſtis, Athenienſes, expedi-

P. 54. l. 5. μετὰ τὰ μυϛήρια] τὰ μέγαλα ſcilicet, Cereri Eleuſiniæ ſacra. Erant omnium apud Græcos feſtorum celeberrima, et a decimo quinto Boëdromionis menſis per novem dies durabant. Minora, Herculi ſacra, menſe Antheſterione agebantur.

Ibid. l. 6. ἀπιϛίλατε——Χαρίδημον] Hunc gente Oritam, quòd utilem reipublicæ operam navaſſet, Athenienſes civitate donarunt. Quin et decretum fecit Ariſtocrates ejuſmodi: ſi quis Charidemum occiderit, comprehendi eum jus faſque ſit, in omni ditione Athenienſibus conjunctâ: quòd ſi quis comprehenſum aſſeruerit, ſive civitas ſive homo privatus, is fœderum expers eſto. Hoc decretum accuſavit Euthycles, eique ſubſerviens Demoſthenes orationem habuit κατὰ Ἀριϛοκράτους.

Ibid. δέκα ναῦς——κενὰς] *vacuas, ſci. militibus, et poſteà mercenariis peregrinis complendas.* Animadvertat lector integri loci vim et ornatum: quæque vox aut moram inſtructionis aut mediocritatem notat.

expeditionem. Erat autem ea ipsa occasio. Nam si tunc illò auxilia misissemus, ut promptè decreveramus, non molestus nobis nunc esset Philippus, tum conservatus.

4. Quæ igitur tum facta sunt, ea infecta fieri non possunt: nunc autem alterius belli offertur occasio. Quænam? Hæc, propter quam et harum rerum mentionem feci, ne eadem vobis usu veniant. Quomodo igitur hac utemur, Athenienses? Nisi enim omni robore, quantum potestis, *Olynthiis* opem tuleritis, spectate, ut a vobis omnia ex Philippi commodo, quasi ejus duces essetis, administrata erunt. Ii erant Olynthii, quorum aliquæ vires essent; et ita se res habebat, ut neque Philippus hos invadere auderet, neque hi Philippum. Fecimus nos et illi pacem inter nos. Erat id tanquam impedimentum quoddam Philippo et incommodum, urbem magnam velut in statione *positam* invigilare ipsius occasionibus, nobis reconciliatam. Concitandos

P. 55. l. 4. Ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι] Philippi patre regnante, conjunctis Macedonum et Lacedæmoniorum viribus obsistere valuere.

dos in eum homines omnibus modis exiſtimavimus: et quod omnes tum dictitabant, id nunc perfectum eſt quomodocunque. Quid ergo ſuperſit, Athenienſes, niſi ut opitulemini fortiter et ſtrenuè, equidem non video. Præter enim eam quam caperemus ignominiam, ſi e rebus aliquid per ignaviam prodimus, non parum etiam ea quæ ſecutura ſunt metuenda eſſe video: dum quidem et Thebani ita erga nos animati ſunt, ut ſunt; et Phocenſes pecuniâ deſtituuntur; et Philippum, ubi ea quæ nunc agit expedierit, nihil futurum ſit quod impediat, quo minùs ad hæc ſe negotia convertat. Verùm ſi quis veſtrûm eò uſque ceſſare in officio inſtituit, is prope ſe videre vult calamitates, cum liceret eas, aliis in locis ortas, procul audire; et quærere ſibi adjutores, cum nunc ipſi liceret alios adjuvare. Huc enim tandem rem

Ibid. ult. ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν] Thebani odio habuerant Athenienſes, eo quòd hi poſt pugnas ad Leuctra et Mantinæam Lacedæmoni faviſſent, quòdque recenter Phocenſibus auxiliati eſſent in bello ſacro. Quin et olim eo animo fuiſſe exinde conſtat, quòd confecto bello Peloponneſiaco, Athenas eſſe delendas, in concilio Græcorum pronuntiaſſent.

rem perventuram, ſi hæc neglexerimus, ferè omnes utique ſcimus.

5. At auxilium eſſe ferendum, dixerit aliquis, omnes ſtatuimus; et feremus: quomodo autem *ferendum ſit*, id dicito. Nolite ergo mirari, Athenienſes, ſi quid exponam, quod pleriſque novum videatur. ——Nomothetas conſtituite——His autem Nomothetis nullam ſancite legem, (ſunt enim vobis ſatis multæ) ſed eas quæ vos in præſentia lædunt, abrogate: iſtas autem dico, *et* non diſſimulanter *dico*, quæ ſunt de theatrali pecuniâ, et de his qui merent, nonnullas: quarum illæ militarem

P. 56. l. 19. νομοθέτας] Nomothetæ erant 1001, (ne pares eſſent ſuffragiorum calculi) ſorte electi; quorum munus erat leges curare, abrogare, ſancire, et ſimilia. Vide Sigon. de Rep. Ath. lib. 2. cap. 4. et Potteri Archæ. [* Vide etiam quæ nos annotavimus ad Æſch. c. Cteſiph. p. 31. l. 2. S.]

P. 57. l. 1. περὶ τῶν θεωρικῶν] Conſulat lector hujuſce orationis argumentum ex Tourellio.

Ibid. l. 2. τὰς περὶ τῶν στρατευομένων ἰδίους] Juxta Solonis leges militares, unuſquiſque civium nomen ſuum profiteri, ac per ſe militare tenebatur. Leges, quas abrogandas cenſet Orator, fuere recentiores quæ-

rem pecuniam, iis qui domi manent, ad ſpectacula diſtribuunt; hæ verò eos, qui militiam detrectant, indemnes conſtituunt: exinde etiam eos, qui officio fungi volunt, minùs animatos reddunt. Poſtquam verò hæc ſuſtuleritis, et viam optima conſulendi tutam præbueritis, tum qui ea ſcribat, quæ omnes e republicâ eſſe ſcitis, quæritote. Priuſquam autem hæc acta ſint, ne circumſpiciatis, quiſnam, dum vobis optimè conſulat, a vobis interire velit: neminem enim reperietis: præſertim, cum id unum ex eo futurum ſit, ut et qui ea dixerit ac ſcripſerit, per injuriam mulcte-

F tur,

dam, labante jam antiquâ diſciplinâ latæ, quæque de prioribus multum derogabant. Unde factum, ut cuilibet militiam detrectare impunè liceret. Demoſthenes itaque ſuadet, ut antiquæ leges iterum valeant.

* Ibid. l. 5. τὲς ἀτακλοῦντας] Nam per leges θεωρικὰς immunes erant a militiâ omnes, quotquot pompas ludis Bacchanalibus inſtruerent. Choragi autem, captandi favoris causâ, eos potiſſimùm ad hoc munus deligebant, qui eſſent ætate militari. *Ulp.* S.

Ibid. l. 10. παράσχηλε ἀσφαλῆ] Eubuli ſcilicet legem abrogando; quæ eum capite mulctari juſſit, quicunque decretum ferre auſus ſit de pecuniâ theatrali in militiæ uſum transferendâ.

tur, nec rebus quicquam conſulatur; ſed optima ſuadendi ſtudium magis etiam in poſterum, quàm nunc eſt, reddatur periculoſum. Ac poſtulandum eſt, Athenienſes, ut eas leges abrogent iſti ipſi, qui tulerunt. Non enim æquum eſt, gratiâ, quæ totam civitatem læſit, illos frui, qui tum tulerunt; odium autem, per quod cum omnibus nobis meliùs ageretur, ei qui nunc optima ſuaſerit, eſſe fraudi. Priuſquam autem hæc ritè comparata fuerint, nequaquam, Athenienſes, apud vos quenquam reputetis eſſe tantum, ut hiſce legibus a ſe violatis, pœnas non det; aut adeò vecordem, ut in evidens malum ſemetipſum conjiciat.

6. Quin nec illud vobis ignorandum eſt, Athenienſes, decreta nullius eſſe momenti, niſi et hoc acceſſerit, ut ea quæ decernantur, vos alacriter facere ſtudeatis. Nam ſi eam vim decreta per ſe haberent, ut aut vos ad officium faciendum compellere, aut ea quæ continent, perficere poſſent; neque vos multa decernendo, pauca, vel potiùs nihil, effeciſſetis; neque Philippus tam diu ſe inſolenter geſſiſſet: neque enim per decreta quidem ſtetiſſet, quo

quo minùs olim pœnas dediſſet. Sed hæc non ita ſe habent. Agere enim, ut ordine poſterius quàm orationes habere, aut ſuffragia ferre, ita vi prius eſt et potius. Hoc igitur adjungendum eſt: reliqua præſtò ſunt. Nam qui prudenter dicere poſſint, ſunt apud vos, Athenienſes; voſque omnium acutiſſimi eſtis ad ea quæ dicuntur percipienda: quin et *eadem* exequi nunc poteritis, ſi rectè facietis. Quod enim tempus, quamve occaſionem, Athenienſes, meliorem hac quæritis? aut quando ea quæ fieri debent agetis, ſi nunc non agetis? Nonne omnia vobis homo loca præripuit? quòd ſi hac etiam regione potietur, *nonne* omnium turpiſſima paſſuri ſumus? Nonne quibus, ſi bellum gererent, ſtrenuè nos opitulaturos ſpoſpondimus, hi nunc bello petuntur? Nonne hoſtis eſt? non veſtra

 tenet?

P. 59. l. 19. ἄνθρωπος] Hac voce Philippum contemptim deſignat, qui alibi paſſim οὗτος et ἐκεῖνος eodem modo appellatur.

Ibid. εἰ δὲ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται] Chalcidicam regionem intelligit, in qua Philippus jam, antequam Olynthum obſediſſet, duo et triginta urbes ceperat.

tenet? non barbarus? quid non denique? Sed, deum immortalem! ſi hæc omnia reliquerimus, et ei tantùm non ad ea *obtinenda* operam navaverimus, tum autores harum rerum qui ſint, quæremus? Neque enim nos in causâ eſſe fatebimur: ſatis hoc ego ſcio. Nam neque in præliorum diſcrimine fugientium quiſque ſemetipſum incuſat, ſed ducem, commilitones, quoſvis denique potiùs: victi ſunt tamen propter ſingulorum ſimul militum fugam ſcilicet: manere quippe poterat is, qui alios accuſat: quòd ſi hoc facerent ſinguli, viciſſent. Ita nunc, non ſuadet aliquis optima? ſurgat alius, et ſententiam dicat: non illum criminetur. Alius quiſpiam meliora dicit? ea facite, diis approbantibus. At ea jucunda non ſunt? nulla hæc dicentis culpa eſt: niſi, cum vota eſſent facienda, non fecerit.

P. 60. l. 2. οὐ βάρβαρος;] Græci omnes alias nationes, nec Macedoniâ exceptâ, pro barbaris habebant. Alexander, qui tempore Xerxis Macedoniæ rex erat, ludis Olympicis utpote barbarus excluſus eſt, neque ad eos tandem aliquando admiſſus, antequam ſe Argis oriundum eſſe probaſſet.

Ibid. ult. πλὴν εἰ, δέον εὔξασθαι, παραλείπω] In hiſce orationibus plurima occurrunt, quæ ad ea quæ

ab

fecerit. Vota quidem facere, in unum omnia quæ optârit aliquis brevi colligentem, facile eſt, Athenienſes: at *optimam*

ab aliis dicta fuerant, ſpectare videntur. Conjicere licet, quòd in hac ipsâ concione, priuſquam ad dicendum ſurrexerat Demoſthenes, orator quidam futilis auditores fallaci ſpe ludificatus, et vota fundens inania pro felicitate publicâ, tempus contriviſſet; omiſſo interea quid agere oporteat docere, aut dato forſan conſilio peſtifero. Hoc multum (ni fallor) tum lucis, tum vis et ornatûs huic loco conciliabit.

* Ibid. δέον εὔξασθαι] Exponit ſimpliciter ſcholiaſtes, *niſi fortè in hoc delinquo, quòd vota non facio, ut vobis utraque contingant, et utilia et ſalutaria.* Sed magis arridet interpretatio proximè allata: præſertim cum hæc verba ironicè quoque accepiſſe videatur Lucianus, qui tractatu optimo de conſcrib. hiſtoriâ, §. 38. poſtquam non eſſe vitio dandum hiſtorico docuiſſet, ſi quæ eſſent a civibus ſuis infeliciter aut parum prudenter facta, ea quemadmodum contigerunt enarret; *neque enim ipſe*, inquit, *auctor eſt illorum, ſed index:* ὥϛε κἂν καλαναυμαχῶνται, τότε οὐκ ἐκεῖνος ὁ καλαδύων ἐϛὶ, κἂν φεύϛωσιν, οὐκ ἐκεῖνος ὁ διώκων· ἐκτὸς εἰ μὴ, εὔξασθαι δέον, μή τι παρέλιπεν· *itaque cùm navali prælio vincuntur, non ille eſt, qui ſubmergit; et, ſi fugiant, non ille, qui tergis inſtat: niſi fortè, cùm votis opus eſſet, ea prætermiſerit.* Hoc eſt, niſi fortè in his enarrandis digrediatur, egregiumque ſe eſſe civem oſtendat, iſtiuſmodi calamitates ab republicâ ſuâ in poſterum deprecatus. S.

mam ſententiam eligere, cum de negotiis conſultatio inſtituitur, non æquè promptum eſt: ſed utiliſſima jucundiſſimis, ſi utraque *obtineri* nequeunt, ſunt præferenda.

7. At ſi quis theatralem pecuniam nobis relinquere poſſit, et alios ſumptus oſtendere militares, nonne is potior? dixerit aliquis. Aſſentior equidem, ſi quis ſit *qui hoc fecerit*, Athenienſes. Sed miror, an cuiquam hoc homini aut evenerit, aut eventurum ſit, cùm ea quæ habet in res ſupervacaneas inſumpſerit, ut iis quæ non habet ad res neceſſarias abundet. Sed magnum, opinor, iſtiuſmodi rationibus affert momentum propria cujuſque voluntas: unde omnium eſt facillimum ſeipſum decipere: quod enim quiſque vult, id etiam ſibi fingit: rerum autem natura ſæpenumero alia eſt.

8. Iſta igitur ita conſiderate, ut et res patiuntur: tum et militare poteritis, et ſtipendium habebitis. Non ſanè prudentium, neque generoſorum hominum eſt, omiſſis ob pecuniæ inopiam militaribus officiis, hujuſmodi dedecora facilè perpeti; aut

aut contra Corinthios quidem et Megarenſes, arreptis armis, proficiſci; Philippum autem Græciæ civitates pati in ſervitutem

P. 62. l. 8. Κορινθίως] Demoſthenes Athenienſium virtutem recalefacere ſtudet, in memoriam ipſis revocando inſignem patrum ipſorum expeditionem, circiter ſæculo ante factam. Simul atque Græcia Perſarum regem propulſaſſet, victores ſtatim in ſe invicem arma converterunt. Athenienſes et Lacedæmonii ſuis utrique partibus præfuerunt: reliqui vel has vel illas partes amplexi ſunt. Corinthii et Megarenſes illo tempore de finibus inter ſe certabant. Megarenſes, quibus commodius eſſet ab Athenienſibus quàm a Lacedæmoniis auxilium petere, ab his elapſi ſunt ut illis ſe adjungerent. Corinthii minimè hoc erant perterriti; ſeque perſuaſiſſimos habentes, Athenienſes in Ægypto et Æginâ occupatos ad novum hoc bellum ſufficere non poſſe, in Megarenſium fines ſe intromiſerunt. Athenienſes verò non tam virium quàm virtutis rationem habuerunt. Senes et adoleſcentes, quibus urbs commiſſa fuerat, unà alacres profecti ſunt, quæſiverê hoſtem ac profligarunt.

Ibid. καὶ Μεγαρέας] De bello jam loquitur, quod duodecim annis contigit poſt bellum de quo in notâ præcedenti. Megarenſes, poſtquam præſidiarios Athenienſium milites trucidaſſent, Lacedæmoniis, atque etiam Corinthiis, contra quos Athenienſes ipſorum cauſam ſuſcepiſſent, ſe conjunxere. Athenienſes, eorum tam perfidâ defectione, animoque adeò ingrato

tutem redigere, propter inopiam commeatûs, quo exercitus ſuſtentetur. Atque hæc non temerè dicere inſtitui, ut quorundam e nobis odium ſuſcipiam: (neque enim ita demens aut *ingenii* infelix ego ſum, ut, cum nullâ ſpe *publici* fructûs, mihi odium quæram) ſed boni civis eſſe duco, reipublicæ ſalutem orationis gratiæ anteponere. Nam qui majorum noſtrorum temporibus *publicè* dicebant, eos audio, quemadmodum fortaſſe vos etiam *accepiſtis*, (quoſque etiam omnes, qui *nunc* conciones habent, laudare, parum verò imitari ſolent) hac ratione et hoc inſtituto in republicâ gerendâ uti ſolitos: Ariſtidem illum, Niciam, eum qui idem mecum nomen habuit, *et* Periclem. Ex quo autem

grato commoti, injuriam ulciſci decreverunt. Itaque Megarenſibus denuntiarunt, ne agrum Cereri et Proſerpinæ ſacratum contra fas colerent: qua admonitione neglectâ, eos aditû in portus et regionem Atticam interdixere, et ducem quemlibet Athenienſem juramento obſtrinxerunt, ſe quotannis Megarenſium fines ſemel ſaltem invaſurum.

* P. 63. l. 4. τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ] Demoſthenem illum, qui in Siculâ expeditione unà cum Nicia periit. S.

autem exorti ſunt *novi* iſti oratores, qui vos, quid cupitis? quid ſcribam? qua vobis re gratificabor? interrogant; præſentis voluptatis et gratiæ *causâ* reipublicæ negotia *quaſi* propinata *pereunt*, et talia eveniunt: itaque iſtorum res omnes præclarè ſe habent, veſtræ turpiter.

9. Atqui conſiderate, Athenienſes, quæ capita rerum, et a majoribus veſtris et a vobis geſtarum, quivis commemorare poſſit. Brevis autem erit, et nota vobis oratio: non enim alienis vos utentes exemplis, ſed domeſticis, Athenienſes, felices fieri licet. Illi igitur, quibus non adulabantur oratores, quos non ita ſuaviter tractabant ut vos iſti nunc, quinque et quadraginta annos Græcis volentibus imperarunt;

Ibid. l. 8. προπέπωλαι] Græcis ſolenne fuit in conviviis lautioribus alteri propinare, et deînde poculum ei donare. Hinc ſumptâ metaphorâ, προπίνειν ſignificat *donare*, *concedere*, *prodere*. Etſi de hujus vocis etymo nequaquam convenit inter eruditos.

P. 64. l. 1. πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τ. Ε. ϗ. ἐκόντων] In Wolfii codice legitur πέντε καὶ ἑξήκοντα: ſed noſtra lectio plurium exemplarium auctoritate munitur; et ſimilis quoque locus eſt in oratione περὶ συντάξεως, ubi

perarunt; amplius decies mille talenta in arcem congeſſerunt; et regem hujuſce Macedoniæ dicto audientem habuerunt, ſicut æquum eſt parere Græcis barbarum; multa autem præclaraque tropæa, terrâ marique parta, erexerunt, cum ipſi militarent; et ſoli mortalium rerum geſtarum gloriam invidiâ majorem reliquerunt. In rebus igitur Græcanicis tales fuerunt: domi verò, cum publicè, tum privatim, ſpectate quales. Publicè igitur, ædificia et ornamenta talia et tanta inſtruxere nobis fanorum, et quæ his continentur donariorum, ut a poſteris ſuperari nequeat illorum excellentia: privatim autem adeò modeſti fuerunt, tantâque curâ inſtitutum reipublicæ obſervarunt, ut ſi quis fortè veſtrûm Ariſtidis, et Miltiadis, et illius ætatis illuſtrium hominum ædes novit quæ ſint, vicini ædibus nihilo eſſe ſplendidiores

ubi dicit Orator Athenienſes imperium obtinuiſſe ſponte Græcorum 45 annos: a Pauſaniæ nempe interitû, ad initium belli Peloponneſiaci. Huic intervallo adjectis 27 annis ejuſdem belli, quo tempore inviti paruerunt Græci, duraverit Athenienſium imperium omnino 72 annos integros, ſive 73 inchoatos. Calculo hoc poſteriori utitur Demoſthenes in Philippicâ tertiâ.

didiores videat: neque enim rei familiaris amplificandæ gratiâ rempublicam gerebant, ſed quiſque ſibi rem communem augendam eſſe putabat. Ex eo autem quòd res Græcorum fideliter, religionem deorum immortalium piè, commercia inter ipſos æquabiliter adminiſtrarent, non injuriâ magnam ſibi felicitatem pepererunt. Tunc igitur ad hunc modum, dum illi quos dixi ſummæ reipublicæ præerant, ſe res habuerunt. Nunc, dum boni iſti præſunt, quis rerum veſtrarum ſtatus eſt? an ſimilis eſt, aut propè attingit? Ac cætera quidem taceo, cùm multa proferre poſſim: ſed quanquam in tantam incidimus ſolitudinem, quantam videtis omnes, cum et Lacedæmonii perierint, et Thebani occupati ſint, et cæterorum nemo tantas vires habeat, ut vobiſcum de principatu contendere auſit; cumque nobis liceret et privata noſtra ſine periculo tenere, et reliquorum

P. 65. l. 20. Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων] Clades apud Leuctra et Mantineam opes eorum prorſus infregerant.

Ibid. l. 21. Θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων] Bello nempe ſacro, ſive Phocenſi, ſub hoc tempus impliciti fuere Thebani.

quorum controverſias diſceptare; tamen noſtris agris ſpoliati ſumus, et pluſquam mille et quingenta talenta nullo cum fructu inſumpſimus, et quos in bello ſocios paravimus, hos pacis tempore iſti amiſerunt *oratores*, et hoſtem contra noſmetipſos tantum inſtruximus. Alioqui progrediatur aliquis, et mihi dicat, unde niſi per noſmetipſos, ita ſint auctæ opes Philippi? Sed heus tu, ſi vitioſa hæc ſunt, at urbanarum rerum ſtatus eſt melior. Ecquid tandem dici queat? an pinnæ murorum, quas dealbamus? viæ, quas reficimus? et fontes? et nugæ? Eos quæſo intuemini, quorum hæc acta ſunt in republicâ: quorum alii e mendicis facti ſunt divites; alii ex obſcuris clari; nonnulli privatas ædes publicis ædificiis ſplendidiores extruxerunt: et quantò res civitatis anguſtiores factæ ſunt, tantò iſtorum ampli-

P. 66. l. 7. οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους] Ulpianus et Wolfius hoc intelligendum cenſent de pace, qua Athenienſes libertatem conceſſerunt Chiis, Rhodiis, Byzantinis, aliiſque defectoribus. Mihi potiùs videntur hæc referri ad eventus recentiores, veluti expugnationem Pydnæ, Potidææ, aliarumque Thraciæ urbium, quas Philippus ab Athenienſibus ceperat.

ampliores. Quæ igitur cauſa eſt horum omnium? et cur tandem ſe omnia tum præclarè habuerunt, et nunc haud rectè? Primùm, quòd et populus, cum ipſe militare auderet, dominus erat magiſtratuum, omneſque reipublicæ facultates in ſuâ poteſtate habebat; et bene ſecum agi putabant cæteri omnes, ſi a populo aut honorem, aut magiſtratum, aut beneficium aliquod conſecuti eſſent. Nunc contrà omnes reipublicæ facultates penes ſunt magiſtratus, eorumque arbitrio geruntur omnia: vos populus enervati, et pecuniâ, ſociis ſpoliati, famuli et additamenti vicem obtinetis; contenti, ſi theatrales pecunias vobis impertiant iſti, aut viſcerationes fortè miſerint: et quod omnium abjectiſſimum *eſt*, propter ea quæ veſtra ſunt gratiam etiam habetis. Qui verò vos in hanc urbem *tanquam carcerem* incluſere, ad talia vos alliciunt, et cicurant, ut vos ad nutum paratos habeant. Fieri verò, meâ quidem

* P. 68. l. 5. Ἐγὼ δ' οὐδέποτ', οἶμαι] Operæ erit hac de re et Criticorum principem Longinum audire diſputantem, π. ὕψους, §. 44, ubi, ſub alienâ perſonâ ſuam declarans ſententiam, *cæteras quidem artes in ſervile ingenium cadere poſſe* confirmat; *eloquentiam nunquam*. S.

quidem ſententiâ, nequaquam poteſt, ut magnum aliquid generoſumve ſentiant ii, qui parvis ac vilibus rebus occupantur: nam qualiacunque hominum ſtudia fuerint, talibus eos et animis eſſe præditos neceſſe eſt. Hæc medius fidius haud mirabor, ſi mihi, qui dixerim, plus apud vos nocuerint, quàm ipſis harum rerum auctoribus: neque enim ſemper apud vos omnibus de rebus liberè loqui licet; idque ego vel nunc licuiſſe miror.

10. Quòd ſi nunc ſaltem, moribus iſtis relictis, militare, et ut veſtra dignitas poſtulat, rem gerere volueritis, atque harum domeſticarum opum redundantiâ velut inſtrumento utemini ad externa bona *comparanda*; fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis perfectum aliquod et magnum bonum conſequemini, talibus lucellis repudiatis, quæ cum cibis, quos dant ægrotis medici, conferri poſſunt: etenim *ut* illi neque vires afferunt, neque emori patiuntur; *ſic* et iſta, quæ vos nunc percipitis, neque tanta ſunt ut ſatis magnam ſecum commoditatem trahant, neque vos, iis deſpectis, ad alia converti patiuntur, ſed alimenta ſunt veſtrûm omnium ſocordiæ. Tune ergo mercede

mercede militandum cenſes? inquiet aliquis. *Sanè:* et e veſtigio eandem eſſe ordinationem omnium, Athenienſes, ut emolumenta publica quiſque accipiens, ubicunque civitati opus fuerit, eò ſuam operam ſtrenuè navet. Licet agere otium? Domi commoratus meliori uteris conditione, neceſſitatis expers turpe aliquod ob inopiam admittendi. Incidit hujuſmodi quippiam, quale nunc? His ipſis emolumentis *conductus*, pro patriâ, ut æquum eſt, militabis. Eſtne veſtrûm aliquis extra ætatem *militarem*? Is, quæ nunc extra ordinem capit, nihil rempublicam

P. 69. l. 13. Οὐκεῖν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;] Valente Eubuli lege, capitale fuit ad populum juxta formulas præſcriptas ferre, ut pecunia theatralis in ſtipendia militum impenderetur: licebat tamen impunè verbo tenus ſententiam proferre. Et ne hoc tamen niſi cautiſſimè aggreditur Demoſthenes.

* Ibid. μισθοφορὰν] Invidioſam rem Athenienſibus, *mercedis acceptionem*, quæ ſervorum propriè eſt, callidâ obtectione elevat ac diluit Orator. *Ulp.* S.

Ibid. l. 15. τὴν αὐτὴν σύνλαξιν] *omnium ordinationem eandem eſſe ac militantium:* ſcil. ut militibus, ſic et cæteris officio fungentibus, pecuniam numerandam cenſet. Debebatur enim merces quædam civibus, qui judiciis et conciliis interfuere.

cam adjuvans, ea in æquabili ordine accipiat, omnia inſpiciens et adminiſtrans, quæ ſunt agenda.

11. Ad ſummam, neque detrahens quicquam, neque adjiciens, præter pauca, confuſione ſublatâ, rempublicam in ordinem redegi: eodem, accipiendi, militandi, judicandi, et id agendi quod pro ætate quiſque poteſt, quodque tempus poſtulat, ordine inſtituto. Nuſquam ego dixi, nihil agentibus ea eſſe diſtribuenda, quæ fungentibus officio debentur: neque ipſos deſidere, omnique conſilio deſtitutos otium agere, quòdque alicujus *veſtri imperatoris* peregrini milites vicerint, audire: hæc enim nunc fiunt. Neque reprehendo eos qui reipublicæ inſerviunt: ſed pro vobis ipſi ea debetis agere, propter quæ alios honoratis; neque cedere ſtatione virtutis, Athenienſes, quam vobis majores, multis et glorioſis laboribus partam, reliquerunt. Ferè dixi, quæ conducere putem. Vos autem ea amplectamini, quæ et reipublicæ et vobis univerſis profutura ſunt.

*** Athenienſes Charidemo (qui, licet alienigena eſſet, quippe Oreo Eubœæ oppido oriundus, eorum tamen

tamen exercitui in Helleſponto præfuit) mandarunt Chalcidi, qui pagus Thraciæ eſt, nec longè ab Olyntho diſtat, ſuppetias ferre. Is itaque quater mille pedites, equiteſque centum et quinquaginta illò deduxit; iiſque cum Olynthiorum copiis conjunctis, Pallenen, Macedoniæ peninſulam versùs Thraciam, Bottiamque, regionem Chalcidi confinem, quæque inter alias urbes Pellam quoque regni Macedoniæ caput continebat, populatus eſt.

TOURELLIUS.

LIBANII ARGUMENTUM IN OLYNTHIACAM (*Juxtæ ipſum*) PRIMAM.

OLYNTHUS *Thraciæ fuit urbs: eam Græci tenuerunt, oriundi Chalcide, quod eſt Eubœæ oppidum, Athenienſium colonia. Multa porro et præclara Olynthii bella geſſerunt: Athenienſibus enim reſtiterunt olim, Græciæ principatum tenentibus, atque iterum Lacedæmoniis: et magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas civitates excelluerunt: non parva enim in Thraciâ Chalcidicæ gentis multitudo fuit. Pòſt, initâ cum Philippo rege Macedoniæ ſocietate, Olynthii cum eo primùm Athenienſibus arma intulerunt: obque id Anthemunte oppido accepto, de quo inter Macedonas et ipſos contentio fuerat, itemque Potidæâ, quam Philippus, expugnatam ereptamque Athenienſibus, Olynthiis tradiderat, tandem ſuſpectum habere cœperunt regem, quòd*

et magna ejus ſubitaque incrementa, et parum fidum eſſe ingenium viderent. Obſervato igitur tempore, quo is peregre abeſſet, miſſis legatis pacem cum Athenienſibus fecerunt, in quo ictum cum Philippo fœdus violarunt: pacti enim fuerant, ſe communiter bellum et geſturos cum Athenienſibus, et, ſi aliud viſum eſſet, communiter compoſituros. Philippus autem, jampridem cauſam contra eos quæritans, tum verò hanc nactus, bellum eis, ut fœdifragis, et cum hoſtibus ſuis amicitiæ fœdere conjunctis, infert. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium. Iis Demoſthenes patrocinatur, et opem ferre jubet Olynthiis, quòd in eorum ſalute ſit poſita ſecuritas Athenienſium. Nunquam enim Philippum, ſalvis Olynthiis, in Atticam venturum: Athenienſes autem facultatem habituros eſſe navigandi in Macedoniam, atque in eâ gerendi belli: ſin urbs hæc a Philippo ſubacta fuerit, apertam eſſe viam regi ad invadendos Athenienſes. Negat autem Philippum tam ſuperatu eſſe difficilem, quàm putetur: ut animos contra eum faciat Athenienſibus. Diſſerit etiam de pecuniâ publicâ; ſuadetque, ut a ſpectaculis ad militiæ uſum transferatur. Ac morem, quo Athenienſes quondam ſunt uſi, minùs notum, explicari neceſſe eſt. Cum olim non ſaxeum eſſet apud eos theatrum, ſed ex ligneis tabulis coaſſatum, omneſque locum occupare properarent, et verberibus, et vulneribus etiam interdum, alii alios afficiebant. Quod cum prohibere vellent magiſtratus Athenienſium, venalia fecerunt loca,

ut nemo, niſi binis obolis numeratis, ad ſpectandum admitteretur. Ne verò pauperes eo ſumptu premi viderentur, conſtitutum fuit, ut e publico binos illos obolos quiſque acciperet. Quæ conſuetudo, inde orta, eò uſque proceſſit, ut non eo nomine duntaxat acciperent, ſed prorſus omnem pecuniam publicam diſtribuerent. Unde etiam ad militiam ſegnes facti ſunt: quam enim pecuniam olim propter expeditiones e publico in ſtipendium accipiebant, eam tum in ſpectaculis et feſtis domi partiebantur. Nolebant igitur jam egredi, et ſubire pericula: ſed et legem ſciverant de theatrali hac pecuniâ, quæ mortem minitaretur ei qui autor eſſet, ut ea in veterem ordinem reponeretur, fieretque militaris. Quare Demoſthenes cautè hanc conſilii partem attingit, ſeque ipſe interrogans, Tune jubes, ut hæc militaris fiat? reſpondet, Minimè verò equidem. Atque hæc de theatrali pecuniâ. Diſſerit Orator etiam de urbanis copiis; ipſis civibus eſſe militandum, non (ſicuti ſolebant) per milites peregrinos opem ferendam cenſens: eam enim cauſam eſſe aſſerit, cur res malè geratur.

ARGUMENTUM
OLYNTHIACÆ III.
EX
TOURELLIO.

Hæc oratio, eodem quo duæ ſuperiores titulo inſcripta, in ejuſdem etiam argumenti tractatione generaliter verſatur. Olynthii, vehementer a Philippo preſſi, quibuſque ad illud uſque tempus, conductitiis militibus, malè ab Athenienſibus ſuccurſum fuerat, novas petebant copias, non ex mercenariis, ſicuti antea, et peregrinis conflatas, verùm ipſis Athenienſibus; qui ſincero cum ſuæ gloriæ, tum communis cauſæ, ſtudio animati ſint. Ex hac occaſione Demoſthenes expendit, quanti iis momenti ſit ut Olynthum incolumem ſervent, quippe quæ ultimum ſit ipſarum Athenarum propugnaculum. Quoniam igitur vicini mali formido eorum aliquando induſtriam acuit, quibus ne maxima quidem pericula, modò ſint longinqua, terrorem incutere poſſent; propterea Orator ſummâ vocis contentione aquas clamat, tanquam ad reſtinguendum bellum, cujus jam

jam per Atticam, atque circa ipſius caput ſcintillæ volitant. Deinde, quò certiorem adhuc expeditionis ſucceſſum reddat, quàm neceſſe ſit ut militiæ munera per ſe obeant, oſtendit: poſtremò ut indicet, qua certiſſimè ratione in hujuſce belli apparatum ſumptus poſſint ſuppeditare, rurſus iis de militari pecuniâ inſtat: ad eum verò modum, ex quo intelligatur, prioribus ipſius admonitionibus non eum, quem par erat, ſucceſſum obtigiſſe. Athenienſes, ſub Charete duce, ſubſidio miſerè ſeptendecim triremes, cum bis mille peditibus, equitibus verò trecentis; iiſque omnibus, ſicuti Olynthii petierant, Athenienſibus.

DEMO-

DEMOSTHENIS

OLYNTHIACA III.

Vulgò autem PRIMA.

MULTIS *illud*, Athenienſes, divitiis vos eſſe prælaturos arbitror, ſi, quid e republicâ futurum ſit, explicetur, in his de quibus nunc deliberatis rebus. Quod cum ita ſit, æquum eſt, ut ultro et alacriter eos, qui conſilium dare volunt, audiatis. Etenim non ſolùm ſi quid utile meditatus quis venerit, id licet vobis, cum audieritis, amplecti: verùm etiam veſtræ fortunæ eſſe puto, ut multa quæ ſunt opus,

P. 75. l. 4. ANTI πολλῶν ἂν—χρημάτων] Notat hìc Ulpianus Oratoris artem, qui civibus ſuadere parans, ut pecuniâ reipublicæ causâ cederent, hoc dicto animos eorum jam primùm præoccupavit; dumque ad honeſtam nummorum deſpicientiam hortatur, non tam ſuam quàm auditorum ſententiam proferre videtur.

opus, ſubitò nonnullis in mentem veniat effari; ita ut facile vobis ſit ex omnibus utilia deligere.

2. Præſens igitur occaſio, Athenienſes, tantùm non editâ voce clamat, vobiſmetipſis eſſe curam rerum illarum ſuſcipiendam, ſi modò veſtræ ſalutis rationem habeatis. Nos verò neſcio quomodo mihi eſſe videmur erga illas animati. Sunt autem, quæ mihi quidem videantur, *hæc*: et auxilia jam eſſe decernenda, et quàm celerrimè eſſe comparanda, ut hinc opem feratis, et non idem admittatis, quod etiam priùs; et legatos mittendos eſſe qui hæc dicant, et rebus interſint: quoniam eſt hoc maximè timendum, ne callidus cum ſit homo, et in rebus tractandis ſagax, partim concedendo, ubi res ita tulerit, partim minitando, (qua quidem in parte

P. 76. l. 9. ἐνθένδε] ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως: *hinc* mittendis civibus, non ut antea, mercenario milite alibi conſcribendo.

Ibid. l. 17. ἀξιόπιστος δ' ἂν] Etſi *promiſſis* ejus nulla ſit habenda fides——valet hoc itaque cum ad conflandum Philippo odium, tum ad incutiendum Athenienſibus terrorem.

parte non immeritò illi fides habebitur) partim nos et abſentiam noſtram criminando, de ſummâ rerum intervertat aliquid, et *ad ſeſe* arripiat.

3. Verùm illud peropportunè cadit, Athenienſes, ut quod ſummo Philippi rebus præſidio eſt, idem ſit etiam vobis utiliſſimum. Nam quòd is unus omnia et arcana et aperta moderatur, ac ſimul et dux eſt, et dominus, et quæſtor, et ipſe ubique adeſt exercitui, ad res bellicas celeriter et tempeſtivè conficiendas multùm quidem valet; pacificationi autem, quam is lubens cum Olynthiis faceret, adverſatur. Certò enim ſciunt Olynthii, ſe non jam

* Ibid. l. 19. τὴν ἀπουσίαν τὴν ὑμετέραν] Hinc ait Mountneius palam eſſe, auxilium Olynthiis jam ante fuiſſe decretum, quàm hæc oratio habita fuit: quî enim aliter Philippus Athenienſium *abſentiam* criminari potuit? Reſpondeo, ſententiam iſtam eſſe tantùm hypotheticam: *vereor ne*, ſi abfuerimus, *Philippus hanc abſentiam tanquam anſam reprehenſionis arripiat*. Cæterum facilè inducor ut credam, priuſquam ullam habuiſſet de Olynthiis concionem Demoſthenes, et initam fuiſſe cum eis ſocietatem, et auxilia etiam decreta: ſed auxilia ex conductitiis copiis, non ex civibus Athenienſibus conflata. S.

jam de gloriâ, nec de agrorum aliquâ parte, verùm ne evertatur patria ſua, atque in ſervitutem redigatur, bellum gerere: norunt etiam quomodo cum Amphipolitis egerit, qui urbem ei tradiderant, et cum Pydnæis, qui *urbe* receperant: et omnino infidum quiddam, opinor, rebuſpublicis regia eſt poteſtas; præſertim ſi finitimam regionem colant.

4. His igitur in animis veſtris infixis, Athenienſes, cæteriſque quæ decent omnibus cogitatione comprehenſis, dico vos et lubenter excitari oportere, et bello, ſi unquam aliàs, nunc maximè incumbere, pecuniam alacriter conferentes, et ipſos militantes, et nullâ in re deficientes. Nulla enim jam ratio vobis, nullus prætextus, quo minùs officio fungi velitis, relinquitur. Nam quod omnes jactabatis, Olynthios in Philip-

P. 77. l. 17. ἴσασιν ἃ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας] Philippus, cum Amphipolim et Pydnam proditione ceperat, proditores vel morte vel exilio ſuſtulit. Nihil tamen Olynthi magiſtratibus exemplum profuit. Anno quippe orationes Olynthiacas ſequente, proditionem tam malè remuneratam imitati ſunt, proque eâ eadem ipſi præmia accepere.

Philippum esse concitandos, id ultro nunc accidit; eâque ratione, qua maximè vobis expediat. Nam si vestro impulsu bellum suscepissent, socii fortasse parum firmi, atque ad tempus in eâ sententiâ fuissent. Quoniam autem eum ob illata sibi crimina oderunt, firmas eos probabile est cum eo, propter ea quæ et metuunt, et perpessi sunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda est talis oblata occasio: neque *committendum*, *ut* idem vobis accidat, quod sæpe jam priùs accidit. Si enim, cùm defensis nos Eubœensibus rediremus, aderantque Hierax et Stratocles Amphipolitæ, qui, suggestu hoc conscenso, solvere vos juberent, urbemque suam in fidem recipere, idem a nobis studium curandis commodis nostris datum foret, quod Eubœensium saluti; habuissetis tunc Amphipolim,

P. 79. l. 4. Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες] Vide supra Not. ad p. 12. l. 1.

Ibid. l. 6. Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς] Hi duo legati, Amphipoleös nomine, cui nova a Philippo obsidio imminebat, se suamque urbem in fidem et tutelam Athenienſibus offerebant; qui eos accipere noluerunt, veriti scilicet, ne pacem anno superiori cum Philippo initam dirimerent.

lim, omniaque illa quæ deinde ſecuta ſunt, effugiſſetis negotia. Rurſus, cum Pydnam, Potidæam, Methonem, Pagaſas, cætera (ne ſingulis commemorandis immorer) obſideri nuntiaretur, ſi tum harum urbium vel uni primæ alacriter, et ut decuerat, opem tuliſſemus ipſi, faciliori nunc multòque humiliori uteremur Philippo. Nunc, dum præſentia ſemper amittimus, et futura ſuâ ſponte ſe rectè habitura opinamur, et auximus, Athenienſes, Philippum nos, et tantum effecimus, quantus nemo unquam rex fuit Macedoniæ. Nunc autem venit occaſio. Quæ? hæc quam offerunt Olynthii ultro civitati, nullâ præteritarum deterior.

5. Ac ſi quis (ut mihi quidem videtur) eorum quæ pro nobis dii fecerunt æquus ſit æſtimator, is, tametſi multa non ita ſint ut oportuit, magnam tamen ipſis gratiam habeat neceſſe eſt: idque meritò. Nam quòd multa bello amiſimus, id negligentiæ noſtræ acceptum referre jure quis poſſit: quòd autem neque olim hoc factum, et oſtenſa jam nobis eſt quædam ſocietas, quæ hæc momento ſuo libraret, modò uti velimus; divinæ benevolentiæ benefi-

beneficium equidem pronuntiarem. Sed perinde fit ſcilicet ut in partâ pecuniâ; quam ſi qui accepit, etiam tuetur, magnam habet fortunæ gratiam: ſi perdit imprudens, perdit ſimul accepti a fortunâ beneficii memoriam. Sic etiam in rebus gerendis; qui occaſionibus non rectè uſi ſunt, ii tametſi boni quippiam divinitùs obtigit, haud meminerunt: ex ultimo enim eventu, de iis quæ præceſſerunt omnibus, fit plerumque judicium. Quapropter vobis ea quæ reſtant, Athenienſes, magnæ curæ eſſe debent, ut his vitiis correctis, rerum ita geſtarum infamiam diluamus. Quòd ſi hos quoque homines deſtituerimus, Athenienſes, atque ille Olynthum everterit; dicat mihi aliquis, quid *reſtet*, quod illum, quo minùs eat quò velit, remoretur?

6. Nunquis veſtrûm cogitat, Athenienſes, et ſpectat, quibus *tam* magnus evaſit rationibus, infirmus cum eſſet initio, Philippus?

P. 82. l. 3. Αρά γε λογίζεταί τις] De his rebus a Philippo geſtis paucula inveniet lector in argumento primæ Philippicæ ex Tourellio: conſulat autem Diodorum, alioſque hiſtoricos.

lippus? Primùm Amphipoli captâ, deinde Pydnâ, rursus Potidæâ, iterum Methone, postea Thessaliam invasit. Demum, cum Pheras, Pagasas, Magnesiam, omnia suo arbitratu composuisset, in Thraciam abiit. Ibi regum aliis ejectis, aliis constitutis, in morbum incidit: ex eo recreatus, non ad socordiam se deflexit, sed statim Olynthios est aggressus. Ejus autem in Illyrios, ad Pæonas, et adversùs Arymbam, et quò non? prætereo expeditiones. Quid ergo, inquiet aliquis, ista nobis commemoras nunc? Utrumque ut cognoscatis, Athenienses, et sentiatis, tum projicere singulatim semper aliquid rerum, quàm

P. 82. l. 19. πρὸς Ἀρύμβαν] Arymbas Alcetæ Molossorum regis filius erat, fraterque Neoptolemi, ex quo nata est Olympias, Philippi uxor. Mortuo Alcetâ, inter fratres contentio orta est de imperio dividendo. Arymbas natu major, et hæres unicus ac legitimus fuit. Philippus tamen auxilium socero suo tulit, effecitque tandem ut Arymbas regnum cum Neoptolemo partiri cogeretur. Primam hanc injuriam gravior insecuta est: mortuo enim Arymbâ, tam benè Philippo successerunt ejus vel minæ, vel versutiæ, ut Molossi Æaciden Arymbæ filium pellerent, et Alexandrum filium Neoptolemi totius Epiri regem solum constituerent.

quàm non expediat; tum ſtudium illud negotia faceſſendi, quo erga omnes utitur, et in quo vitam agit Philippus, præ quo fieri non poteſt, ut rebus geſtis contentus, in otio ſe contineat. Quòd ſi ille in eâ ſententiâ erit, præſentibus ſemper majus aliquod conficiendum eſſe; vos autem, nullius rei curam eſſe gnaviter ſuſcipiendam; conſiderate, quis tandem harum rerum exitus ſperandus ſit. Quis veſtrûm, per deos, adeò ſimplex eſt, qui neſciat, bellum illinc ad nos perventurum, ſi neglexerimus? Verùm id ſi fiat, vereor, Athenienſes, ne quemadmodum ii, qui temere pecuniam magno fœnore mutuò ſumunt, atque illâ pauliſper locupletati, poſt etiam patrimoniis evertuntur, ſic et nobis ſegnitiem noſtram magno conſtitiſſe appareat; et dum ad voluptatem omnia referimus, in neceſſitatem tandem veniamus multa, eaque gravia, quæ minimè

P. 83. l. 5. συζῇ] *cum qua vivit:* id eſt, quæ individua ejus comes eſt, in qua omne ſuum ſtudium et ætatem conſumpſit. Συμβιῶναι idem valet quod συζῆν, ut in oratione de coronâ, §. 78. ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ.

mè vellemus, faciendi; deque agris noſtris periclitemur.

7. Ac reprehendere quidem, dixerit forſan aliquis eſſe facile et cujuſvis; quid autem his de rebus ſtatuendum ſit, pronuntiare, id eſſe conſiliarii. Ego verò non ſum neſcius, Athenienſes, ſæpenumero vos non iis qui ſunt in culpâ, ſed his qui poſtremi ſententiam dixerint, iraſci, ubi quid ex ſententiâ non evenerit: non tamen arbitror mihi, de propriâ meâ ſalute cogitanti, eſſe diſſimulandum, quod e re veſtrâ futurum eſſe ducam. Cenſeo igitur, duobus vos oportere modis rebus ſuccurrere, tum urbes ſuas Olynthiis ſervando, et milites qui id agant, mittendo; tum regnum ejus vaſtando, et triremibus, et militibus aliis. Quòd ſi alterutrum neglexeritis, vereor ne irrita ſit futura expeditio veſtra. Sive enim agrum ſuum a vobis diripi vexarique paſſus, ipſe interim Olynthum ſubegerit, facilè domum reverſus ſua defendet: ſive præſidia vos duntaxat Olynthum miſeritis, videns rem domi in tuto eſſe, aſſidebit et incumbet negotiis, ſuperabit morâ tandem obſeſſos. Auxilia igitur et magna

et

et bipertita esse oportet. Ac de auxiliis hæc statuo.

8. Quod autem ad pecuniam comparandam attinet, est, Athenienses, pecunia vobis, est quanta aliorum mortalium nemini, militaris: eam verò vos, sic ut vultis, capitis. Quam si militantibus restitueritis, nullâ aliâ pecuniæ comparandæ ratione opus erit: sin minùs, opus erit; vel nulla potiùs satis erit ratio. Quid igitur? dicat aliquis, tune decretum scribis, ut ea sit militaris? Non ego, per Jovem. Puto quidem exercitum conscribendum esse, et hanc pecuniam esse debere militarem, et unam esse rationem, eandem, et accipiendi et faciendi quæ oporteat. Vos autem ita temere eam, nullo publico emolumento

P. 86. l. 6. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι] Frustra hîc litem movet Mountneius, cum neget Oratorem capitis se periculo subducere voluisse ope discriminis illius, quod evidentissimè intercedit inter voces γράφειν et ἡγεῖσθαι. Lex enim eadem, quæ pœnam denuntiavit in παράνομα γράφοντας, eos qui decretum legemve tulerint legibus contrariam, omnibus Athenienſibus τῷ συμβουλεύειν, liberè sententiam suam *dicendi* potestatem concessit. *Censeo quidem hæc decerni oportere;*

lumento, in feſta impenditis. Reliquum igitur id eſt, ſcilicet, ut omnes *tributum* conferant: ſi multis opus erit, multum: ſin paucis, parum. Opus autem *omnino* eſt pecuniis, nec ſine his quicquam poteſt ritè adminiſtrari. Indicant etiam alias alii comparandæ pecuniæ rationes: e quibus eam vos eligetis, quæ maximè conducere videbitur: et rerum curam, dum occaſio adeſt, ſuſcipite.

9. Illud etiam eſt operæ pretium cogitare et reputare, quo in loco nunc ſint res Philippi. Neque enim iſtæ (ut videtur, et dicat fortaſſe aliquis, qui negligenter rem expendat) comptè pulcherrimèque ſeſe nunc habent: neque intuliſſet ille hoc bellum unquam, ſi gerendum fore cenſuiſſet: nam tum primo ſtatim impetu ſe omnem rem confecturum ſperabat; quam ſpem falſam habuit. Hoc igitur primùm illum turbat, cum præter expectationem evenerit, et magnam illi movet ægritudinem.

re: periculum autem, quod ex decreto ſcribendo *naſcatur, æquum eſt ut ille in ſe ſuſcipiat, qui legem damnoſam tulit:* quod ait ſupra Noſter, p. 57. ult.

S.

nem. Deinde res etiam Theſſalorum. Nam hæ quidem, naturâ nimirum, et ſemper, omnibus erant mortalibus infidæ: quales autem fuerunt, tales eas nunc et ille cum primis experitur. Decreverunt enim *Theſſali* Pagaſas ab eo repoſcere, et Magneſiam muniri vetuerunt. Præterea quoſdam audivi egò, qui dicerent, non commiſſuros ampliùs Thebanos, ut ille portoriis ipſorum et vectigalibus perfruatur: commune etenim Theſſalorum inde oportere ſuſtentari, non ea Philippum intercipere. Quòd ſi hac privatus fuerit pecuniâ, in arctum admodum ei ſtipendia peregrini militis redigentur. Jam Pæonem, et Illyrium, cæteros denique omnes, exiſtimandum eſt ſui juris et liberos,

P. 87. l. 13. Ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν] Theſſalorum fluxa fides ſæpius notata etiam in proverbium ceſſit. [* Noſter contra Ariſtocratem, (p. 743. Wolf.) ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἐδένα πρεσβύκαλε πώποτε τῶν φίλων· Θετταλοὶ δὲ ἐδένα πώποθ' ὄντινα οὔ. Duo protulit exempla iſtius perfidiæ Luccheſinius. Mardonio ac Perſis duces fuerunt, in Atticam invadentibus; et (2.) ingenti prælio apud Tanagram Bœotiæ commiſſo, Theſſali, Athenienſibus relictis, in Lacedæmoniorum tranſierunt partes, teſte Thucyd. l. 1. S.]

quàm ſervos, eſſe malle. Inſueti enim ſunt cuiquam parere, et homo importunus eſt, ut aiunt: neque profectò id incredibile fortaſſis eſt. Immerita enim proſperitas ſtultis occaſionem præbet a conſilio diſcedendi: quare ſæpe videtur parta tueri bona eſſe difficilius, quàm parare. Oportet igitur vos, Athenienſes, importunum illi tempus vobis opportunum exiſtimantes, ſtrenuè rebus ſubvenire, miſſis quò fuerit opus legatis, et voſmet ipſos militare, et alios omnes concitare: hoc *præſertim* reputantes, ſi talem contra nos Philippus teneret occaſionem, et bellum prope noſtros fines oriretur, quàm cupidè putatis eum in nos invaſurum? Et nonne pudeat vos, ſi nec ea, quæ ipſi ſuſtineretis, ſi poſſet ille *inferre*, datâ occaſione facere audeatis?

10. Præterea ne hoc quidem vos fugiat, Athenienſes, nunc optionem dari vobis, utrùm vos illic oporteat bellum gerere, an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manſerint incolumes, vos illic pugnantes, cum illius regnum vaſtabitis, tum ſecurè hac veſtrâ terrâ fruemini:

mini: ſin illa Philippus occuparit, quis eum porro huc ire prohibebit? Thebani? ne ſit dictu nimiùm grave; unà etiam irrumpent expeditè. An Phocenſes? qui ne ſua quidem poſſunt tueri, niſi vos opem feratis. An alius quiſpiam? At hercule nolet. Omnium certè abſurdiſſimum fuerit, ſi, quæ nunc etiam cum ſtultitiæ reprehenſione tamen eloquitur, ea datâ poteſtate non faceret. Quantum autem interſit, hîc an illic bellum geratur, verbis nihil opus eſſe arbitror.

P. 89. l. 19. Θηβαῖοι; μὴ λίαν στικρὸν] Thebanorum in Athenienſes odii cauſas jam aſſignavimus. Vid. Not. p. 55. ult.

Ibid. penult. Αλλὰ Φωκεῖς;] Per longum tempus re malè geſtâ in bello ſacro, quod necdum erat finitum, Phocenſes valde fuerunt debilitati. Philomelus et Onomarchus ipſorum duces infeliciter perierant. Phayllus, et poſt hunc Phalecus, fortunâ non magis ſecundâ utebantur. Adeò ut Phocenſes non ſuccumbere non potuiſſent, niſi iis Lacedæmonii et Athenienſes auxilia identidem miſiſſent.

P. 90. l. 2. Η ἄλλος τις;] Theſſalos tacuit, quia eos a Philippo alienos eſſe jam oſtendit; et in Athenienſium amicitiam idcirco propenſiores videri poterant.

tror. Si enim oporteret vos ipſos triginta duntaxat dies foris eſſe, et quæ alendo ſunt exercitui, ea e noſtri agri proventibus petere, etſi nullus inquam hoſtis in eo verſaretur, majus arbitror damnum accepturos fore eos veſtrûm qui agros colunt, quàm ex univerſis *accepiſtis* belli ſuperioris impenſis. Quòd ſi quæ hoſtiles copiæ venerint, quantum exinde damnum fore putetis? Accedet contumelia, atque inſuper ipſius rei dedecus, quod nulli cedit malorum, ſapientium ſaltem judicio.

11. Quare omnia hæc ante oculos habentes, univerſi opem ferre, et bellum illuc amoliri debent: divites, ut pro multis, quæ deûm benignitate poſſident, pauca impendentes, reliquis ſecurè fruantur: juvenes, ut in Philippi regno partâ bellandi peritiâ, formidabiles incolumis patriæ cuſtodes fiant: oratores, ut in reddendis rationibus adminiſtrationem ſuam facilè tueri poſſint. Nam ut eæ res erunt, quæ

P. 90. l. 15. τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον] Bellum, ſcilicet, in Thraciâ factum de Amphipoli recuperandâ: quod Æſchines, in oratione de falsâ legatione, 1500 talentis conſtitiſſe ait.

quæ vobis evenient, ita et vos de actis eorum judicabitis. Quæ utinam bonæ ſint, uniuſcujuſque gratiâ!

*** Philippus anno inſequenti Olynthum cepit. Eam omnia Athenienſium ſubſidia et conatus a domeſticis ipſius hoſtibus tueri non poterant: duo enim ejus cives, Euthycrates et Laſthenes, eam prodiderunt. Ita Philippus, largitionibus viâ factâ, miſeram urbem ingreditnr, diruitque; partem civium ſervitùti addicit, partem venumdat; neque aliter quàm crudeliori mortis genere proditores a cæteris diſtinguit. Olynthii, ſicuti jam annotavimus, Philippi indignationem ſubierant, quòd duos fratres ejus, qui ex altero conjugio ‡ ei ſupererant, per miſericordiam receperant. Eorum ſcilicet, quaſi competitorum, pertæſus, quippe quos in partem regni Macedonici ipſa quodammodo natura vocare videbatur, ſe prorſus ab iis liberare voluit, ſicuti antea tertium de medio ſuſtulerat; atque ita demum feras animi ſui ſuſpiciones tranquillavit. Igitur Olynthum obſidet, expugnat, exſcinditque; fratres olim deſtinato ſupplicio tradit; prædâque ingenti pariter et parricidii voto fruitur.

TOURELLIUS.

‡ Amyntas Philippi pater ex Eurydice tres filios ſuſcepit, Alexandrum, Perdiccam, et Philippum Alexandri Magni patrem; filiam etiam Euryonem: ex Cygneâ autem Archelaum, Archideum, Menelaum.

LIBA-

LIBANII ARGUMENTUM IN ORATIONEM DE PACE.

CUM *bellum Amphipolitanum diu duraſſet, pacem tam Philippus quàm Athenienſes expetiverunt: Athenienſes, quòd fortunâ in eo utebantur adversâ: Philippus, quia præſtare cupiebat ea, quæ tum Theſſalis, tum Thebanis promiſerat. Pollicitus autem fuerat Thebanis, ſe Orchomenum et Coroneam, Bœotiæ oppida, eis traditurum: utriſque, ſe Phocenſe bellum confecturum. Id quod ab eo fieri non poterat, dum hoſtes haberet Athenienſes. Nam priùs etiam in Phocidem impreſſionem facturus, quia Athenienſes claſſe circumvecti, eas quæ Pylæ (a nonnullis etiam Thermopylæ) vocantur, occuparant, regionis aditu prohibitus fuerat.*

Nunc,

Nunc, pace factâ cum Athenienſibus, obſiſtente nemine, intra Pylas progreſſus, gentem Phocenſem funditus everterat, locumque Phocenſium inter Amphictyonas, illorumque in concilio ſuffragia, a reliquis Græcis acceperat; et legatos etiam ad Athenienſes miſerat, poſtulans, ut et ipſi idem ratum haberent. Demoſthenes igitur monet, eſſe concedendum: non quòd rem ipſam probet, aut juſtum eſſe dicat, ut Macedo Græci concilii ſit particeps; ſed metuendum eſſe affirmat, ne totius Græciæ infeſtis armis oppugnentur: Athenienſibus enim alios aliis de cauſis eſſe infenſos, qui communi conſilio ipſos invaſuri ſint. Communem hanc (inquit) occaſionem dabimus contra nos, quòd ſoli hi ſumus, qui decretis Amphictyonum intercedamus: proinde conſultius eſt tueri pacem (præſertim Philippo intra Pylas progreſſo, Atticæque invadendæ poteſtatem nacto) quàm ob rem tantillam tantum adire periculum. Hæc oratio inſtituta quidem fuiſſe, ſed habita eſſe in publico mihi non videtur: cum Orator, in Æſchinis accuſatione, de hoc etiam eum inter cætera criminetur, quòd autor fuerit, ut Amphictyonica Philippo dignitas decerneretur; eâ cum de rè nemo alius referre auderet, ne Philocrates quidem, omnium impudentiſſimus. Quòd ſi ipſe hæc ſuaſiſſet, haud utique Æſchinem ob hæc eadem culparet. Satis igitur apparet, eum ſuſpicionem veritum, ne Philippi ſtudioſus, et largitionibus a rege corruptus, ſententiam hanc

dixiſſe

dixiſſe videretur. Nam et in hac ipsâ oratione talem quandam ſuſpicionem amovere nititur, dum ſe ut patriæ amantem, et ab accipiendis muneribus abhorrentem, commendat.

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURELLIO.

EOSDEM *duces in hac oratione collocandâ, quos et in cæteris, ſecutus ſum. Habita eſt, ſecundùm eos, Archonte Archiâ, anno regni Philippi quindecimo, Olympiadis centeſimæ octavæ tertio. Confecto bello ſacro, Philippus Amphictyonas convocavit, quibus bis in anno convenire mos fuit; vere nempè Delphis, et autumno Thermopylis. Ibi in concilium ſuum Philippum poſteroſque ejus cooptarunt, in Phocenſium locum ſuffectos, quos, ob templi Delphici violationem, jure ſuffragii privarant. Athenienſes, quamvis et ipſi in Amphictyonum numero eſſent, attamen huic rei minimè ſe immiſcebant. Forſan de induſtriâ abfuerunt, ne præſentes comprobaſſe viderentur: vel, quod veriſimilius eſt, Philippus, ad omne impedimentum præca-*

præcavendum, eos ſolos ex Amphictyonibus, quos ſibi favere noverat, tumultuosè congregavit. Utcunque erat, rem ſolertiâ ſuâ tandem effectam dedit, et in numerum Amphictyonum relatus eſt. Fieri tamen potuit, ut hac de re lites moveantur; utpote quæ nec palam nec ritè facta fuerit. Ut igitur decretum iſtud auctoritate ſuâ confirmarent, omnes qui ubique erant Amphictyonas legatis miſſis rogavit, et inter cæteros, Athenienſes. Quam rem non eſſe e rep. ut abnuerent, gravibus jam Noſter et firmis argumentis comprobat: ſic enim et novum illum Amphictyonem, ſocioſque ejus omnes, in ſe concitent neceſſe eſt. Libanius, *et eum ſecutus* Photius, *nunquam publicè habuiſſe hanc orationem arbitrantur Demoſthenem: quoniam in eâ iſtud ipſum conſilium probat, cujus poſtea Æſchinem auctorem fuiſſe dixit, eumque ideo imprudentiæ et perfidiæ reum habuit. Verùm præterquam quòd non eſſe auſum orationem a ſe ſcriptam pronuntiare, abhorreat illud quidem longiſſimè a moribus Oratoris noſtri, (qui ſemper ſententiam ſuam palam liberèque profiteri ſolitus ſit;) præterquam quòd non minus haberet culpæ oratio ſcripta, et in omnium manibus verſata, quàm ſi pro roſtris pronuntiata fuiſſet; notandum eſt Demoſthenem non illud hîc ſuadere, aut tueri, quod poſtmodum Æſchini vitio vertit; ſed monere tantùm cives, ne dum pertinaciter obſiſtant decreto, prope omnium Amphictyonum ſuffragiis ſancito, temere ſe in pericula maxima injiciant:*

injiciant: ſapientium quippe eſſe, temporibus aliquando cedere, ne graviora ſuſcipiantur incommoda. Adde quòd longè etiam aliud ſit, ad aliquod agendum impellere, in qua causâ eſt Æſchines; et ut jam factum toleretur, hortari; quomodo fecit Demoſthenes. Utcunque ſe res habeat, orationem quidem ipſam a Demoſthene fuiſſe ſcriptam conſtat: et (quod nobis ſatis ſit) digna eſt, quæ ab illo proficiſcatur. Neque immorando in re tam parvâ, aut lectorem fatigandum, aut legendi cupiditatem minuendam, puto.

DEMO-

DEMOSTHENIS

ORATIO

DE PACE.

1. VIDEO, Athenienſes, præſentem rerum ſtatum multis urgeri difficultatibus et turbis: non eò tantum, quòd multa per incuriam ſunt amiſſa, et bene de eis dicendo nihil proficitur; verùm ob illud etiam, quòd de reliquis nullâ ex parte omnes quid expediat, conſentiunt; ſed hi ſic, illi aliter opinantur. Rem autem naturâ ſuâ moleſtam ac difficilem, conſilium dare, vos multò difficiliorem effeciſtis, Athenienſes. Nam cum cæteri mortales ante rem *geſtam* conſilium quærant, vos, re jam perfectâ, id facere ſoletis. Ex quo, per omne tempus quod ego meminerim, accidit, ut is ſanè, qui delicta veſtra reprehenderet, laudetur, verè-

que

que dicere videatur; negotia verò, eaque de quibus deliberatio inſtituitur, vos effugiant. Quæ quanquam ita ſunt, tamen arbitror, et quia hoc perſuaſum habeo, ſurrexi, me, (ſi poſito tumultu et partium ſtudio, audire velitis, ſicut de republicâ tantiſque negotiis deliberantes oportet) ea poſſe et dicere et ſuadere, per quæ et rerum ſtatus emendetur, et amiſſa recuperentur.

2. Cum verò ſatis ſciam, Athenienſes, ſemper expedire plurimùm apud vos (ſi quis modò audeat) ea quæ ante dixerit, repetere, ac de ſemetipſo verba facere; ego tamen id adeò moleſtum et odioſum eſſe puto, ut quanquam neceſſarium video, tamen ab eo abhorream. Puto autem vos de his quæ nunc dicam, rectiùs judicaturos, ſi pauca, priùs aliquando a me dicta, in memoriam revocetis. Ego, Athenienſes, primùm, cùm vobis, turbato Eubœæ ſtatu, quidam ſuaderent, ut opem Plutarcho

P. 96. l. 7. βοηθεῖν Πλουτάρχῳ] Plutarchus ille Eretriæ tyrannus, (nobilis in Eubœâ civitatis) contra conatus quoſdam Philippi, qui in hac inſulâ turbas

Plutarcho ferretis, bellumque ignobile et ſumptuoſum ſuſciperetis, primus et ſolus pro concione repugnavi, et tantùm non diſcerptus ſum ab iis qui, parvi lucelli causâ, in multos et magnos vos errores vellent inducere. Deinde brevi tempore interjecto, ſimul ac vos et ignominiam reportaſtis, et iis injuriis affecti eſtis, quibus nulli hominum unquam, ab iis quibus opem tulerant, comperiſtis omnes et horum conſiliariorum improbitatem, et utiliſſima ſuaſiſſe me. Poſt iterum, Athenienſes, cum perſpexiſſem hiſtrionem Neoptolemum

bas jamdudum excitarat, Athenienſium auxilium petierat. Dein verò partibus Philippi, ut videtur, conciliatus, arma in eos vertit, qui opem laturi venerant. At dux horum Phocion, hac perfidiâ minimè perterritus, Macedonas prælio devicit, et Plutarchum inſulâ ejecit. Moloſſus in ejus locum ſuffectus, ſuperatus a Philippo, et captus fuit. Et ſub hoc tempus, inſula ferè tota in Philippi ditionem videtur deveniſſe.

P. 96. penult. Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν] Hic et tragœdiarum ſcriptor nobilis fuit; etſi appellatione minùs honorificâ eum deſignet Orator. Quin et hiſtriones ſummâ apud Græcos gratiâ fuere, et ad reipublicæ munia ſæpiſſimè provecti. Hic ipſe Neoptolemus e decem legatis erat, ad fœdus cum Philippo faciendum miſſis.

optolemum per ſpeciem ſuæ artis quidvis impunè agere, mala verò moliri maxima reipublicæ, reſque veſtras adminiſtrare et dirigere in Philippi *commoda*; prodii, idque vobis expoſui, nullo privato, vel odio, vel calumniandi impulſus ſtudio, quemadmodum facta quæ ſecuta ſunt declararunt. Atque in his, non jam Neoptolemi defenſores (neque enim unus fuit) reprehendam, ſed vos ipſos. Nam ſi tragœdorum in Bacchi *theatro* ſpectatores fuiſſetis, non de ſalute reipublicæ ſermo eſſet habitus, nequaquam vel eum tam æquis, vel me tam infenſis animis audiſſetis. Atqui hoc ſaltem vos opinor nunc univerſos ſenſiſſe, eum, qui tum ad hoſtes profectus eſt, ut (quod dicebat) coactis quæ ſibi illic erant debitæ pecuniis, atque huc reportatis, publica munera obiret, quique hac oratione plurimùm eſt uſus, iniquum eſſe accuſari eos, qui illinc opes ſuas in patriam inveherent, *eum, inquam*, cum primùm factâ pace tutò id fieri licuit, quæ hîc bona immobilia poſſedit, vendidiſſe, pecu-

P. 98. l. 4. οὐσίαν φανερὰν] Bona in duas ſpecies diviſerunt Athenienſes: ἀφανὴς οὐσία, καὶ φανερά. Hoc nomine vocabant agros, fundos, prædia; illo autem, nummos, mancipia, et ſimilia.

niam properè ad illum profectum avex iſſe.

3. Itaque duo hæc, quæ prædixi ego, teſtantur habitas tum orationes fuiſſe veras et rectas, talia *cum eſſent*, qualia ego ea pronuntiaram. Tertium, Athenienſes, et hoc quod unum reſtat, locutus, ſtatim de iis rebus, quarum causâ ad dicendum progreſſus ſum, verba faciam. Cum nos legati, exacto de pace jurejurando, rediiſſemus, et quidam pollicerentur, fore ut Theſpiæ et Platææ inſtaurarentur,

P. 98. l. 12. Ηνίκα τὰς ὅρκους] Legationem illam ſecundam intelligit, quam ipſe, Æſchines, aliique octo obiere, cum jam Cteſiphon et Phrynon Athenienſibus renuntiaverant, Philippum pacis ſtudioſum et reipublicæ amicum eſſe. Et hîc Æſchinem præcipuè perſtringit Orator.

Ibid. l. 15. Θεσπιὰς τινῶν καὶ Πλαταιὰς ὑπισχνεμένων οἰκισθήσεσθαι] Thebani, duce Epaminondâ, Theſpiam ſolo æquaverant. Platææ excidium bis paſſæ erant. Primò, cum Archidamus, rex Spartanus, Platæenſes coegit in fidem ac poteſtatem ſuam ſe dedere; anno quinto belli Peloponneſiaci. Thebani, tunc temporis Spartanorum ſocii, ut exterminarentur impetrarunt. Pace Antalcidæ denuò reſtituti, rebus ſecundis non diu fruebantur: annis quippe

rarentur, Philippum autem Phocenſes, ſi in ſuam poteſtatem redigat, conſervaturum, ac Thebanorum civitatem diſſociaturum, Oropum veſtrum futurum, et Eubœam pro Amphipoli vos recepturos: cum denique plures ejuſmodi ſpes et fal-

quippe tribus ante pugnam Leuctricam, ad priſtinam miſeriam redacti ſunt a Thebanis, eò quòd arma conſociare cum illis contra Spartanos recuſarunt.

* Ibid. l. 19. διοικιεῖν] Pro διοικίσειν, rectè habet Editio Pariſ. Quî enim inter verba illa *σώσειν*, *ὑπάρξειν*, &c. quæ *futuri* ſunt temporis, interponi potuit τὸ διοικεῖν, quod *præſens* tempus deſignat? Quæ autem τῷ διοικεῖν ſubjicienda notio ſit, declarat Noſter in oratione π. παραπρ. §. 8. (p. 297. Wolf.) ubi idem Philippi promiſſum his verbis enuntiatur: δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, ὑμᾶς——Θήβας μὲν πολιορκεμένας αὐτὰς καθ' αὑτὰς, χωρὶς τῆς ἄλλης Βοιωτίας, ἀκήσεσθαι. *paucis vos diebus audituros, Thebas ſolas, abſque reliquâ Bœotiâ, obſideri.* Renuntiaverat igitur civibus ſuis Æſchines, Philippum ſibi cæteriſque legatis Athenienſibus ſeorſim, et *clam Thebanis*, promiſiſſe, ſe Thebas διοικιεῖν, h. e. a reliquâ Bœotiâ *diſſociata, compreſſurum.* S.

Ibid. τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν,] Themeſion Eretriæ tyrannus Athenienſes hac urbe privarat, an. 3. Olymp. 103. atque eam poſtea Thebanis dederat: unde ſæpiùs de eâ ortæ ſunt inter has civitates inimicitiæ.

lacias *jactarent*, quibus vos inducti, neque utilitatis, neque æquitatis, neque dignitatis veſtræ habitâ ratione, Phocenſes deſeruiſtis: *hæc inquam cum fierent*, apparebit me in horum nullo vel ſtruxiſſe fraudem, vel *aliquid* tacuiſſe; ſed prædixiſſe vobis (idque haud dubiè meminiſtis) me talia neque ſcire, neque expectare, ſed nugari eum cenſere, quicumque talia profiteretur. Hæc igitur omnia, quæ me rectiùs quàm alios prævidiſſe conſtat, neque, Athenienſes, ſingulari meæ ſolertiæ adſcribam, neque arroganter prædicabo, aut ob aliud quicquam me intelligere et præſagire profitebor, quàm propter hæc, quæ vobis exponam, duo. Primùm, Athenienſes, ob fortunam; quam ego omni hominum ſagacitate et ſapientiâ potiorem video: deinde, quòd gratìs negotia judico et conſidero; neque ullum emolumentum iis, quæ ego publicè aut gero aut dico, oſtendere quiſquam poteſt appenſum. Rectà igitur, ſi quod ineſt rebus bonum publicum, in oculos meos incurrit. Quòd ſi verò in utramvis partem, veluti in trutinam, argentum ſuperinjeceris, abit ſtatim deorsùm, et deliberantem ſimul animum ad

ſeſe

ſeſe rapit; neque jam ampliùs aut rectè, aut ſincerè, ullâ de re deliberare poteſt ille, qui iſtuc fecerit.

4. Unum igitur in primis tenendum eſſe dico: ut ſive quis tributa, ſive ſocios, ſive aliud quippiam reipublicæ velit adſciſcere, id ſalvâ eâ quam agimus pace conficiat: non quòd admirabilis illa ſit, aut e veſtrâ dignitate: ſed qualis qualis eſt, opportunius utique rebus veſtris fuiſſet, non confeciſſe, quàm confectam nunc a vobis diſſolvi. Multa enim projecimus, quæ cum eſſent integra, bellum illo tempore tutiùs a nobis atque faciliùs, quàm nunc, conflari poſſet. Deinde proſpiciendum, Athenienſes, ne his qui nunc conventum agunt, ac ſe Amphictyonas dicunt, neceſſitatem ſimul cauſamque injiciamus belli communis contra vos *ſuſcipiendi*. Ego enim, ſi inter nos et Philippum oriretur denuò bellum ob Amphipolim, aut aliam aliquam privatam controverſiam, quæ neque Theſſalos, neque Argivos, neque Thebanos reſpiceret, non puto vobis horum quemquam bellum illaturum; ac minimè omnium, (ne verò quiſpiam obturbet, priuſquam audierit) Thebanos:

Thebanos: non quòd nobis cupiant, aut nolint a Philippo gratiam aucupari: ſed optimè norunt, (utcunque eos hebetioris eſſe ingenii quiſpiam dicat) ſi bello nobiſcum implicentur, mala quidem omnia ad ſeſe perventura, utilitates autem alium *otiosè* deſidentem intercepturum. Nunquam igitur eò ſeſe præcipitabunt, niſi communis fuerit origo et cauſa belli. Nihil etiam nos, ſi cum Thebanis denuò propter Oropum, aut privatum emolumentum aliquod, belligeremus, cladis accepturos arbitror. Puto enim eos noſtrûm alterutri auxilium quidem laturos, ſi quis in noſtram ditionem invadat; cum neutro autem ad alterum oppugnandum arma conſociaturos. Nam fœdera quidem ita comparata ſunt, quemadmodum et animo reputaret aliquis; reique natura ſic ſe habet: non perinde quiſquam vel nobis vel Thebanis bene cupit, ut ſimul et incolumes eſſe

* P. 101. l. 14. ἀναισθήτους εἶναι] Notum eſt illud,

Bœotûm in craſſo jurares aëre natum. S.

* Ibid. l. 17. ἕτερος καθεδεῖται] Spartam quidam, ego Philippum intelligo. S.

ſe nos, et aliis imperare velit : ſed incolumitatem omnes, ſui causâ, nobis optant ; ut verò alterutri, potiti victoriâ, ipſis dominentur, nemo.

5. Quid igitur exiſtimo formidabile ? et quid vobis eſſe dico providendum ? Ne bellum hoc, quod agitatur, communem occaſionem, communemque omnibus criminandi anſam ſuppeditet. Nam ſi Argivi, et Meſſenii, et Megalopolitæ, et reliquorum quidam Peloponnenſium, qui cum his conſentiunt, ob noſtram illam ad Lacedæmonios de fœdere legationem, et quia quorundam ab his

P. 102. l. 18. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν, καὶ Μεσσήνιοι] Fractis Spartæ opibus a Thebanis, civitates, quæ antea ei paruerant, ſe in libertatem vindicarunt. Hinc ortæ controverſiæ adhuc durabant : in quibus Spartani Athenienſes habuere ſibi adjutores.

P. 103. l. 1. τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν] Lacedæmoniis ſcilicet in animo erat, haſce civitates in priſtinam ſervitutem repetere. Itaque cum Tourellio vertimus ἐκδέχεσθαι, *fautores eſſe*. Secundùm Suidam, vel fortior eſt iſta vox : ἐκδέχεσθαι (inquit ille) eſt, *aliquid ab altero accipere, quod ipſe deinde ſuſcipias*. Wolfius illud ἐκείνοις de Argivis intelligit, et locum hoc modo vertit, *propter acta quædam ſua impedita*. Sed concinnior videtur interpretatio prior.

his actorum fautores visi sumus, hostili erga nos animo erunt; si Thebani, nobis ut aiunt infensi, inimiciores etiam fient, quòd ab eis actos in exilium tuemur, et nostras adversùs eos inimicitias omnibus modis declaramus; si Thessali, quòd Phocensium exules protegimus; si Philippus, quòd sibi Amphictyonum consessum denegamus: metuo, ne omnes, privatis quique offensis irritati, commune in nos inferant bellum, Amphictyonum decreta prætendentes; ac deinde perducantur singuli, ut etiam contra suam utilitatem nos oppugnent; id quod etiam Phocensi bello usu venit. Nec enim hoc scilicet ignoratis, nunc Thebanos, et Philippum, et Thessalos, quamvis non eadem singuli potissimùm urgerent, eadem tamen omnes perfeciſſe. Nam Thebani Philippum, ne penetraret atque anguſtiis potiretur, prohibere non potue-

* P. 103. l. 5. τὰς παρ' ἐκείνων φεύγοντας] Philippus, finito sacro bello, vastatâque Phocide, quas urbes Phocenses in Bœotiâ tenebant, Thebanis dedit; et inter eas Orchomenum et Coroneam. Harum igitur incolæ, veriti ne se Thebani in servitutem adducerent, Athenas confugerunt, atque humaniter excepti sunt. *Lucchef.* S.

potuerunt; nec obſiſtere, quo minùs is ipſorum laboris, poſtremus *quamvis* veniens, gloriam habeat. Nunc enim Thebani, quod ad poſſeſſionem atque acquiſitionem regionis attinet, rem ſanè præclarè geſſerunt: ſin honorem et gloriam ſpectes, turpiſſimè: niſi enim Philippus Pylas occupaſſet, nihil habituri fuiſſe viderentur. Neque verò hæc eis propoſita fuerunt: ſed quia Orchomeno et Coroneâ potiri cupiebant, neque tamen poterant, ideo hæc omnia tolerarunt. Philippum itaque, ſunt qui dicere audeant, noluiſſe Thebanis Orchomenum et Coroneam tradere, ſed coactum dediſſe. Ego verò hos valere jubeo: illud autem ſcio, non magis ei hæc curæ fuiſſe, quàm ut aditum Thermopylarum occuparet, eamque gloriam conſequeretur, ut bellum illud ſuis armis repreſſum diceretur, utque ſuo arbitratu Pythia adminiſtraret: atque hæc fuere, quorum ille deſiderio potiſſimùm æſtuabat. At Theſſali neutrum horum voluerunt,

P. 104. l. 5. πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι, κάλλιστα πεπρακέναι] Univerſa quippe Phocis, finito bello, iis dedita erat.

luerunt, ut vel Thebanorum vel Philippi opes augerentur; omnia enim iſtiuſmodi ſibi adverſa eſſe ducebant: ſed hæc duo ſpectarunt, ut et Pylæam et emolumenta Delphica obtinerent; eorumque deſiderio, ad eas res Philippo adjutores fuerunt. Sic ob privata compendia quoſque reperietis ad multa facienda eſſe perductos, quorum nihil in animo habuerunt. Quod cum ita ſit, cavendum vobis eſt.

6. Imperata igitur facere nos oportet, harum rerum metu? tuque illud ſuades? Minimè verò equidem. Sed nos et nihil indignum nobis facturos, neque

P. 105. l. 5. τῆς Πυλαίας δὲ ἐπιθύμων] Phocenſes quippe, Delphorum potiti, Theſſalos inde abegerunt. Ex voce πυλαία, ſatis liquet concilium Amphictyonicum Pylæum appellatum fuiſſe, ſeu Delphis ſeu Pylis habitum.

* Ibid. l. 14. Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν] *Nunquid igitur facienda erunt, quæ* iſti *juſſerint?* Wolfius vertit, parum ſcitè. Τὰ κελευόμενα (vel τὸ κελευόμενον) ποιεῖν ponitur abſolutè pro *dicto audientem eſſe, jugum ſubire*; quo ſenſu bis occurrit apud Demoſth. de Cor. §. 59. S.

que bellum conflaturos, et prudentiæ laudem conſecuturos, meamque ſententiam eſſe veram, hæc me confido probaturum. Illos autem, qui confidenter quidvis eſſe periculi ſubeundum cenſent, nec belli clades ob oculos ſibi ponunt, hæc velim conſiderare. Nos Oropum Thebanos tenere ſinimus. Quòd ſi quis nos roget, ac vera fateri jubeat, quamobrem? ne bellum gerendum nobis ſit, reſponderimus. Et Philippo nunc ex fœdere Amphipolim conceſſimus; et Cardianos a Cherſoneſitis reliquis exemptos eſſe patimur; et Cariæ ſatrapam inſulas occupare, Chion, et Con, et Rhodum; et Byzantios in mari

P. 106. l. 7. Καρδιανὸς ἐῶμεν ἔξω] Fuſiùs exponitur hoc in argumento orationis de Cherſoneſo.

Ibid. l. 9. καὶ τὸν Κᾶρα] Mauſolus Cariæ rex inſularibus contra Athenas fœderatis auxilium dedit. Confecto autem bello ſociali, cum Athenienſes coacti eſſent eos eſſe liberos et immunes ſinere, tum Mauſolus ex ſocio ſe dominum ipſorum fecit. Eo defuncto, conjux Artemiſia in inſulas jam victas imperium exercuit. Huic denique ſucceſſit frater Hidriæus, qui Cariæ regnavit, quo tempore habita eſt hæc oratio.

ri navigia noſtra intercipere: ob hoc nimirum, quòd pacis tranquillitatem plura afferre commoda putamus, quàm inimicitias et contentiones hiſce de cauſis ſuſceptas. Proinde ſtultum ac planè miſerum fuerit, cum in propriis et maximè neceſſariis rebus ſingulatim erga quoſlibet nos. tales præbuerimus, cum univerſis de umbrâ Delphicâ nunc belligerare.

P. 106. l. 19. περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς] *Pro umbrâ Delphicâ.* Hoc eſt, pro inani appellatione Amphictyonis, ſive patroni templi Delphici.

Ibid. l. 11. καὶ Βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα] Byzantini quoque defecerant, et cum inſularibus erant fœderati in bello ſociali. At quatenus iſtiuſmodi injurias fecerint, aut unde fuit quòd id impunè tulerint, haud conſtat.

LIBA-

LIBANII ARGUMENTUM IN PHILIPPICAM II.

MONET *Athenienſes hac oratione Orator, Philippum ut hoſtem ſuſpectum eſſe habendum: neque pace fidendum nimis, ſed expergiſcendum; et rebus gerendis animum adjiciendum, et bellum apparandum eſſe. Criminatur enim Philippum, ut qui et Athenienſibus et Græcis omnibus inſidietur: idque ſatis ipſius teſtari facta dicit. Pollicetur etiam, ſe reſponſurum legatis qui advenerunt: quòd Athenienſes æſtuabant, cum reſpondendum eſſet. Unde verò illi, et quibus de rebus venerint, etſi in oratione non exprimitur, tamen e Philippicis hiſtoriis cognoſci poteſt. Per id enim tempus legatos miſerat Philippus ad Athenienſes, conquerens, ſe apud Græcos ſine causâ traduci, ut qui multa et magna pollicitus, nihil eis præſtitiſſet: negat enim, ſe aut pollicitum eſſe, aut fefelliſſe; et ea probari poſtulat. Atque etiam Meſſenii et Argivi legatos cum Philippo Athenas*

Athenas miſerant, et ipſi criminantes populum, qui Lacedæmoniis Peloponneſum opprimentibus et faveret et adeſſet, ſibi autem de libertate dimicantibus adverſaretur. Athenienſes igitur non habent, quid vel Philippo vel civitatibus reſpondeant. Nam et Lacedæmoniis bene cupiunt, et Argivorum ac Meſſeniorum cum Philippo conſpirationem ſimul et oderunt, et ſuſpectam habent; neque tamen pronuntiare audent, rectè facere Lacedæmonios. Quod verò ad Philippum attinet, etſi ſpe fruſtrati ſunt, non tamen ab eo decepti eſſe videntur. Philippus enim neque ullam pollicitationem literis inſcripſerat, neque per ſuos legatos quicquam promiſerat: ſed Athenienſium quidam in ſpem erexerant populum, fore ut Philippus Phocenſes conſervaret, et Thebanorum ferociam retunderet. Propterea Demoſthenes, reſponſionum factâ mentione, ſe eas daturum pollicetur: ſed juſtum eſſe ait, ut ab illius difficultatis autoribus etiam reſponſiones exigantur, illis nimirum qui populum deceperint, et Pylas Philippo aperuerint. Quibus verbis Æſchinem obſcurè perſtringit, jam tum (ut aiunt) contra eum falſæ legationis actionem parans, quam pòſt intendit; eumque multo antè apud Athenienſes criminans.

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURELLIO.

DIONYSIUS Halicarnaſſeus *et* Diodorus Siculus *(quos in re chronologicâ duces e conſpectu nunquam dimitto) teſtantur Demoſthenem hanc orationem habuiſſe, Archonte Lyciſco, anno Olympiadis centeſimæ nonæ primo, regni Philippi decimo ſeptimo; poſt orationem de Pace, biennio. Narrat Dionyſius Oratorem ſuggeſtum conſcendiſſe propter legationem a Peloponneſo miſſam, ubi res tunc temporis admodum turbatæ erant. Lacedæmonii quippe nullo jure, viribus tantùm freti, principatum occupaverant: quod Argivi et Meſſenii haud æquo animo ferentes, ad Philippum confugerunt. Ille cum Athenienſibus modò pacem pepigerat: quos ad eam concedendam impulere pollicitationes oratorum*

torum quorundam, qui cum legationem in Macedoniâ obirent, ibique ſe a rege muneribus corrumpi paſſi fuerint, demum reverſi dictitabant palàm, ad hoc ſubornati, eum Thebanis amicitiam haud dubiè renuntiaturum. Athenienſes, ad id quod cupiebant proclives, huic atque aliis rumoribus perinde gratis, ſed et falſis quoque, fidem adhibuere. Philippus, hac opportunâ credulitate uſus, Pylas occupavit, Phocenſes devicit, et a Thebanis animo adeò non alieno fuit, ut fructus etiam victoriæ cum iis communicavit. Hi viciſſim efficiunt, ut inter Amphictyonas referatur. In hoc concilio omnia deinceps nutu ejus atque arbitrio adminiſtrari cœperunt. Ille verò, Amphictyonum auctoritate interpoſitâ, Græciæ civitates plures pro libitu oppreſſit, atque omnibus ejus controverſiis brevi ſe immiſcuit. Thebani aditum ei aperuere in Peloponneſum; ubi ſimultates vetuſtæ, quæ iis cum Spartanis intercedebant, aſſiduis motibus atque bellis materiam ſuppeditabant. Philippum itaque ſollicitant, ut conjunctis viribus, necnon aſſumptis ſibi Meſſeniis et Argivis, in Laconiam impetum facerent. Ille ſocietatem, aptam adeò commodis ſuis, haud cunctanter amplexus eſt. Ad concilium Amphictyonicum deinde retulit, ſeu potiùs juſſu ejus decretum eſt, ut Lacedæmonii Argis et Meſſenê abſtinerent. Eò exercitum quoque præmiſit, ſimulans ſe auctoritatem conventûs Græciæ univerſæ tueri ſtatuiſſe. Lacedæmonii igitur perterriti, Athenas legatos

tos mittunt ad opem petendam, et fœdus, utrarumque ſaluti neceſſarium, feriendum. Cunctæ civitates, quarum intererat id irritum fieri, ſummis viribus adverſabantur. Philippus per legatos monet Athenienſes, ne fœdus ſecum factum violarent: quod enim quidam objiciunt, ipſum non Thebanis renuntiaſſe amicitiam, id haud rectè crimini ſibi datum eſſe; cum nihil tale pactus ſit, idque ex ipſis tabulis conſtet. (Atque hoc verum quidem dixit, ſi pactorum ſolummodo, quæ ſcriptis publicè fuere mandata, habeatur ratio.) Legati quoque Argivorum, Thebanorum, et Meſſeniorum, pro ſe quiſque, idem contendunt: exprobrantes Athenienſibus, quòd Lacedæmonios clanculum adjuviſſent, Thebanorum inimicos, et in Peloponneſum dominationem affectantes. Demoſthenes cauſam Lacedæmoniorum ſuſcipit: et miſsâ de his dubiis diſceptatione, Philippum libertati Græcorum haud dubiè inſidiari oſtendit: tales eſſe illius conatus, ut oporteat Athenienſes quàm primùm ſibi conſulere: illum ſibi ſocios aſciſcere ingenii hebetioris, quique futura omnino proſpicere nequeant; et in omnibus ejus incœptis nihil aliua quærere, niſi ut imperium ipſe ſuum univerſæ Græciæ et Athenarum præcipuè ruinis inædificare poſſit. Orator deinde more ſuo civium ſocordiam et imprudentiam graviter increpat. Urget etiam, ut pœnæ ſine morâ repetantur ab iis, qui fallaci pollicitatione populum ludificati, eò res redegerant. Quibus verbis Æſchinem de-

ſignat, jam tum actionem contra eum parans de falsâ legatione, *quam anno inſequenti reipſa intendit. Hic enim, cum per plures annos patriæ fidelem operam præſtitiſſet, tandem muneribus corrumpi ſe paſſus eſt in Macedoniâ, quò quidem profectus erat Athenienſium legatus, rediit autem Philippi mercenarius,*

DEMO-

DEMOSTHENIS

PHILIPPICA II.

1. CUM verba fiunt, Athenienſes, de iis rebus quas Philippus gerit, et contra pacem molitur perpetuò, veſtri defenſiones et æquas et humanas apparere video, ſemperque probari orationes eorum, qui Philippum accuſarint; brevi tamen ut dicam, nihil rectè geri, aut ejuſmodi, ut ſit illas audire operæ pretium: ſed eò jam tota reſpublica deducta eſt, ut quò magis et evidentiùs oſtenſum fuerit, Philippum et pacem nobiſcum factam violare, et Græcis omnibus inſidiari, eò difficilius ſit ſuadere, quid agi conveniat. In causâ hæc ſunt, Athenienſes: quòd cum omnes ii, qui per injuriam plus æquo concupiſcunt, facto coercendi ſint et actionibus, non orationibus; primùm nos, qui ſuggeſ-

tum conſcendimus, hæc decernere et ſuadere, metu veſtræ offenſionis, dubitamus; quæ autem ille gerat, quàm atrocia, et gravia, et ejus generis alia ſint, commemoramus. Deinde vos auditores ad æqua cum ipſi dicenda, tum dicente alio intelligenda, meliùs Philippo parati eſtis; ad ea verò, quæ nunc ab illo geruntur, impedienda, omnino eſtis ignavi. Evenit igitur illud, opinor, neceſſariò, et fortaſſe etiam rectè, ut quibus in rebus utrique verſamini et elaboratis, in his alteri alteris præſtetis; actionibus ille, vos orationibus. Itaque ſi nunc etiam æquiora dicere ſatis habetis, facile id quidem eſt, nulloque labore conſtat. Sin, ut hic ſtatus rerum corrigatur, providendum eſt, ne imprudentibus nobis omnibus ruat in deterius, neve infinita aliqua immineat nobis potentia, cum qua ne congredi quidem licebit; non eadem ratio eſt, quæ priùs fuit, conſulendi: ſed et oratores omnes, et vos auditores oportebit optima et ſalutaria facillimis et jucundiſſimis anteferre.

2. Primùm igitur, ſi quis, Athenienſes,

ſes, ſecurus eſt, cum videat quantus jam, et quàm multis potitus ſit Philippus, et nullum putat periculum ex eo impendere civitati, neque contra vos ea omnia comparari; miror, et æquè vos omnes oratos volo, ut meas rationes paucis audiatis, quibus adductus longè alia expectem, et hoſtem eſſe Philippum judicem: ut ſi meliùs cæteris ego proſpicere videbor, mihi obtemperetis: ſin ſecuri iſti, et ii qui ei fidem habent, illis aſſentiamini. Ego igitur, Athenienſes, mecum cogito, quibus primùm rebus Philippus, poſt initam nobiſcum pacem, potitus ſit; Pylis nimirum, et rebus Phocenſibus. Quid igitur? quemadmodum iſtis uſus eſt? Quæ Thebanis conducunt, non quæ reipublicæ noſtræ, agere inſtituit. Quid ita? Quoniam is ſcilicet, ad inexhauſtam habendi cunctaque in ſuam ditionem redigendi cupiditatem conſilia ſua referens, non ad pacem, ad otium, ad æquitatem ullam, probè hoc intelligit, ſe noſtræ civitati, noſtriſque inſtitutis, nihil ejuſmodi poſſe vel polliceri, vel præſtare, quo adducti vos, privati emolumenti gratiâ, cæterorum Græcorum aliquos ipſi

ipſi condonetis: ſed et juſtitiæ rationem habentes, et ab ignominiâ ei rei adjunctâ abhorrentes, et omnia quæ decent providentes, perinde occurſuros eſſe, ſi quid tale conaretur, ac ſi bellum ſecum gereretis. Thebanos autem putabat, id quod accidit, modò ipſi lucrum facerent, permiſſuros, ut ſuo arbitratu cætera adminiſtraret; et adeò non adverſaturos et prohibituros, ut armis etiam adjuturi eſſent, ſi juſſiſſet. Et nunc Meſſenios Argivoſque, cum hanc ipſam de iis habeat opinionem, cumulat beneficiis: id quod maximæ laudi vobis eſt, Athenienſes. His enim factis de vobis ſolis judicatum eſt, vos neque lucri ullius causâ communia Græcorum jura prodidiſſe, neque veſtram erga eos benevolentiam ullâ gratiâ ullove commodo commutaſſe. Atque adeò jure et de vobis ita ſentit, et de Argivis ac Thebanis aliter; non in hæc modò tempora intuens, ſed et ſuperiora conſiderans. Invenit enim, opinor, atque audit, veſtros majores, cùm eis liceret reliquis imperare Græcis, dummodo ipſi regi parere vellent, talem ſermonem non modò non toleraſſe, cum venit

nit ad eos hujus hominis proavus Alexander, hac ipsâ de causâ fecialis, verùm etiam urbem deſerere maluiſſe, et nullas pati ærumnas recuſaſſe, taleſque res geſſiſſe poſtea, quas ut omnes celebrare perpetuò geſtiunt, ſic pro dignitate ornare nemo potuit: (qua de causâ eas et ego jure prætereo; majora enim ſunt eorum facinora, quàm quæ oratione explicentur:) at Thebanorum et Argivorum majores, illos in exercitu fuiſſe barbari, hos ei non eſſe adverſatos. Intellexit igitur utroſque privato commodo fore contentos, non communem Græciæ utilitatem ſpectaturos. Proinde putavit, ſe, ſi vos amicos delegiſſet, in ea quæ ſint juſta, fuiſſe delecturum; ſin illis ſe adjunxiſſet, adjutores habiturum ſuæ cupiditatis. Ob hæc illos vobis et ſuperiori tempore et nunc præfert. Neque enim triremes eis plures

P. 114. l. 12. περὶ τούτων κήρυξ] Demoſthenes præ contemptu vocat Alexandrum non ΠΡΕΣΒΥΝ, *legatum*, ſed ΚΗΡΥΚΑ, *præconem*, *nuntium*: quaſi Mardonii mancipium. Herodotus rem totam narrat, l. 8. et 9.

P. 115. l. 10. Οὐ γὰρ δὴ τριήρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς

res adeſſe videt, quàm vobis; neque, cum in mediterraneis quoddam invenerit imperium, maritimam poteſtatem et emporia contemnit: neque oblitus eſt ſermonum et pollicitationum, quibus pacem eſt adeptus.

3. At mehercule dicat aliquis, eum ſcire hæc omnia, neque potentiæ cupiditate, iiſque de cauſis quas ego crimineer, tum hæc egiſſe; ſed quòd æquiora, quàm nos, Thebani poſtularint. Verùm hanc vel minimè omnium ei nunc prætexere licet cauſam. Qui enim

αὐτοῖς ἢ ὑμῖν] Mari admodum pollebant Athenienſes. In pugnâ Salaminiâ, ex claſſe Græcorum integrâ 300 triremium, 200 erant Athenienſes. In expeditionem Syracuſanam 300 naves emiſerunt. Et claſſis eorum uſque ad 400 deinde aucta fuit.

P. 115. l. 20. ἀλλὰ τῷ δικαιότερα ἀξιεῖν τοὺς Θηβαίους ἢ ἡμᾶς] Societatis cum Thebanis initæ cauſam honeſtam præ ſe tulit Philippus: nempe ut de iis, qui Apollinem et templum Delphicum violaſſent, pœnas repeteret. Oratori haudquaquam eſſet commodum, hoc fuſiùs exponere in concilio populi: hac itaque voce indefinitâ rem totam præcidit.

nim Meſſenam Lacedæmonios jubet dimittere, quo pacto, Orchomeno et Coroneâ tum Thebanis traditâ, ſe illa feciſſe, quòd æqua eſſe putaret, ſimulare poſſet? Sed coactus eſt ſcilicet; (hæc enim una reliqua eſt defenſio) et præter animi ſui ſententiam, Theſſalorum equitatu peditatuque Thebanorum circumventus, iſta conceſſit. Præclarè. Proinde dicunt Thebanos ei ſuſpectos fore; et fabulantur quidam paſſim, eum Elateam muniturum. Is verò hæc adhuc facturus eſt, et, ut ego judico, ſemper facturus erit. Cum Meſſeniis autem et Argivis Lacedæmonios non *olim* aggreſſurus eſt, ſed et peregrinos milites jam nunc eò mittit, et pecuniam ſuppeditat, et ipſe cum magno exercitu expectatur. Igitur

P. 116. l. 2. ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίοις] Eodem quippe jure Lacedæmonii Meſſenem vindicabant, quo Thebani Bœotiæ urbes memoratas. Lacedæmonii ſibi arrogabant principatum Peloponneſi; Thebani autem, Bœotiæ.

Ibid. l. 14. Ελάτειαν] Urbs præcipua Phocidis, et propter ſitum reprimendis Thebanis apprimè accommodata. Hac de causâ Philippus, paucis abhinc annis, cum perſpiceret Thebanos a ſe alienari, Elateam improviſò occupavit.

tur eos qui Thebanorum hoſtes ſunt, Lacedæmonios evertit; quos verò pridem ipſe perdidit, Phocenſes, in integrum nunc reſtituit. Ecquis iſta credat? Ego verò non poſſum exiſtimare Philippum, ſi aut ſuperiora illa coactus feciſſet, aut nunc Thebanis renuntiaviſſet, cum illorum hoſtibus perpetuum bellum eſſe geſturum: ſed ex his quæ nunc facit, illa etiam conſilio ſe feciſſe declarat. Quòd ſi quis rectè æſtimet, ex omnibus perſpiciet, eum hæc inſtruere et moliri contra noſtram rempublicam: idque nunc neceſſariò quodammodo ei uſu venit. Reputate enim: imperare vult: ejus rei adverſarios ſolos eſſe vos exiſtimat, Injurius eſt longo jam tempore; cujus et ipſe quidem ſibi eſt optimè conſcius: iis enim, quæ nobis erepta tenet, utitur ad cætera omnia in tuto collocanda: nam ſi Amphipolim et Potidæam amitteret, nec domi ſe tutò poſſe manere duceret. Utrumque igitur novit, et ſe vobis inſidiari, et vos id animadvertere. Cum autem vos cordatos eſſe putet, ſe jure vobis eſſe odio exiſtimat, et concitatus eſt, malum ſe accepturum timens, ſi occaſio-

occaſionem nanciſcamini, niſi antevertit. Propterea vigilat, imminet civitati, colit Thebanorum quoſdam, et Peloponnenſium, qui cum his conſentiunt; quos, ut propter avaritiam in hoc rerum ſtatu acquieturos putat, ſic propter ingenii ſtuporem, nihil eorum quæ ſequentur, proſpecturos. At ſi qui vel mediocri prudentiâ ſunt, manifeſta iis exempla eſt cernere; quæ cum res ita ferret, et apud Meſſenios et apud Argivos recenſui. Præſtat autem fortaſſe vobis etiam exponi eadem.

4. Quàm ægrè, inquam, Meſſenii, audituros fuiſſe putatis Olynthios, ſi quis contra Philippum aliquid dixiſſet illis temporibus, cum Anthemuntem eis concede-

P. 118. l. 16. ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους] Cum primùm Philippus harum civitatum cum Lacedæmone controverſiis ſe immiſcere cœpit, Athenienſes in Peloponneſum legationem miſerunt, ut et ejus opes et gratiam minuerent, et Argivos Meſſenioſque monerent, ne iſtiuſmodi omnino uterentur arbitro. Hoc tempore habita fuit oratio, cujus jam pars citatur. [* Vid. Leland. Vit. Phil. IV. 1. S.]

P. 119. l. 2. Ανθεμοῦντα] Urbs iſta Macedoniæ

concederet, quam urbem ſibi omnes priores Macedoniæ reges vindicaverant? cum Potidæam donaret, Athenienſium colonis ejectis? cum et noſtras inimicitias ipſe ſuſciperet, et provinciam illis fruendam daret? Nunquid expectaſſe ita ſecum actum iri, vel cuiquam iſta dicenti credituros? Non hercule exiſtimatis. Sed tamen, inquam, cùm exiguo tempore alienæ terræ fructus percepiſſent, longo ſuâpte privantur ab eo, turpiter ejecti, non victi tantùm, ſed et proditi a ſeipſis et venditi. Neque enim tutæ ſunt liberis civitatibus nimiæ iſtæ cum tyrannis familiaritates. Quid porrò Theſſali? num putatis, inquam, cum eorum tyrannos ejiceret, et rurſus cum Nicæam et Magneſiam daret,

niæ regibus parebat antiquitùs. Teſtatur enim Herodotus, 200 annis antea, Amyntam ejus copiam feciſſe Hippiæ Piſiſtrati filio.

P. 119. penult. Νίκαιαν] Urbs Locrenſis, quam in ditionem Philippo dederat Phalecus ſub finem belli ſacri. [* Nicææ dono rex callidus omnem de ſe amovere ſtuduit ſuſpicionem, ſi quam Theſſali haberent. Munitiſſimum quippe iis locum, et in

ret, hunc ſibi impoſitum iri decemviratum expectaſſe? aut qui Pylæam reddidiſſet, eum privatos ipſorum reditus intercepturum? nequaquam credidiſſent. Sed tamen evenerunt hæc, et in omnium oculis verſantur. Vos autem, inquam, largientem nunc et pollicentem ſpectatis

in ipſis Thermopylarum anguſtiis poſitum, tradidit. *Luccheſ.* S.]

P. 120. l. 1. δεκαδαρχίαν] Legendum potiùs (cum Harpocratione) τετραδαρχίαν. Theſſalia quippe revera fuit diviſa in quatuor regiones, quarum unicuique tyrannum præpoſuit Philippus. Et Demoſthenes, de hac re in Philippicâ tertiâ locutus, diſertis verbis dicit, ΤΕΤΡΑΔΑΡΧΙΑΣ κατέστησε παρ' αὐτοῖς.

* Ibid.] Conciliat hæc Lelandus (V. Phil. Tom. II. p. 109) ponendo, Philippum univerſam primò Theſſaliam in *quatuor* regiones, ſeu præfecturas, diſtribuiſſe; quibus deinde ſingulis *denos* homines præpoſuit. Ad hunc modum Lacedæmonios civitates ſibi ſubjectas decemvirorum arbitrio permiſiſſe, teſtis eſt Harpocratio, voce δεκαδαρχία. S.

* Ibid. l. 2. τὴν Πυλαίαν ἀποδόντα] Per *Pylæam* hoc loco deſignari cenſet Luccheſinius, non ſenatoriam in Pylis auctoritatem, quam tum temporis

ſpectatis Philippum: mox autem, poſtquam vos decepit, et in fraudem induxit, deprecamini, ſi ſapitis, ne videatis. Sunt quidem certè, inquam, omnigena reperta ad urbium cuſtodiam et defenſionem, ut valla, muri, foſſæ, et quæ ſunt ejus generis: quæ omnia manu fiunt, et magnos ſumptus poſtulant. Unum autem quoddam commune animus prudentium in ſemetipſo poſſidet præſidium, quod cùm omnibus bono eſt et ſaluti, tum vel maximè liberis civitatibus contra tyrannos. Quodnam igitur illud eſt? Diffidentia. Hanc cuſtodite; hanc amplectimini; hanc ſi conſervabitis, extra omne periculum eritis. Quid igitur quæritis, inquam? libertatem? at non videtis Philippum alieniſſimas ab hac vel appellationes habere? rex enim, et tyrannus omnis, eſt libertatis inimicus, et legibus infeſtus.

Non

temporis obtinuiſſe Theſſalos nemo dubitat, verùm aliquam donorum partem, aut pecuniæ munus, quibus rex frueretur, ut Pythiorum ludorum præſes. Rectiùs enim opponitur Theſſalorum *vectigalibus* aliquod pecuniæ aut rerum emolumentum, quàm Amphictyonica *dignitas*. S.

Non cavebitis, inquam, ne, dum belli finem quæritis, dominum inveniatis?

5. His illi auditis, et applaudentes ut rectè dictis, et multis etiam aliis orationibus a legatis, et præsente me, et postea, ut videtur, habitis; nihilo magis avellentur a Philippi amicitiâ, ejusque pollicitationibus. Neque hoc est absurdum, si Messenii et Peloponnenses quidam contra ea, quæ animo esse optima perspiciunt, aliquid agent: sed vos, qui et intelligitis ipsi, et e nostris concionibus auditis, vobis insidias fieri, vos circumvallari, eo quòd nihil nunc agitis, omnibus his, ut mihi videtur, nec opinantes opprimemini: adeò magis valet præsens voluptas et otium, quàm quod olim utile sit futurum. Ac de iis quidem quæ vobis agenda sint, ipsi deinceps seorsim deliberabitis, si sapitis. Quæ verò nunc respondere possitis, ut vestra decreta recta esse videantur, ea jam dicam.——

6. Erat

P. 122. l. 10. ταῦτ' ἤδη λέξω] Etsi editorum nemo hoc moneat, verisimile tamen videtur, scribam

6. Erat igitur æquum, Athenienſes, ut qui promiſſa attulerunt, quibus adducti pacem feciſtis, citarentur. Neque enim ipſe unquam ſuſtinuiſſem obire legationem, neque vos (ſatis ſcio) belligerare deſiiſſetis, ſi ita acturum Philippum, pace impetratâ, putaſſetis: ſed ab his rebus longè abhorrebant, quæ tum dicebantur. Et rurſus alios citari *eſt æquum.* Quos? eos qui, cum ego, factâ jam pace, a poſteriore legatione quæ ad exigendum jusjurandum miſſa erat, reverſus, fucum reipublicæ fieri ſentiens, hæc prædicebam, et conteſtabar, et non ſinebam prodi Pylas neque Phocenſes, dicebant, " me, qui aquam " potarem, non injuriâ difficilem et mo-
" roſum

bam hîc loci de ſcripto recitaſſe Oratoris rogationem, juxta formulas: niſi credendum ſit hanc orationem ad nos mutilam perveniſſe: liquet enim inter hanc ſententiam, et ea quæ ſequuntur, nullum eſſe nexum.

* Ibid.] Potuit utique Demoſthenes ſermonis filum abrumpere, ut iſti adverſariorum vellicationi aliquantum indulgeret; rogationem autem ſuam, peractâ demum oratione, in medium proferre. S.

" roſum eſſe hominem; Philippum au-
" tem, quod optaretis vos, ſi *intra Py-*
" *las* progreſſus eſſet, facturum; et
" Theſpias quidem et Platæas munitu-
" rum, Thebanorum autem ferociam
" repreſſurum, Cherſoneſum ſuis ſump-
" tibus perfoſſurum, Euboeam et Oro-
" pum pro Amphipoli vobis redditu-
" rum." Nam hæc omnia hîc pro ſuggeſto, ſat ſcio, meminiſtis eſſe dicta, quanquam parum acres in animadvertendis improborum injuriis. Et quod eſt omnium turpiſſimum, ut etiam poſterorum veſtrorum ſpei eadem iſta pax

L adhæ-

P. 123. l. 6. ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων] Orator quidam Philocrates, Philippi mercenarius, hujus ſcommatis auctor fuit. Res fuſiùs narratur in oratione de falsâ legatione.

* Ibid. l. 12. Χερρόνησον δὲ τοῖς αὐτῷ τέλεσι διορύξει] Ut iſthmus ille perfodiatur, e re fuit tum Athenienſium, quòd perpetuis Thracum incurſionibus viam muniret, tum Græcorum omnium, quibus litora ſemper legentibus difficile atque incommodum erat Athos et Cherſoneſi peninſulam navibus circuire. S.

Ibid. l. 20. πρὸς τὰς ἐλπίδας] *propter has ſpes: hiſce pollicitationibus adducti*——Wolfius vertit, *ad quos*

adhæreſcat, inſuper decreviſtis: uſque adeò in fraudem eſtis illecti. Quid igitur hæc nunc dico, et illos citari jubeo? ego, per deos immortales, verum apud vos liberè dicam, et non diſſimulabo. Non ut in convicium delapſus, efficiam ut ego viciſſim conviciis apud vos inceſſar; iis autem, qui ab initio mihi infeſti fuerunt, novam præbeam occaſionem aliquid iterum accipiendi a Philippo; neque ut fruſtra garriam: ſed *quòd* aliquando vobis moleſtiora fore Philippi facta puto, quàm nunc. Rem enim progredi video; neque ſanè velim conjecturas meas eſſe veras; ſed vereor ne id jam nimis in propinquo ſit.

quos ejus ſpei, quàm vos habetis, pertinet hæreditas. Nos autem Luccheſinium et Olivetum ſequimur.

* Ibid.] Arbitror neque hos neque Wolfium ſenſum fuiſſe conſecutos, qui idem eſt, ac ſi hoc modo inſtituta fuiſſet ſententia: καὶ ταῖς τῶν ἐγγόνων ἐλπισι προσεῖναι τὴν αὐτὴν εἰρήνην ταύτην προσεφήσασθε· *ut etiam nepotum veſtrorum ſpei eadem iſta pax* tanquam peſtis *adhæreat*, &c. Πρὸς τὰς ἐλπίδας εἶναι pro ταῖς ἐλπισι προσεῖναι vulgatiſſima eſt apud optimæ notæ ſcriptores verborum compoſitorum reſolutio. Quidam codd. habent ἐκγόνοις, ſed malè. Ἔγγονοι enim, interprete Heſychio, ſunt τὰ τέκνα τῶν τέκνων. S.

ſit. Quando igitur vobis non jam liberum erit, ea quæ eveniunt negligere; neque, iſta contra vos parari et ſtrui, ex me audietis, aut alio quopiam, ſed ipſi omnia videbitis, et probè ſcietis; iracundos et aſperos fore vos exiſtimo. Vereor autem ne, cum ea legati reticuerint, ob quæ ſe largitionibus corruptos eſſe ſciunt, iis, qui ea quæ per iſtos perierunt inſtaurare conantur, veſtram experiri iracundiam uſu veniat. Video enim nonnullos plerunque, non in rerum auctores, ſed in hos qui in eorum ſunt poteſtate, iram ſuam effundere.

7. Dum igitur res differtur et comparatur, et alius alium exaudimus, unumquemque veſtrûm, licet probè gnarum, tamen commonefacere velim, quiſnam eſt, qui Phocenſes et Pylas deſerendas vobis ſuaſit? quibus ille potitus, viam ſibi in Atticam et Peloponneſum munivit, perfecitque, ut vobis non jam de tuendo jure Græcorum et de rebus extraneis conſultandum ſit, ſed de patrio ſolo, belloque Atticam ipſam attingente: quod dolore quidem afficiet unum-

unumquemque veſtrûm, ubi aderit; ortum eſt autem illo ipſo die. Niſi enim tum decepti eſſetis vos, nullum jam foret negotium reipublicæ. Neque enim navali bello ſuperior, claſſe unquam in Atticam veniſſet Philippus, neque itinere pedeſtri per Pylas et Phocenſes pervaſiſſet; ſed aut æquâ feciſſet, et ſervatâ pace quieviſſet, aut e veſtigio bello eſſet non minore circumventus, quàm id fuit, propter quod tum priùs pacem expetiverat. Hæc igitur, ut admonendi gratiâ, nunc dixiſſe ſufficiat: ipſa verò mala ne experimento certiſſimè comprehendatis, dii omnes prohibeant! Neminem enim velim ego, ne ſi jure quidem perire debet, cum omnium diſcrimine atque damno pœnas ſubire.